

EUROPSKA
KOMISIJA

Brisel, 4.11.2025.
SWD(2025) 751 final

RADNI DOKUMENT OSOBLJA KOMISIJE

Izvješće o Bosni i Hercegovini za 2025.

uz dokument

**SAOPĆENJE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM EKONOMSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Saopćenje o politici proširenja EU-a za 2025.

{COM(2025) 690 final} - {SWD(2025) 750 final} - {SWD(2025) 752 final}
{SWD(2025) 753 final} - {SWD(2025) 754 final} - {SWD(2025) 755 final}
{SWD(2025) 756 final} - {SWD(2025) 757 final} - {SWD(2025) 758 final}
{SWD(2025) 759 final}

SADRŽAJ

1. UVOD	3
1.1. KONTEKST	3
1.2. GLAVNI ZAKLJUČCI IZVJEŠĆA	4
1.3. OCJENA PROVEDBE KORAKA IZ PREPORUKE KOMISIJE ZA DODJELU KANDIDATSKOG STATUSA	19
2. KLASER 1.: OSNOVE PRISTUPNOG PROCESA	21
2.1. FUNKCIONIRANJE DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA I REFORMA JAVNE UPRAVE	21
2.1.1. <i>Demokracija</i>	21
2.1.2. <i>Reforma javne uprave</i>	24
2.2. VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA	27
2.2.1. <i>Poglavlje 23.: Pravosuđe i temeljna prava</i>	27
2.2.2. <i>Poglavlje 24.: Pravda, sloboda i sigurnost</i>	44
2.3. EKONOMSKI KRITERIJI	54
2.3.1. <i>Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije</i>	54
2.3.2. <i>Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar EU-a</i>	59
2.4. JAVNA NABAVA, STATISTIKA I FINACIJSKA KONTROLA	61
<i>Poglavlje 5.: Javna nabava</i>	61
<i>Poglavlje 18.: Statistika</i>	62
<i>Poglavlje 32.: Finacijska kontrola</i>	63
3. DOBROSUSJEDSKI ODNOSI I REGIONALNA SURADNJA	64
4. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA ČLANSTVA	66
KLASER 2.: UNUTARNJE TRŽIŠTE	66
<i>Poglavlje 1.: Slobodno kretanje robe</i>	66
<i>Poglavlje 2.: Sloboda kretanja radnika</i>	67
<i>Poglavlje 3.: Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga</i>	68
<i>Poglavlje 4.: Slobodno kretanje kapitala</i>	68
<i>Poglavlje 6.: Pravo privrednih društava</i>	69
<i>Poglavlje 7.: Pravo intelektualnog vlasništva</i>	69
<i>Poglavlje 8.: Konkurencija</i>	70
<i>Poglavlje 9.: Finacijske usluge</i>	71
<i>Poglavlje 28.: Zaštita potrošača i zdravlja</i>	72
KLASER 3.: KONKURENTNOST I UKLJUČIV RAST	73
<i>Poglavlje 10.: Digitalna transformacija i mediji</i>	73
<i>Poglavlje 16.: Oporezivanje</i>	74
<i>Poglavlje 17.: Ekonomska i monetarna politika</i>	75
<i>Poglavlje 19.: Socijalna politika i zapošljavanje</i>	75
<i>Poglavlje 20.: Poduzetnička i industrijska politika</i>	78
<i>Poglavlje 25.: Znanost i istraživanje</i>	79
<i>Poglavlje 26.: Obrazovanje i kultura</i>	79
<i>Poglavlje 29.: Carinska unija</i>	81
KLASER 4.: ZELENA AGENDA I ODRŽIVA POVEZIVOST	82
<i>Poglavlje 14.: Prometna politika</i>	82
<i>Poglavlje 15.: Energija</i>	83
<i>Poglavlje 21.: Transeuropske mreže</i>	84

<i>Poglavlje 27.: Okoliš i klimatske promjene</i>	<i>85</i>
KLASTER 5.: RESURSI, POLJOPRIVREDA I KOHEZIJA	87
<i>Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvoj.....</i>	<i>87</i>
<i>Poglavlje 12.: Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika.....</i>	<i>87</i>
<i>Poglavlje 13.: Ribarstvo i akvakultura</i>	<i>88</i>
<i>Poglavlje 22.: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata</i>	<i>89</i>
<i>Poglavlje 33.: Financijske i proračunske odredbe</i>	<i>90</i>
KLASTER 6.: VANJSKI ODNOSI	90
<i>Poglavlje 30.: Vanjski odnosi</i>	<i>90</i>
<i>Poglavlje 31.: Vanjska, sigurnosna i obrambena politika</i>	<i>91</i>
PRILOG I. – ODNOSI IZMEĐU EU-A I BOSNE I HERCEGOVINE	94

1. UVOD¹

1.1. KONTEKST

Bosna i Hercegovina podnijela je zahtjev za članstvo u EU-u u veljači 2016. Komisija je u svibnju 2019. donijela Mišljenje² o zahtjevu za članstvo u kojem je utvrdila 14 ključnih prioriteta. U prosincu 2022. Europsko vijeće dodijelilo je Bosni i Hercegovini status zemlje kandidatkinje³ podrazumijevajući pritom da će BiH provesti⁴ osam koraka iz preporuke Komisije. Na temelju preporuke Komisije⁵, Europsko vijeće odlučilo je u ožujku 2024. otvoriti pregovore o pristupanju s Bosnom i Hercegovinom. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da izradi pregovarački okvir koji će Vijeće usvojiti čim se poduzmu svi relevantni koraci utvrđeni u preporuci Komisije iz listopada 2022.⁶

Iako su vlasti Bosne i Hercegovine nastavile javno izražavati svoju političku posvećenost europskim integracijama kao strateškom cilju, u izvještajnom razdoblju došlo je do zastoja reformskog procesa, a usvojen je tek ograničen broj reformi (doneseni su zakoni o graničnoj kontroli i zaštiti podataka te sporazum o statusu Frontexa). Bosna i Hercegovina treba ponovo usmjeriti napore na donošenje reformi u skladu s pravnom stečevinom EU i europskim standardima te poduzeti sve potrebne korake u tom pravcu.

Izvještajno razdoblje obilježile su ozbiljne političke napetosti i eskalacije, posebice na razini entiteta Republika Srpska, koje su u suprotnosti s pristupnim procesom Bosne i Hercegovine. Nakon prvostupanjske presude kojom je Milorad Dodik, predsjednik Republike Srpske, proglašen krivim, Skupština Republike Srpske usvojila je zakone kojima se narušavaju ustavni i pravni poredak Bosne i Hercegovine, funkcionalnost državnih institucija i temeljna prava. Te je zakone kasnije poništio Ustavni sud Bosne i Hercegovine. Nakon potvrđivanja osuđujuće presude u žalbenom postupku, Milorad Dodik razriješen je dužnosti i imenovan je privremeni predsjednik. Prijevremeni izbori za predsjednika Republike Srpske zakazani su za 23. studenoga 2025. Nakon raspada vladajuće koalicije dugotrajni pregovori i neispunjeni uvjeti za formiranje nove vlade onemogućili su rekonstrukciju vlasti, što je dodatno otežalo funkcioniranje izvršne i zakonodavne vlasti u izvještajnom razdoblju.

Bosna i Hercegovina pokazala je određenu predanost provedbi Plana rasta za zapadni Balkan kroz njegova četiri stupa: i. postupna integracija s jedinstvenim tržištem EU; ii. regionalna ekonomska integracija; iii. temeljne reforme; i iv. povećana financijska potpora. Zbog neusvajanja Reformske agende, Europska komisija je u srpnju 2025. smanjila okvirna sredstva dodijeljena BiH za 10%. Bosna i Hercegovina je potom usvojila Reformsku agendu i dostavila je Europskoj komisiji u rujnu 2025.

¹ Ovo izvješće obuhvaća razdoblje od 1. rujna 2024. do 1. rujna 2025. Temelji se na doprinosima iz različitih izvora, uključujući doprinose vlasti Bosne i Hercegovine, država članica EU-a, izvješća Europskog parlamenta i informacije raznih međunarodnih i nevladinih organizacija. Uključuje i rezultate usporednih procjena i indeksa koje su izradili drugi dionici, posebno u području vladavine prava.

U izvješću se za opis trenutnog stanja upotrebljava sljedeća ljestvica procjene: rana faza, određena razina pripremljenosti, umjerena razina pripremljenosti, dobra razina pripremljenosti i napredna razina pripremljenosti. Za opis napretka ostvarenog tijekom izvještajnog razdoblja upotrebljava se sljedeća ljestvica: nazadovanje, bez napretka, ograničen napredak, određeni napredak, dobar napredak i vrlo dobar napredak. Prema potrebi, primijenjeni su i privremeni koraci.

² SWD(2019) 222 final, COM(2019) 261 final.

³ [Zaključci Europskog vijeća, 15. prosinca 2022.](#)

⁴ [COM\(2022\) 528 final.](#)

⁵ [COM\(2024\) 129 final.](#)

⁶ [Zaključci Europskog vijeća, 21. i 22. ožujka 2024.](#), točka 30.

1.2. GLAVNI ZAKLJUČCI IZVJEŠĆA

KLASTER 1.: OSNOVE PROCESA PRISTUPANJA

Demokracija

Opći okvir za izbore zahtijeva značajne reforme. Potrebne su ustavne reforme kako bi se osigurala politička jednakost i zaštita od diskriminacije za sve građane. Također je potrebno poboljšati integritet izbora, u skladu s preporukama međunarodnih tijela. Političke stranke trebale bi poštovati neovisnost Središnjeg izbornog povjerenstva (SIP).

Parlamentarna skupština može tek djelomično učinkovito ostvarivati svoje nadležnosti, a zakonodavni učinak je smanjen. Parlamentarni nadzor nad izvršnom vlasti i dalje je slab. Skupština entiteta Republika Srpska usvojila je u veljači nekoliko zakona kojima se krši pravni i ustavni poredak, a koje je Ustavni sud naknadno poništio u svibnju.

Upravljanje pokazuje sve slabije rezultate. Članovi predsjedništva i dalje imaju različita stajališta. Funkcioniranje Vijeća ministara dodatno je otežano nakon raspada vladajuće koalicije, a novi ministar sigurnosti još uvijek nije imenovan. Izvršna tijela imaju ograničene kapacitete za koordinaciju i planiranje politika. Neovisne institucije i dalje su slabe. Sve razine vlasti pokazuju znakove politizacije, što izravno utječe na svakodnevni život građana. Entitet Republika Srpska trebao bi u potpunosti priznati i provesti odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine te što prije imenovati suce na dva upražnjena mjesta u Ustavnom sudu.

Institucije nadležne za proces **integracije** u EU u velikoj mjeri su uspostavljene. Vijeće ministara treba: (i) ojačati ulogu Direkcije za europske integracije (DEI); ii. izraditi državni program za usvajanje pravne stečevine EU-a (NPAA); iii. omogućiti dijalog o politikama u okviru tijela Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP); i iv. hitno imenovati državnog koordinatora za IPA-u (DIPAK) u okviru Instrumenta prepristupne pomoći (IPA) III. Nakon odluke Europskog vijeća o otvaranju pristupnih pregovora, BiH mora imenovati operativnog glavnog pregovarača za proces screeninga.

Okruženje u kome djeluju organizacije **civilnog društva** i dalje je ograničeno. U entitetu Republika Srpska kaznenopravne sankcije za klevetu i novi zakon kojim se organizacije civilnog društva označavaju kao „strani agenti” (koji je Ustavni sud naknadno stavio izvan snage) dodatno su suzili prostor za djelovanje civilnog društva. Bosna i Hercegovina treba osigurati produktivne i sistemske konsultacije s civilnim društvom u okviru inkluzivnog dijaloga o politikama i usvojiti okvir za transparentno financiranje organizacija civilnog društva, čime se osigurava poticajno okruženje za njihov rad (Ključni prioritet 11. iz Mišljenja).

Reforma javne uprave

Bosna i Hercegovina se nalazi **između rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti** za reformu javne uprave. Tijekom izvještajnog razdoblja BiH je ostvarila ograničen napredak u ovom području, posebno kroz: i. izradu novog akcijskog plana za razdoblje 2023-2027., koji je sada u postupku donošenja; i ii. nastavak provedbe strategije za reformu upravljanja javnim financijama na svim razinama. Reformama koje je uvela državna Uprava za neizravno oporezivanje poboljšana je i naplata poreza. Kad je riječ o državnoj službi, Vlada entiteta Federacija i njezini kantoni nastavili su provoditi strategiju za razvoj upravljanja ljudskim potencijalima za razdoblje 2022-2027. i razvijati transparentno praćenje ljudskih potencijala. Potrebno je da Bosna i Hercegovina privede kraju ključne korake za poboljšanje cjelokupnog funkcioniranja javne uprave tako što će osigurati profesionalnu i depolitiziranu državnu službu te koordiniran cjelodržavni pristup izradi politika (Ključni prioritet 14. iz Mišljenja).

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te stoga i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti i započeti provedbu kredibilnog i relevantnog akcijskog plana o strateškom okviru za reformu javne uprave za razdoblje od 2023. do 2027. na svim razinama vlasti, uz povećanje proračunskih sredstva za provedbu tog plana i jačanje kapaciteta koordinatora za reformu javne uprave na svim razinama;
- osigurati koordiniranu i dobru usklađenost zakona s pravnom stečevinom EU na svim razinama vlasti, posebno donošenjem preostalog državnog pravnog okvira za sektorsko strateško planiranje u cijeloj zemlji;
- izmijeniti i usvojiti zakone o državnoj službi u skladu s načelom zapošljavanja na temelju stručnosti na državnoj, entitetskoj i kantonalnoj razini.

Poglavlje 23.: Pravosuđe i temeljna prava

Bosna i Hercegovina bilježi **određenu razinu pripremljenosti** za provedbu pravne stečevine EU i europskih standarda u području pravosuđa i temeljnih prava. Tijekom izvještajnog razdoblja nije ostvaren **napredak**, među ostalim u pogledu realizacije relevantnih ključnih prioriteta iz Mišljenja.

Funkcioniranje pravosuđa

Bosna i Hercegovina se nalazi između **rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti** te **nije postignut napredak** u funkcioniranju pravosuđa (Ključni prioritet 6. iz Mišljenja), uključujući i postupanje po nalazima iz Izvješća eksperata o pitanjima vladavine i prava („Priebeovo izvješće”).⁷ Nezadovoljavajuće funkcioniranje pravosudnog sustava i dalje ugrožava prava građana i borbu protiv korupcije. Zakonodavne reforme i provjere integriteta ključne su za ponovnu izgradnju povjerenja javnosti u pravosudni sustav. Od entiteta Republika Srpska očekuje se da ne provodi nijedan zakon koji je ukinuo Ustavni sud, posebno zakon o zasebnom sudbenom vijeću.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu ispunjene te stoga i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- bez odlaganja imenovati suce Ustavnog suda na upražnjene pozicije, osiguravajući njegov puni sastav i funkcioniranje i, za sudove općenito, dosljedno imenovati suce temeljem stručnosti, bez dominantnog kriterija nacionalne pripadnosti, te ocjenjivati rad sudaca na osnovu kriterija kvalitete;
- finalizirati i usvojiti nove zakone o VSTV-u i sudovima Bosne i Hercegovine, u skladu s preporukama Venecijanske komisije, te osigurati pristup VSTV-a svim informacijama potrebnim za obavljanje provjera integriteta, i u potpunosti implementirati odredbe Zakona o VSTV-u u dijelu koji se tiče integriteta kako bi se uspostavio pouzdan sustav provjere imovinskih kartica uz pomno vanjsko praćenje;
- usvojiti novu strategiju reforme sektora pravde; dovršiti upis presuda međunarodnih kaznenih sudova u domaću kaznenu evidenciju; i učinkovito provesti revidiranu državnu strategiju za procesuiranje predmeta ratnih zločina, posebno jačanjem regionalne suradnje.

Borba protiv korupcije

Bosna i Hercegovina se nalazi između **rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti** u oblasti borbe protiv korupcije (Ključni prioritet 7. iz Mišljenja). **Napredak** nije postignut. Političke vlasti nisu uspjele suzbiti raširenu korupciju, te su aktivno opstruirale reforme, što je dovelo je do dugotrajne stagnacije i sve vidljivijih znakova zarobljenosti države. Zakon o sprječavanju sukoba interesa na državnoj razini još uvijek se ne provodi učinkovito.

⁷ „Priebeovo izvješće” dostupno je na internetu na [stranici Delegacije EU u Bosni i Hercegovini](#).

Entitet Federacija konačno je nakon 11 godina kašnjenja uspostavio specijalizirane odjele za borbu protiv korupcije. Propisi o borbi protiv korupcije još uvijek nisu usklađeni u cijeloj zemlji. Nisu poduzete mjere za otklanjanje operativne neučinkovitosti i političkog uplitanja (uključujući pritiske i zastrašivanje) koji su doveli do selektivnog i netransparentnog postupanja pravosuđa u predmetima korupcije od javnog značaja. Zbog toga su rezultati borbe protiv korupcije i dalje slabi, s vrlo malo osuđujućih presuda, posebno u predmetima na visokoj razini. Pravila o sukobu interesa, provjeri imovinskih kartica i zaštiti prijavitelja korupcije ne postoje ili se i dalje učinkovito ne provode u cijeloj zemlji. Kanton Sarajevo pokazao je opipljive rezultate u ovim područjima. Potrebne su ciljane procjene rizika i namjenske mjere za borbu protiv korupcije u najugroženijim sektorima.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- upotpuniti zakonodavni i institucionalni okvir u cijeloj zemlji u skladu s europskim standardima i pojačati provedbu pravila o sprječavanju sukoba interesa i zaštiti prijavitelja korupcije;
- pokazati napredak u postizanju rezultata u oblasti proaktivnih istraga, kaznenog gonjenja i izricanja osuđujućih presuda u području korupcije na visokoj razini; u tom kontekstu poboljšati suradnju policijskih organa i tužilaštava;
- profesionalizirati tijela za sprječavanje korupcije u cijeloj zemlji osiguravanjem njihova trajnog statusa i očuvanjem njihove financijske i operativne neovisnosti.

Temeljna prava

Opći okvir za temeljna prava u velikoj mjeri je uspostavljen, ali ga je potrebno poboljšati. Potrebno je hitno donijeti ustavne i izborne reforme kako bi svi građani mogli učinkovito ostvarivati svoja politička prava, s posebnim naglaskom na usklađivanje Ustava BiH sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci (Ključni prioritet 4.f iz Mišljenja), i provesti relevantne odluke Ustavnog suda. Potreban je daljnji napredak u pogledu ključnih prioriteta 9. do 13. U ožujku 2025. entitet Federacija donio je Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja nad ženama te je u srpnju 2025. izmijenio zakon, čime je poboljšana usklađenost s Istambulskom konvencijom i pravnom stečevinom EU. Republika Srpska je u veljači 2025. donijela zakon kojim su organizacije civilnog društva označene kao „strani agenti“, čime su narušena temeljna prava, a Ustavni sud je poništio ovaj zakon u svibnju. Potrebno je ispoštovati odluke Ustavnog suda.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- provesti sudske presude kako bi se okončale podjele u obrazovanju („dvije škole pod jednim krovom”);
- osigurati potpuno poštovanje, zaštitu i promicanje slobode okupljanja, udruživanja i izražavanja te se suzdržati od postupaka koji bi mogli negativno utjecati na ostvarivanje tih sloboda;
- uskladiti i unaprijediti zakonodavstvo protiv nasilja u obitelji i rodno uvjetovanog nasilja kako bi se ispunili međunarodni standardi te osigurati usklađenost zakona u cijeloj zemlji sa Zakonom o ravnopravnosti spolova kako bi se povećalo javno i političko sudjelovanje žena.

Sloboda izražavanja

Postignuta je **određena razina pripremljenosti** u području slobode izražavanja. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije postignut napredak** u jamčenju slobode izražavanja i medija te

zaštiti novinara (Ključni prioritet 12. iz Mišljenja). Bosna i Hercegovina i dalje bilježi duboku stagnaciju u pogledu slobode medija, uz zabrinjavajuće naznake pogoršanja stanja. Financijska održivost javnih emitera sve je više ugrožena. U cijeloj zemlji uspostavljena je mreža za praćenje slučajeva nasilja nad novinarima.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- osigurati zaštitu novinara i sustavno institucionalno postupanje u slučajevima prijetnji i nasilja nad njima;
- osigurati financijsku održivost i političku neovisnost javnih emitera te uskladiti entitetsko zakonodavstvo sa državnim Zakonom o javnom RTV sustavu;
- usvojiti propise o transparentnosti vlasništva nad medijima i kriterijima za javno oglašavanje te osigurati dekriminalizaciju klevete u cijeloj zemlji.

Poglavlje 24.: Pravda, sloboda i sigurnost

Bosna i Hercegovina je postigla **određenu razinu pripremljenosti** u području pravde, slobode i sigurnosti. U tom je području ostvaren **određeni napredak**, naročito u pogledu ključnih prioriteta 7. i 8. iz Mišljenja, posebno u pogledu: i. donošenja Zakona o graničnoj kontroli i Zakona o zaštiti osobnih podataka; ii. potpisivanja plana suradnje s Agencijom Europske unije za azil (EUAA) i potpisivanja sporazuma o statusu Frontexa; i iii. donošenja strategije i akcijskog plana za integrirano upravljanje granicama. Upravljanje migracijama se i dalje unapređuje. Iako je zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU, ono često nije usklađeno u cijeloj zemlji, a institucijska suradnja i koordinacija i dalje su slabe, što dovodi do neujednačene provedbe.

Preporuke Komisije iz prošle godine djelomično su provedene i stoga i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- preuzeti odgovornost za upravljanje migracijama, uključujući donošenje i provedbu sveobuhvatnog plana tranzicije za upravljanje migracijama i pravilnika o upravljanju prihvatnim centrima; zajamčiti pristup kvalitetnim i učinkovitim postupcima azila;
- donijeti akcijski plan za borbu protiv trgovine ljudima i izmijeniti i dopuniti propise o krijumčarenju migranata;
- nastaviti usklađivanje s viznom politikom EU, posebno u pogledu zemalja izvan EU koje predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik za EU, razviti sustav razmjene podataka o putnicima (API) i uvesti sigurnosne mjere za bolju kontrolu dolazaka iz zemalja sa bezviznim režimom.

Borba protiv teškog i organiziranog kriminala

Bosna i Hercegovina se nalazi **između rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti** u borbi protiv teškog i organiziranog kriminala. Ostvaren je **određeni napredak**, posebno u sljedećim područjima: (i) donošenje strategije za suprotstavljanje trgovini ljudima te strategije i akcijskog plana za kontrolu malog i lakog naoružanja (SALW); i ii. operativne akcije organa za provedbu zakona uz potporu Europolu. Međutim, sustavni nedostaci i dalje ometaju operativnu suradnju i istražne kapacitete organa za provedbu zakona zbog neusklađenog kaznenog zakonodavstva, slabe institucionalne koordinacije i nedostatnih resursa. Financijske istrage te mjere privremenog i trajnog oduzimanja imovine i dalje su nedovoljne. Neophodan je proaktivan pristup sprječavanju infiltracije kriminala u političke, pravne i gospodarske sustave te za borbu protiv političkog zarobljavanja institucija za provedbu zakona.

Preporuke Komisije iz prošle godine djelomično su provedene te stoga i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- uspostaviti specijalizirane međuinstitucionalne istražne timove za složene predmete; osnovati ured za oduzimanje nezakonito stečene imovine i uspostaviti kapacitete za upravljanje imovinskom koristi ostvarenom kaznenim djelima na državnoj razini; ojačati financijske istrage;
- poboljšati mehanizme civilnog nadzora nad svim policijskim snagama; dosljedno imenovati policijske direktore na temelju zasluga;
- nastaviti usklađivanje propisa za borbu protiv terorizma, o oružju u civilnom posjedu i o eksplozivima s pravnom stečevinom EU; uspostaviti kontaktnu točku za vatreno oružje; izraditi popis kriminaliziranih psihoaktivnih tvari.

EKONOMSKI KRITERIJI

Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti**, a tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u uspostavi funkcionalne tržišne ekonomije. Ekonomska aktivnost ostala je relativno otporna unatoč pogoršanju političke situacije, pri čemu se rast BDP-a usporio na 2,6% u 2024. i na oko 1,7% u prvoj polovini 2025. Rast zaposlenosti je dodatno usporen, dok značajan odlazak radnika iz zemlje i dalje rezultira manjkom radne snage i stvara pritisak na rast plaća. Došlo je do pogoršanja ekonomskog i fiskalnog upravljanja zbog politički motiviranih blokada u provedbi politika, kratkoročnog pristupa i slabljenja suradnje. Poslovno okruženje i dalje je opterećeno izrazito fragmentiranim unutarnjim tržištem te pogoršanjem u oblasti vladavine prava. Politički zastoj doveo je do daljnjeg odlaganja nužnih odluka i strukturnih reformi potrebnih za bolje funkcioniranje tržišne ekonomije.

Preporuke Komisije iz prošle godine i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- unaprijediti poslovno okruženje kroz: i. pojednostavljenje postupaka registracije poduzeća i izdavanja dozvola; i ii. usklađivanje i uzajamno priznavanje dozvola i certifikata između entiteta;
- osnažiti regulatorne i nadzorne institucije u cijeloj zemlji, ojačati analitičke kapacitete i kapacitete za formuliranje politika i blagovremeno objaviti cjelovite i konzistentne podatke za cijelu zemlju, posebno podatke o javnim financijama;
- povećati transparentnost i učinkovitost javnog sektora, posebno uspostavom okvira za bolje i depolitizirano upravljanje; i precizirati ustavnu nadležnost za uspostavu registra bankovnih računa fizičkih osoba, u skladu s pravnom stečevinom EU.

Sposobnost suočavanja s pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar EU-a

Bosna i Hercegovina se nalazi **između rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti za suočavanje** s pritiskom konkurencije i tržišnim snagama u EU. **Nije ostvaren napredak** u ovom području tijekom izvještajnog razdoblja. Ukupna kvaliteta obrazovanja i dalje je nezadovoljavajuća. Zemlja i dalje zaostaje u energetske i digitalnoj tranziciji. Ekonomska integracija s EU ostaje visoka, s tim da ukupna trgovinska razmjena ne ostvaruje svoj puni potencijal.

Provedba prošlogodišnjih preporuka je ograničena te one stoga i dalje važe. Kako bi ostvarila dugoročni rast, Bosna i Hercegovina bi posebno trebala:

- unaprijediti kvalitetu obrazovanja i osposobljavanja, posebno ubrzavanjem modernizacije nastavnih planova i programa u cilju boljeg usklađivanja s potrebama tržišta rada;
- povećati udio kapitalnih ulaganja vlasti u BDP-u, s posebnim fokusom na transportnu i energetska infrastrukturu i poboljšanje ekoloških standarda;
- poboljšati upravljanje javnim ulaganjima i ubrzati provedbu investicionih projekata koji su dobili pozitivnu ocjenu troškovne učinkovitosti.

Poglavlje 5.: Javna nabava

Bosna i Hercegovina bilježi **određeni nivo pripremljenosti** u oblasti javne nabave. Tijekom izvještajnog razdoblja ostvaren je **ograničen napredak** u ovom području kroz uspostavu strateškog okvira za javnu nabavu.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- dodatno uskladiti Zakon o javnoj nabavi s pravnom stečevinom EU u području javne nabave; izraditi plan usklađivanja pravnog okvira o javno-privatnom partnerstvu i koncesijama sa standardima EU, uključujući mjere za bolju koordinaciju;
- razviti sustav e-nabave i povećati njegovu upotrebu kako bi se osigurala transparentnost;
- povećati broja osoblja i jačati kapacitete Agencije za javnu nabavu i Ureda za razmatranje žalbi.

Poglavlje 18.: Statistika

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranof fazi pripremljenosti** u području statistike. U izvještajnom razdoblju ostvaren je **ograničen napredak**, uglavnom u područjima informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) i statistike o okolišu. Bosna i Hercegovina bi trebala unaprijediti suradnju, koordinaciju, postupke donošenja odluka i pravnu osnovu za razvoj državnog statističkog sustava te osigurati napredak u ključnim područjima.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- provesti poljoprivredni popis;
- usvojiti mapu puta za pripremu narednog popisa stanovništva i domaćinstava;
- dovršiti klasifikaciju regija ekvivalentnu NUTS klasifikaciji (nomenklatura prostornih jedinica za statistiku).

Poglavlje 32.: Financijska kontrola

Bosna i Hercegovina se nalazi na **određenoj razini pripremljenosti** u području financijske kontrole. Tijekom izvještajnog razdoblja ostvaren je **ograničen napredak** u poboljšanju učinkovitosti i produktivnosti: i. funkcija unutarnje revizije; ii. upravljanja rizicima; i iii. upravljanja nepravilnostima. Institucije za vanjsku reviziju poboljšale su svoje aktivnosti informiranja u izvještajnom razdoblju, ali potrebno je poboljšati parlamentarni nadzor nad provedbom preporuka.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- poboljšati odgovornost uprave kroz delegiranje ovlasti za donošenje odluka višim državnim službenicima na entitetskoj razini i učinkovitije provoditi relevantne propise na državnoj razini;

- uspostaviti i unaprijediti funkciju nadzora za utvrđivanje fiskalnog rizika u javnim poduzećima, posebno na entitetskoj razini, te osigurati prikupljanje podataka o unutarnjoj financijskoj kontroli javnih poduzeća na svim razinama vlasti putem relevantne informatičke aplikacije;
- unaprijediti provedbu preporuka državne revizije putem bolje koordinacije između parlamenata, revizijskih tijela i vlada na državnoj i entitetskoj razini.

KLASTER 2.: UNUTARNJE TRŽIŠTE

Poglavlje 1.: Slobodno kretanje roba

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** u području slobodnog kretanja roba. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- izraditi popis tehničkih propisa o slobodnom kretanju roba koji su trenutačno na snazi i početi postupak ukidanja i stavljanja van snage zakonodavstva i standarda u cijeloj zemlji koji su u suprotnosti sa zakonodavstvom EU-a i europskim standardima u tom području;
- donijeti cjelodržavnu strategiju za infrastrukturu kvalitete;
- analizirati sve postojeće zakone i administrativne prakse u neusklađenom području kako bi se procijenilo jesu li u skladu s člancima od 34. do 36. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i planirati korake za uklanjanje svih neusklađenih elemenata.

Poglavlje 2.: Sloboda kretanja radnika

Bosna i Hercegovina **bilježi određenu razinu pripremljenosti** u području slobode kretanja radnika. Nije bilo napretka u ovom području, uglavnom zbog rascjepkanosti sustava socijalnog osiguranja, ograničenih administrativnih kapaciteta i nedostatka suradnje među tijelima.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene te stoga i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- započeti izradu cjelodržavne baze podataka o slobodnim radnim mjestima;
- nastaviti pregovarati i sklapati nove bilateralne sporazume o socijalnom osiguranju, posebno s državama članicama EU-a;
- započeti pripreme za usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a u oblasti slobode kretanja radnika, pristupa građana tržištu rada EU i jednakom postupanju prema državljanima EU na tržištu rada u odnosu na domaće radnike.

Poglavlje 3.: Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga

Bosna i Hercegovina je u **ranj fazi pripremljenosti** po pitanju prava poslovnog nastana i slobode pružanja usluga. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- izraditi i donijeti cjelodržavni zakon o uslugama koji je u potpunosti usklađen s Direktivom EU o uslugama, između ostalog, kroz uspostavu jedinstvene kontaktne točke; te ukloniti preostale prepreke za uspostavu jedinstvenog ekonomskog prostora;

- dovršiti i donijeti cjelodržavnu strategiju i cjelodržavni zakon o poštanskim uslugama usklađen s pravnom stečevinom EU-a kako bi se tržište poštanskih usluga postupno otvorilo za konkurenciju, te ojačati institucionalne kapacitete koji bi osiguravali usklađenost s novim pravilima na poštanskom tržištu;
- uskladiti zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a o uzajamnom priznavanju stručnih kvalifikacija, među ostalim s Direktivom o priznavanju stručnih kvalifikacija i Direktivom o testu proporcionalnosti, prije reguliranja bilo kojeg novog zanimanja.

Poglavlje 4.: Slobodno kretanje kapitala

Bosna i Hercegovina bilježi **umjerenu razinu pripremljenosti** u području slobodnog kretanja kapitala. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u usklađivanju s pravnom stečevinom EU-a u ovom području.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- proširiti područje primjene, pojednostaviti procedure i smanjiti administrativne zahtjeve povezane s kratkoročnim kapitalnim transakcijama te izmijeniti svoje zakonodavstvo kako bi se uskladilo s obvezama iz SSP-a u pogledu stjecanja nekretnina od strane građana EU-a;
- uspostaviti središnji registar stvarnog vlasništva nad korporativnim i drugim pravnim subjektima za cijelu BiH, u skladu s pravnom stečevinom EU-a;
- usvojiti zakone kako bi se uskladila s Direktivom o platnim uslugama 2, Direktivom o elektroničkom novcu 2 i Uredbom o jedinstvenom području plaćanja u eurima (SEPA).

Poglavlje 6.: Pravo trgovačkih društava

Bosna i Hercegovina se nalazi na **određenoj razini pripremljenosti** u području prava trgovačkih društava. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Potrebni su daljnji naponi za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a i usklađivanje zahtjeva na razini cijele države. Različiti regionalni poslovni registri djeluju neovisno i bez koordinacije. Još uvijek ne postoji jedinstveno nadzorno tijelo za nadzor ovlaštenih revizora za cijelu državu.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- dovršiti reviziju postojećeg zakonodavstva o pravu trgovačkih društava kako bi se utvrdile izmjene potrebne za daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a;
- poboljšati povezanost i koordinaciju poslovnih registara između entiteta i Brčko distrikta;
- dovršiti analizu cjelokupnog postojećeg zakonodavstva o financijskom izvješćivanju, transparentnosti i zakonskoj reviziji kako bi se utvrdile zakonske izmjene potrebne za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 7.: Pravo intelektualnog vlasništva

Bosna i Hercegovina bilježi **umjerenu razinu pripremljenosti** u području prava intelektualnog vlasništva. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Iako su neke pripreme započele tijekom izvještajnog razdoblja, potrebno je uložiti više napora kako bi se zakonodavstvo uskladilo s pravnom stečevinom EU-a i poboljšala provedba i koordinacija.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu ispunjene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti i provesti novu strategiju o intelektualnom vlasništvu i provesti postojeću strategiju

o provedbi prava intelektualnog vlasništva;

- dodatno uskladiti pravni okvir o autorskom pravu i srodnim pravima s pravnom stečevinom EU-a;
- izmijeniti zakone o patentu, žigu i zaštiti poslovne tajne kako bi se uskladili s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 8.: Politika konkurencije

Bosna i Hercegovina bilježi određenu razinu **pripremljenosti u oblasti konkurencijske** politike. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Zemlja još nije uklonila mehanizme donošenja odluka na temelju etničke pripadnosti niti veto u radu Konkurencijskog vijeća i Vijeća za državnu potporu (Ključni prioritet 4.g iz Mišljenja).

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- izmijeniti Zakon o konkurenciji i Zakon o sustavu državne potpore radi revizije postupaka donošenja odluka kako bi se ukinula prava veta na etničkoj osnovi u skladu s pravnom stečevinom EU-a;
- unaprijediti rezultate provedbe propisa o državnoj potpore tako što će se osigurati da tijela koja dodjeljuju potpore prijavljuju mjere državne potpore Vijeću za državnu potporu prije nego što se one odobre;
- u skladu sa SSP-om, osigurati da Vijeće za državnu potporu djeluje neovisno i uskladiti postojeće programe potpore s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 9.: Financijske usluge

Bosna i Hercegovina se nalazi između **određene i umjerene razine pripremljenosti** u području finansijskih usluga. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Potrebno je znatno poboljšati koordinaciju u nadzoru i provedbi.

Prošlogodišnje preporuke Komisije nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- nastaviti rad na potpunom usklađivanju svojih bankarskih propisa s pravnom stečevinom EU-a;
- nastavi ulagati napore u usklađivanje propisa o nebankarskim sektorima s pravnom stečevinom EU-a, uključujući osiguranje, investicijske fondove, tržišta vrijednosnih papira i infrastrukture finansijskog tržišta;
- uvesti konsolidiranu superviziju bankarskih grupacija i ukupnih finansijskih holdinga u cijeloj zemlji.

Poglavlje 28.: Zaštita potrošača i zdravlja

Bosna i Hercegovina u **ranoj je fazi pripremljenosti u području** zaštite potrošača i javnog zdravlja. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene tijekom izvještajnog razdoblja te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- dodatno uskladiti Zakon o zaštiti potrošača i sigurnosti proizvoda na državnoj razini s pravnom stečevinom EU-a;
- uskladiti zakonodavstvo o kontroli duhana s pravnom stečevinom EU-a na svim razinama vlasti i provoditi ga, te hitno ratificirati Protokol za uklanjanje nedozvoljene trgovine

duhanskim proizvodima;

- dodatno uskladiti zakonodavstvo na državnoj razini s pravnom stečevinom EU-a u svim pitanjima koja se odnose na zdravlje, posebno u vezi s tvarima ljudskog podrijetla, humanim lijekovima i veterinarsko-medicinskim proizvodima, kao i u području e-zdravstva, te uspostaviti sustav nadzora kako bi se osigurala učinkovita koordinacija u cijeloj zemlji.

KLASTER 3.: KONKURENTNOST I UKLJUČIV RAST

Poglavlje 10.: Digitalna transformacija i mediji

Bosna i Hercegovina u **ranj je fazi pripremljenosti za** digitalnu transformaciju i medije. U ovom području nije ostvaren **nikakav napredak**.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- dovršiti drugu fazu prelaska na digitalno emitiranje i usvojiti okvirnu strategiju za pristup širokopojasnoj mreži;
- izraditi i donijeti zakon o elektroničkom identitetu i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije, u skladu s Uredbom o uspostavi europskog okvira za digitalni identitet; i razviti zakonodavni okvir o cyber sigurnosti u skladu s pravnom stečevinom EU-a;
- izraditi i donijeti zakon o elektroničkim komunikacijama i elektroničkim medijima u skladu s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 16.: Oporezivanje

Bosna i Hercegovina bilježi određenu razinu **pripremljenosti** u oblasti oporezivanja. U ovom području **nije ostvaren napredak**. Usklađivanje propisa u cijeloj državi i dalje je nedovoljno, što otežava napredak prema jedinstvenom ekonomskom prostoru. Bosna i Hercegovina trebala bi izbjegavati svako daljnje odstupanje od pravne stečevine EU-a u ovom području.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- uskladiti zakonodavstvo o porezu na dodanu vrijednost (PDV) i akcizama s pravnom stečevinom EU-a, posebno u pogledu oporezivanja piva i energenata;
- smanjiti administrativno opterećenje povezano s elektroničkim potpisom (e-potpis) kako bi se osigurala interoperabilnost usluga oporezivanja u cijeloj zemlji;
- započeti pripreme za međusobno povezivanje i interoperabilnost sa zajedničkim informacijskim sustavima EU-a za oporezivanje.

Poglavlje 17.: Ekonomska i monetarna politika

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti za** ekonomsku i monetarnu politiku. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Suradnja i koordinacija makroekonomskih i fiskalnih politika i dalje predstavljaju izazov, o čemu svjedoče poteškoće u pripremi i provedbi Programa ekonomskih reformi (ERP). Monetarna politika doprinosi očuvanju ekonomske stabilnosti, ali još nije osigurana potpuna neovisnost Centralne banke.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- očuvati integritet aranžmana valutnog odbora i osigurati potpunu neovisnost Centralne

banke;

- dodatno ojačati analitičke kapacitete svih institucija nadležnih za fiskalno računovodstvo i planiranje te poboljšati postupke za pripremu ERP-a kako bi se osiguralo blagovremeno dostavljanje i usklađenost sa zahtjevima;
- blagovremeno donijeti globalni fiskalni okvir i proračune svih razina vlasti.

Poglavlje 19.: Socijalna politika i zapošljavanje

Bosna i Hercegovina bilježi određenu razinu **pripremljenosti** u području socijalne politike i zapošljavanja. U ovom području **nije bilo napretka**. I dalje je potrebno odgovoriti na ozbiljne izazove u oblastima zapošljavanja, socijalnog dijaloga, socijalne uključenosti, socijalne zaštite i smanjenja siromaštva. Zemlja bi se trebala nastaviti usklađivati s pravnom stečevinom EU-a u oblasti zabrane diskriminacije i ravnopravnosti, uključujući rodnu ravnopravnost.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti cjelodržavnu strategiju zapošljavanja i uspostaviti dodatne kapacitete za provedbu i praćenje;
- dovršiti i usvojiti plan provedbe Garancije za mlade u skladu s modelom i smjernicama EU-a te izvršiti pripreme za pilot-projekt koji bi trebao započeti 2026.;
- uvesti ujednačenu minimalnu razinu naknada i zaštite za porodiljni dopust u cijeloj zemlji, počevši od usklađivanja definicija porodiljnog, očinskog i roditeljskog dopusta.

Poglavlje 20.: Poduzetnička i industrijska politika

Bosna i Hercegovina i dalje je u **ranjivoj fazi pripremljenosti** u području poduzetničke i industrijske politike. Ostvaren je **ograničeni napredak** u ovom području tijekom izvještajnog razdoblja kroz donošenje i provedbu zakonodavstva o poduzetničkoj infrastrukturi u entitetima i Brčko distriktu. Investicijsko okruženje i dalje je nezadovoljavajuće.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti propis kojim se omogućuje uzajamno priznavanje dozvola i potvrda između entiteta te osigurati međusobnu povezanost i potpunu operativnost e-registracija poduzeća i poslovnih registara u cijeloj zemlji, uključujući e-potpise/e-pečate;
- poduzeti prve korake prema usklađivanju s Direktivom o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama;
- ubrzati unapređenje investicijskog okruženja radi privlačenja održivih ulaganja koja se integriraju u domaću industrijsku bazu.

Poglavlje 25.: Znanost i istraživanje

Bosna i Hercegovina ima **određenu razinu pripremljenosti** u području znanosti i istraživanja. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije bilo napretka** ovom području. Istraživački kapaciteti i dalje su vrlo ograničeni.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- izraditi novu strategiju i akcijski plan za razvoj znanosti te razviti i usvojiti strategiju pametne specijalizacije;
- poboljšati sudjelovanje u programu Obzor Europa (Horizon Europe);

- poboljšati izvješćivanje o statističkim podacima o istraživanju i inovacijama kroz izvješćivanje o najmanje 24 pokazatelja prema europskoj ljestvici uspjeha u inoviranju (European Innovation Scoreboard).

Poglavlje 26.: Obrazovanje i kultura

Bosna i Hercegovina je u **ranoj fazi pripremljenosti** u području obrazovanja i kulture. Tijekom izvještajnog razdoblja **ostvaren je ograničen napredak** u ovom području. Nacrt kvalifikacijskog okvira izrađen je u prosincu 2024. Vijeće ministara donijelo je u prosincu 2024. akcijski plan za poboljšanje kvalitete obrazovanja. Bosna i Hercegovina treba osigurati potpuno funkcionalan sustav akreditacije i reakreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u cijeloj zemlji. Bosna i Hercegovina u posljednjih pet godina nije redovito sudjelovala u međunarodnim studijama procjene.

Preporuke Komisije iz prošle godine djelomično su provedene te i dalje uveliko važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- razviti državni kvalifikacijski okvir (NQF) na koji se upućuje u europskom kvalifikacijskom okviru;
- provesti akcijski plan za poboljšanje kvalitete obrazovanja s ciljem pridruživanja Europskom udruženju za osiguravanje kvalitete (ENQA);
- osigurati kontinuirano sudjelovanje u međunarodnim studijama procjene,⁸ intenzivirati pripreme za pridruživanje Programu za međunarodnu procjenu učenika (PISA) za 2029. i provesti nalaze kako bi se poboljšali rezultati PISA-e.

Poglavlje 29.: Carinska unija

Bosna i Hercegovina ima određenu **razinu pripremljenosti** za carinsku uniju. Tijekom izvještajnog razdoblja je ostvaren **određeni napredak** u ovom području u vezi s pripremom za pristupanje Konvenciji o zajedničkom proвозnom postupku. Carinsko zakonodavstvo nije u potpunosti usklađeno s pravnom stečevinom EU-a.

Preporuke Komisije iz prošle godine djelomično su provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- nastaviti s pripremama za primjenu zajedničkog proвозnog postupka; povezati svoj proвозni sustav sa zajedničkom IT infrastrukturom novog kompjuteriziranog proвозnog sustava; i započeti pripreme za postizanje međusobne povezanosti i interoperabilnosti carinskih IT sustava s elektroničkim carinskim okruženjem EU-a;
- jačati administrativne i operativne kapacitete Uprave za neizravno oporezivanje i borbu protiv carinskih prijevara, posebno protiv krijumčarenja duhanskih proizvoda putem suradnje s Europskim uredom za borbu protiv prijevara (OLAF);
- povećati naknadne provjere nakon carinjenja na temelju analize rizika, proširiti primjenu pojednostavnjenih postupaka za pouzdane gospodarske subjekte i unaprijediti međusobnu povezanost i interoperabilnost s informacijskim sustavima i zahtjevima EU-a.

⁸ Program za međunarodno ocjenjivanje učenika - PISA, Trendovi u međunarodnom studiju matematike i nauke - TIMSS, Napredak u međunarodnom proučavanju čitalačke pismenosti - PIRLS, Međunarodni studij kompjuterske i informatičke pismenosti - ICILS, Međunarodna anketa o podučavanju i učenju - TALIS.

Poglavlje 14.: Prometna politika

Bosna i Hercegovina je u **ranj fazi pripremljenosti** u području prometne politike. U izvještajnom razdoblju **nije postignut napredak** u ovom području.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- osnovati vodeću agenciju za sigurnost na cestama i cjelodržavni sustav za prikupljanje podataka o prometnim nesrećama;
- ojačati neovisnost, unaprijediti kapacitete i osigurati dostatna financijska sredstva za sva tijela na državnoj i entitetskoj razini u području prometa;
- usvojiti strateški okvir i zakonodavstvo za provedbu inteligentnih prometnih sustava u cestovnom prometu.

Poglavlje 15.: Energetika

Zemlja se i dalje nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** u području energetike. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti zakonske i podzakonske akte o plinu i električnoj energiji na entitetskoj i državnoj razini u skladu s Trećim energetske paketom EU-a, donijeti i provesti paket za integraciju električne energije te osigurati potpuno usklađivanje entitetskih zakona o električnoj energiji i plinu kako bi se osiguralo povezivanje s tržištem električne energije EU-a;
- usvojiti zakonodavstvo na državnoj razini i unaprijediti entitetsko zakonodavstvo o obnovljivoj energiji i energetske učinkovitosti u skladu sa zahtjevima Ugovora o Energetskoj zajednici;
- donijeti državni energetske i klimatske plan (NECP) za razdoblje 2021.- 2030., u skladu s ciljevima Energetske zajednice.

Poglavlje 21.: Transeuropske mreže

Bosna i Hercegovina bilježi određenu razinu **pripremljenosti** za transeuropske mreže. Tijekom izvještajnog razdoblja **ostvaren je ograničen napredak** u ovom području, uglavnom kroz nastavak radova na šest dionica autoceste koridora Vc. Tijekom izvještajnog razdoblja nije bilo promjena u području energetske mreže.

Preporuke Komisije iz prošle godine samo su djelomično provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- nastaviti razvijati planirano proširenje mreža TEN-T i TEN-E u skladu s utvrđenim prioritetima;
- ubrzati provedbu reformskih mjera u području povezivosti i nastaviti redovito donositi izmijenjene višegodišnje planove održavanja za osnovne cestovne i željezničke mreže;
- uskladiti svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu.

Poglavlje 27.: Okoliš i klimatske promjene

Bosna i Hercegovina nalazi se **između rane faze pripremljenosti i određene razine pripremljenosti** u području okoliša i klimatskih promjena. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- osigurati koordiniranu provedbu i praćenje cjelodržavne Strategije aproksimacije propisa pravnoj stečevini EU u oblasti zaštite okoliša te formalizirati postupak za transparentno imenovanje kontaktne točke za Bosnu i Hercegovinu u konvencijama o okolišu na temelju kvalifikacija;
- donijeti propis o klimi na državnoj razini i cjelodržavne strategije i akcijske planove za zaštitu okoliša i klime u skladu s pravnom stečevinom EU-a; dostaviti novi nacionalno utvrđeni doprinos UNFCCC-u; i hitno se uskladiti s pravnom stečevinom EU-a o praćenju, izvješćivanju, verifikaciji i akreditaciji (MRVA).
- donijeti potrebno zakonodavstvo na svim razinama upravljanja i akcijske planove za uvođenje jedinstvenog europskog broja za hitne slučajeve 112 u cijeloj zemlji.

KLASTER 5.: RESURSI, POLJOPRIVREDA I KOHEZIJA

Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvoj

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** za poljoprivredu i ruralni razvoj i **nije ostvarila napredak** u ovom području. Provedba „Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine za razdoblje 2023. - 2027. – okvirni dokument”, donesenog u listopadu 2024., nije napredovala.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- usvojiti višegodišnju cjelodržavnu strategiju za poljoprivredu i ruralni razvoj te uskladiti mjere potpore u cijeloj zemlji s pravnom stečevinom EU-a;
- usvojiti zakon na državnoj razini o organskoj proizvodnji, zakon na državnoj razini o politici kvalitete i provedbeno zakonodavstvo o vinu, u skladu s pravnom stečevinom EU-a;
- uspostaviti administrativne strukture potrebne za zajedničku poljoprivrednu politiku.

Poglavlje 12.: Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

Bosna i Hercegovina ima **određenu razinu pripremljenosti** u ovom području. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak**.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- uvesti sustav međulaboratorijskih usporednih ispitivanja kao redovitu praksu, posebno za bolesti koje se moraju prijaviti; povećati administrativni kapacitet inspeksijskih službi i laboratorija; i povećati broj inspeksijskih provjera;
- ubrzati pripremu za nacionalne referentne laboratorije u području higijene, veterinarskih i fitosanitarnih inspekcija te analize hrane/prehrambenih proizvoda, u skladu s pravnom stečevinom EU-a;
- donijeti zakonodavstvo o hrani, zdravlju životinja, dobrobiti životinja i zdravlju bilja, u skladu

s pravnom stečevinom EU-a; usvojiti programe OECD-a za sjeme, posebno za poljoprivredno sjeme i šumarstvo; i pripremiti plan za unapređivanje objekata za proizvodnju hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla kako bi se ispunili strukturni standardi EU-a.

Poglavlje 13.: Ribarstvo i akvakultura

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** u ovom području, a tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak**.

Preporuke iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- pripremiti i donijeti cjelodržavnu strategiju ribarstva i akvakulture u cilju usklađivanja zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a;
- uskladiti metodologiju za prikupljanje podataka o ribi i proizvodima ribarstva/akvakulture u cijeloj zemlji i uspostaviti odgovarajući statistički sustav.

Poglavlje 22.: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Bosna i Hercegovina se i dalje nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** za regionalnu politiku i koordinaciju strukturnih instrumenata. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak**.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- izraditi i usvojiti cjelodržavnu strategiju za pripremu za strukturne i kohezijske fondove i regionalni razvoj;
- hitno imenovati državnog koordinatora za IPA-u (DIPAK) za Instrument pretpristupne pomoći (IPA) III te ojačati institucionalne i administrativne kapacitete za upravljanje sredstvima EU-a;
- unaprijediti upravljanje javnim investicijama i usvojiti ažuriranu jedinstvenu listu prioriternih projekata u svim prioritetnim sektorima na temelju pouzdane, transparentne i uključive metodologije.

Poglavlje 33.: Financijske i proračunske odredbe

Bosna i Hercegovina se nalazi u **ranj fazi pripremljenosti** u pogledu financijskih i proračunskih odredaba. U ovom području je **ostvaren ograničen napredak**, uglavnom u pogledu jačanja kapaciteta Uprave za neizravno oporezivanje i provedbe računovodstvenog sustava za carine.

Preporuke Komisije iz prošle godine u ovom području djelomično su provedene te uglavnom i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- ojačati kapacitete i međuinstitucionalnu suradnju za borbu protiv poreznih i carinskih prijevara;
- dodatno poboljšati kapacitet Uprave za neizravno oporezivanje za učinkovitu provedbu carinskog zakonodavstva;
- donijeti glavni plan za izradu nacionalnih računa za Bosnu i Hercegovinu.

Poglavlje 30.: Vanjski odnosi

Bosna i Hercegovina bilježi **određenu razinu pripremljenosti** u području vanjskih odnosa. Tijekom izvještajnog razdoblja **nije ostvaren napredak** u ovom području. Sposobnost zemlje da rješava ključne izazove u oblasti trgovinske politike tek treba ojačati.

Preporuke Komisije iz prošle godine nisu provedene te i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- dovršiti pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO);
- u potpunosti provesti Akcijski plan za Zajedničko regionalno tržište za razdoblje 2021. - 2024. (posebno hitnom provedbom Dodatnog protokola br. 5 o olakšavanju trgovine u okviru CEFTA-e i dodatnog protokola br. 6 o trgovini uslugama); poduzeti potrebne korake za provedbu dodatnog protokola br. 7. o rješavanju sporova; i provesti mjere u okviru novog akcijskog plana za razdoblje 2025. - 2028.;
- započeti postupak uspostave politike razvojne i humanitarne pomoći.

Poglavlje 31.: Vanjska, sigurnosna i obrambena politika

Bosna i Hercegovina bilježi **određenu razinu pripremljenosti** u području zajedničke vanjske, sigurnosne i obrambene politike. Tijekom izvještajnog razdoblja **ostvaren je određen napredak** u ovom području jer je Bosna i Hercegovina zadržala potpunu usklađenost sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU-a, posebno u pogledu izjava i restriktivnih mjera nakon agresije Rusije na Ukrajinu. Bosna i Hercegovina također je imenovala političkog direktora i europskog korespondenta. Međutim, značajnu smetnju provedbi restriktivnih mjera i dalje predstavljaju ministarstava i tijela pod kontrolom stranke SNSD, koji jačaju suradnju s ruskim kolegama. Tijela entiteta Republika Srpska nastavljaju održavati česte kontakte s Rusijom na najvišim razinama.

Preporuke iz prošle godine nisu provedene te uglavnom i dalje važe. U sljedećoj godini Bosna i Hercegovina trebala bi posebno:

- osigurati temeljitu provedbu restriktivnih mjera EU-a s kojima se zemlja uskladila i uložiti napore kako bi se zatvorio prostor za vanjsku manipulaciju informacijama i uplitanje;
- uskladiti zakonodavstvo i postupke sa standardima EU-a o označavanju i onesposobljavanju malog i lakog oružja, uključujući i zaplijenjeno i oduzeto oružje;
- donijeti novu strategiju vanjske politike.

1.3 OCJENA PROVEDBE KORAKA IZ PREPORUKE KOMISIJE ZA DODJELU KANDIDATSKOG STATUSA

Korak 1.: osigurati rezultate u funkcioniranju mehanizma koordinacije o pitanjima EU-a na svim razinama, uključujući izradu i donošenje državnog programa za usvajanje pravne stečevine EU-a.

Direkcija za europske integracije dovršila je Program integriranja i dostavila ga Europskoj komisiji u ožujku 2024. Ovaj dokument je ključan korak za provedbu državnog programa za usvajanje pravne stečevine EU-a (NPAA). Program bi trebalo revidirati u skladu s komentarima Komisije iz svibnja 2024, s obzirom na dogovor s Komisijom o NPAA-u. Vijeće ministara treba bez odlaganja imenovati državnog koordinatora za IPA-u II (DIPAK).

Korak 2.: prioritetno usvojiti izmjene i dopune važećeg Zakona o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću u dijelu koji se tiče integriteta

Parlament je u rujnu 2023. donio izmjene Zakona o VSTV-u u dijelu koji se tiče integriteta, koje su dodatno korigirane u siječnju 2024. Novi odjel VSTV-a zadužen za provjeru imovinskih kartica nositelja pravosudnih funkcija i članova VSTV-a započeo je s radom u lipnju 2025. kako bi se uspostavio pouzdan sustav za provjeru integriteta uz pomno vanjsko praćenje. Gotovo sve imovinske kartice su primljene i obrađuju se.

Korak 3.: donijeti novi zakon o Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću i donijeti zakon o sudovima Bosne i Hercegovine

Parlament u ožujku 2025. nije podržao ova dva nacrt zakona. U pripremi su novi nacrti. Prije usvajanja u Parlamentu oba bi zakona trebala u potpunosti uskladiti s europskim standardima, posebno s mišljenjem Venecijanske komisije o daljnjem postupanju u vezi sa zakonom o VSTV-u iz ožujka 2025. Nacrt zakona o sudovima Bosne i Hercegovine trebalo bi dostaviti Venecijanskoj komisiji na mišljenje prije usvajanja u Parlamentu.

Korak 4.: donijeti zakon o sprječavanju sukoba interesa

Parlament je u ožujku 2024. donio Zakon o sprječavanju sukoba interesa. Cilj zakona je poboljšati usklađenost na državnoj razini, iako on još nije u potpunosti u skladu s europskim standardima. Povjerenstvo na državnoj razini koje je osnovano u listopadu 2024. do sada nijednom nije izreklo sankcije.

Korak 5.: poduzeti odlučne korake na jačanju prevencije i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala.

Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti donesen je u veljači 2024., a podzakonske akte tek treba donijeti. U srpnju 2025. Vijeće ministara osnovalo je stalno koordinacijsko tijelo za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti.

Bosna i Hercegovina je u siječnju 2025. donijela Zakon o zaštiti osobnih podataka na temelju kojeg je potpisan i ratificiran sporazum o suradnji s Eurojustom. Vijeće ministara donijelo je u ožujku 2024. strategiju i akcijski plan za javnu nabavu za razdoblje 2024.- 2028.

Bosna i Hercegovina trebala bi ojačati suradnju među tijelima za provedbu zakona i usvojiti strateški pristup u borbi protiv teškog i organiziranog kriminala.

Potrebno je znatno ubrzati napredak u borbi protiv korupcije na visokoj razini kako bi se ostvarili vjerodostojni rezultati. Potvrđene su optužnice protiv nekih viših dužnosnika, a istrage su u tijeku. Nije zabilježena nova pravomoćna presuda.

Korak 6.: odlučno unaprijediti rad na djelotvornoj koordinaciji kapaciteta za upravljanje granicama i migracijama na svim razinama, te osigurati funkcioniranje sustava azila.

Upravljanje migracijama i dalje se unapređuje, no i dalje zahtijeva znatna poboljšanja. Kapaciteti za prihvata su adekvatni. Sporazumi o ponovnom prihvatu i provedbeni protokoli i dalje se provode. Bosna i Hercegovina treba osigurati odgovarajući proračun za upravljanje migracijama, nastaviti ulagati napore u pravcu vraćanja nezakonitih migranata u zemlje njihovog podrijetla i poduzeti daljnje korake kako bi se osigurao funkcionalan sustav azila. Još uvijek postoje poteškoće u osiguravanju kvalitetnog i učinkovitog pristupa postupcima azila. Nadležna tijela trebala bi izraditi konkretne planove za preuzimanje odgovornosti za upravljanje migracijama i smanjenje ovisnosti o međunarodnim organizacijama i donatorima.

Bosna i Hercegovina donijela je u siječnju 2025. Zakon o graničnoj kontroli čiji je cilj usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, a u lipnju 2025. potpisala je sporazum o statusu Frontexa s EU-om. Vijeće ministara donijelo je u srpnju 2025. strategiju i akcijski plan za integrirano upravljanje granicom za razdoblje 2024. - 2029. Bosna i Hercegovina nije se dodatno uskladila s viznom politikom EU-a.

Korak 7.: osigurati zabranu mučenja, posebno kroz uspostavu nacionalnog preventivnog mehanizma protiv mučenja i zlostavljanja.

U listopadu 2019. Ustavni sud ukinuo je odredbu o smrtnoj kazni u Ustavu entiteta Republika Srpska. U kolovozu 2023. Parlamentarna skupština je izmijenila Zakon o ombudsmenu za ljudska prava dodjeljujući mu ulogu nacionalnog preventivnog mehanizma protiv mučenja i zlostavljanja, što je međunarodna obveza zemlje.

Korak 8.: zajamčiti slobodu izražavanja i medija te zaštitu novinara, posebno kroz osiguranje pravovremenog i učinkovitog sudskog postupanja u slučajevima prijetnji i nasilja nad novinarima i medijskim djelatnicima.

U cijeloj zemlji uspostavljena je mreža kontaktnih točaka u tužiteljstvima i agencijama za provedbu zakona radi praćenja slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima i medijskim djelatnicima. Nadležna tijela moraju osigurati održivost ove mreže i pokazati rezultate u institucionalnom praćenju. Politički utjecaj na javne emitere i dalje postoji te je potrebno hitno osigurati njihovu financijsku održivost do donošenja novog zakona o javnom RTV sustavu.

* * *

2. KLASITER 1.: OSNOVE PRISTUPNOG PROCESA

2.1. FUNKCIONIRANJE DEMOKRATSKIH INSTITUCIJA I REFORMA JAVNE UPRAVE

2.1.1. Demokracija

Funkcioniranje demokratskih institucija u Bosni i Hercegovini podrivaju stalni diskriminatorni elementi u ustavnoj strukturi i stalne zlouporabe entitetskih veta u političke svrhe (što dovodi do nedjelovanja i kašnjenja u radu izvršne vlasti i Parlamenta), kao i sve intenzivniji sustavni napadi entiteta Republika Srpska na pravni i ustavni poredak.

U siječnju 2025. koalicija „trojke“ (koju čine Socijaldemokratska stranka, Narod i pravda i Naša stranka) raskinula je vladajuću koaliciju sa Savezom nezavisnih socijaldemokrata Milorada Dodika (SNSD). Dugotrajni pregovori među svim koalicijskim partnerima, uključujući HDZ BiH, nisu doveli do formiranja nove koalicije. Izostanak stabilne većine otežao je funkcioniranje Vlade i Parlamenta. Entitet Republika Srpska i dalje je odbijao poštovati presude Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina treba uskladiti svoj ustavni okvir s europskim standardima i osigurati funkcionalnost svojih institucija kako bi bila sposobna preuzeti obveze koje proizlaze iz članstva u EU. Iako decentralizirana struktura države nije u suprotnosti s članstvom u EU-u, Bosna i Hercegovina morat će reformirati svoje institucije kako bi mogla učinkovito sudjelovati u donošenju odluka na razini EU-a te u potpunosti provoditi i primjenjivati pravnu stečevinu.

Izbori

BiH mora hitno usvojiti ustavne i izborne reforme kako bi se osiguralo da svi građani mogu učinkovito ostvarivati svoja politička prava, a posebno mora uskladiti Ustav zemlje sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci (Ključni prioritet 4.f iz Mišljenja).

Nakon lokalnih izbora u listopadu 2024., koje su Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS)/Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) ocijenile kao konkurentne i učinkovito organizirane, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nije poduzela nikakve mjere za poboljšanje integriteta izbornog procesa. Iako nije zabilježena nijedna sustavna kampanja dezinformiranja, ograničeno i pristrano medijsko praćenje narušilo je povjerenje javnosti u izborni proces.

Bosna i Hercegovina treba provesti prethodne i nove preporuke OESS-a/ODIHR-a, Skupine

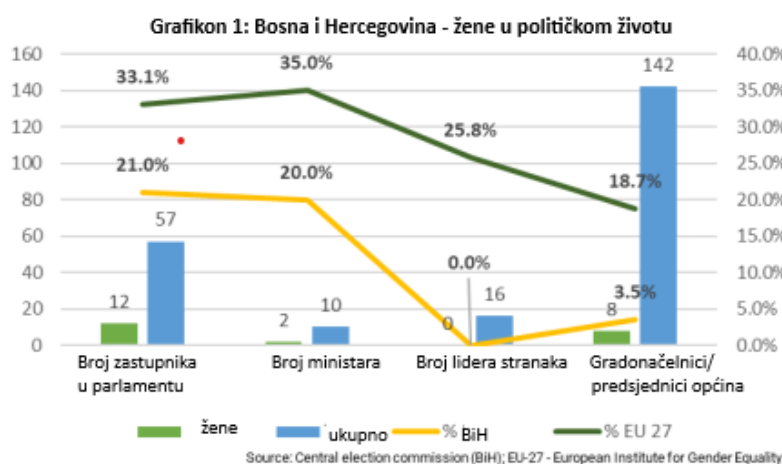
država Vijeća Europe protiv korupcije (GRECO) i Venecijanske komisije Ključni prioritet 1. iz Mišljenja). Te preporuke uključuju poboljšanje: i. transparentnosti financiranja stranaka i izbornih kampanja; ii. transparentnosti i ciljanosti političkog oglašavanja; i iii. registracije političkih stranaka.

U rujnu 2024. i ožujku 2025. Ustavni sud stavio je izvan snage zaseban izborni zakon i dio zakona o referendumima i građanskim inicijativama, koje je entitet Republika Srpska donio u travnju 2024. Ti su zakoni imali za cilj uzurpiranje nadležnosti zaobilaženjem Središnjeg izbornog povjerenstva i uspostavljanjem posebnog biračkog spiska. Entitet Republika Srpska mora poštivati ove presude Ustavnog suda i suzdržati se od pokušaja donošenja neustavnih zakona.

Nakon što je Visoki predstavnik blokirao javna sredstva za stranke SNSD i Ujedinjena Srpska, u svibnju 2025. entitet Republika Srpska ukinuo je javno financiranje za sve političke stranke. Time bi se oporbene stranke koje nemaju pristup administrativnim resursima mogle dovesti u nepovoljan položaj. S obzirom na kontinuirani izostanak državnog proračuna, Visoki predstavnik je u srpnju 2025. poduzeo mjere kako bi se osigurala sredstva za pravodobnu nabavu opreme s ciljem poboljšanja integriteta predstojećih izbora u listopadu 2026. Nakon kaznene presude, Dodiku je zabranjeno obnašanje funkcije te je smijenjen s dužnosti; prijevremeni izbori za predsjednika entiteta zakazani su za kraj studenog.

Izvešća o prijevarama na lokalnim izborima 2024. dovela su do pokretanja krivičnih postupaka u samo ograničenom broju slučajeva. Središnje izorno povjerenstvo (SIP) treba ojačati svoje kapacitete za reviziju kako bi učinkovitije nadziralo poštivanje propisa o financiranju političkih stranaka. Iako imaju zakonsku obvezu, političke stranke ne vraćaju višak sredstava u javni proračun nakon izbora. Nakon sankcija koje je izreklo Središnje izorno povjerenstvo, nekoliko je stranaka smanjilo razinu transparentnosti u vezi s financijskim donacijama koje primaju. Političke stranke trebaju poštovati neovisnost Središnjeg izbornog povjerenstva i suzdržati se od prijetnji o razrješenju njegovih članova.

Političkim strankama nedostaju demokratske unutarnje politike i strukture, uključujući politike

za promicanje zastupljenosti žena. Među čelnicima parlamentarnih stranaka u Bosni i Hercegovini nema žena, a malo ih je na drugim vodećim položajima. Propise u cijeloj zemlji, uključujući i izborni zakon, trebalo bi uskladiti sa Zakonom o ravnopravnosti spolova na državnoj razini kako bi se povećalo javno i političko sudjelovanje žena. Zastupljenost žena na razini lokalne uprave blago se

povećala nakon izbora 2024. godine - sa 19,6% na 22,7% u općinskim vijećima te sa 3,6% na 5,6% među načelnicima općina.

Parlament

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvojila je 2024. samo osam zakona (od kojih je sedam usvojeno u hitnom postupku), a četiri u prva četiri mjeseca 2025. (od čega dva u hitnom postupku), uključujući zakone o graničnoj kontroli i zaštiti podataka usvojene u siječnju 2025. uz potporu oporbenih stranaka iz entiteta Republika Srpska. Za usporedbu, tijekom

2023. godine usvojeno je 14 zakona. Entitetske skupštine u izvještajnom razdoblju u velikoj mjeri koristile su hitne zakonodavne postupke. Državni proračun za 2025. još uvijek nije usvojen.

Skupština entiteta Republika Srpska usvojila je nekoliko zakona kojima se krše pravni i ustavni poredak, a koje je kasnije poništio Ustavni sud Bosne i Hercegovine. Među tim neustavnim zakonima nalazi se i entitetski zakon o imunitetu, kojim se ograničava kaznena odgovornost članova vlade i zakonodavaca. Skupština entiteta Republika Srpska treba ispuniti svoju ustavnu obvezu koju dugo odgađa i odmah imenovati suce na upražnjena mjesta u Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine.

Parlament entiteta Federacija imenovao je ustavnog suca na državnoj razini i dva ustavna suca na entitetskoj razini u travnju 2025. Također je imenovao članove neovisnog policijskog odbora i Upravnog odbora radiotelevizije FBiH RTV sa zakašnjenjem od 12 godina.

Nadzor nad izvršnom vlašću i dalje je slab kako u entitetima tako i u kantonima. Skupštine ne prate da li izvršna vlast postupi po preporukama neovisnih institucija.

Upravljanje

Članovi Predsjedništva nastavili su zauzimati različita stajališta tijekom izvještajnog razdoblja. To je dovelo do kašnjenja u donošenju odluka Predsjedništva uključujući potpisivanje Frontexova sporazuma o statusu kao i Sporazuma o financiranju IPA-e za 2024., koji su usvojeni tek u svibnju 2025. Predsjedništvo je tijekom ljeta usvojilo sporazume o IPA 2024. i o suradnji s Eurojustom.

Funkcioniranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine pogoršalo se nakon raspada vladajuće koalicije u siječnju 2025. Ministar sigurnosti uhićen je u prosincu 2024., a novi ministar još nije imenovan. Vijeće ministara usvojilo je u rujnu 2025. Reformsku agendu, koja je upućena Europskoj komisiji na suglasnost.

Neovisne institucije i dalje su slabe. Sve lokalne vlasti konstituirane su nakon općinskih izbora održanih u listopadu 2024.

Integracija u EU

Dijalog o politikama sa EU-om nastavljen je u okviru osmog ciklusa sektorskih pododbora SSP-a. Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje redovito se održavao (Ključni prioritet br. 3 iz Mišljenja), a Odbor za stabilizaciju i pridruživanje održan je u rujnu 2025.

Unatoč tome, Vijeće ministara nije poduzelo nikakve mjere da olakša dijalog o politikama unutar tijela SSP-a, u skladu s preporukama koje je Europska komisija dala u svibnju 2022. i svibnju 2025. Vijeće ministara treba hitno: i. pojednostaviti procedure ii. omogućiti Direkciji za europske integracije (DEI) da može dostavljati Komisiji pripremne dokumente bez nepotrebnih i dugotrajnih procedura usvajanja na političkoj razini; i iii. imenovati stalne predstavnike u sektorske pododbore.

Koordinaciju u pitanjima koja se odnose na EU-a treba znatno poboljšati kako bi se osiguralo harmonizirano usklađivanje sa pravnom stečevinom EU-a u cijeloj državi i učinkovita provedba. Direkcija za europske integracije treba ojačati svoju ulogu u ocjenjivanju usklađenosti s pravnom stečevinom EU-a u cijeloj državi. Ono što je neispunjena obveza Bosne i Hercegovine prema SSP-u jeste izrada i usuglašavanje s Komisijom državnog programa za usvajanje pravne stečevine EU (NPAA, Ključni prioritet br. 2. iz Mišljenja) u kojem će biti navedene uloge svih razina vlasti u pogledu usklađivanja i provedbe. DEI bi trebala Komisiji dostaviti na odobrenje Program integriranja u EU, revidiran u skladu s komentarima Komisije iz svibnja 2024. godine. Ove su aktivnosti neophodne radi otvaranja pregovora o pristupanju EU-u, kada budu ispunjeni potrebni uvjeti.

Vijeće ministara treba hitno imenovati državnog koordinatora za IPA III (DIPAK). Komisija bi smatrala prikladnim da se za ovu funkciju imenuje direktor DEI kao i u prethodnim financijskim razdobljima. Bosna i Hercegovina također bi trebala hitno imenovati glavnog pregovarača za pregovore o pristupanju EU-u. To je važno s obzirom na početak eksplanatornih sastanaka s Komisijom (dio procesa *screeninga*), koji će se temeljiti na materijalima koje je Bosna i Hercegovina već dobila tijekom 2024.godine.

Civilno društvo

Prostor za djelovanje civilnog društva dodatno se suzio tijekom izvještajnog razdoblja zbog smanjenja donatorskih sredstava (USAID) i restriktivnih propisa usvojenih u entitetu Republika Srpska, a posebno: i. zakona koji organizacije civilnog društva označava kao „strane agente” (proglašen neustavnim u svibnju) i ii. kaznenih sankcija za klevetu, koje i dalje imaju učinak zastrašivanja. Organizacije civilnog društva u ovom entitetu također su bile izložene nerazmjernim poreznim inspekcijama.

Nisu poduzete nikakve mjere za usklađivanje propisa o javnim konzultacijama u svim dijelovima zemlje kao ni za osiguravanje smislenih i sustavnih konzultacija s civilnim društvom. Web platforma za e-konzultacije je nedovoljno iskorištena i ne koristi se na entitetskom ili kantonalnom nivou, gdje se usvaja većina zakona od javnog interesa. Na temelju Povelje o suradnji s organizacijama civilnog društva iz 2017. Vijeće ministara usvojilo je u srpnju 2025. Strategiju za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva za razdoblje 2025. - 2029. kao i pripadajući akcijski plan za razdoblje 2025.- 2026.

Organizacije civilnog društva na lokalnoj razini proaktivno zagovaraju promjene javnih politika. Udruge žena imaju ključnu ulogu u pružanju pomoći najranjivijim skupinama, uključujući žrtve i osobe koje su preživjele nasilje u obitelji i rodno uvjetovano nasilje. Branitelji ljudskih prava i aktivisti koji se bave osjetljivim pitanjima kao što je borba protiv korupcije; prava žena; prava LGBTIQ osoba; migranata i zaštita okoliša) i dalje su izloženi napadima, prijetnjama, uznemiravanju, verbalnom zlostavljanju, pa čak i fizičkim napadima, kao i strateškim tužbama protiv javnog sudjelovanja. Posebno su izložene žene aktivistice. Vlasti i dalje ne osuđuju niti adekvatno istražuju takve napade.

Potreban je cjelodržavni okvir za transparentnu i nepristranu raspodjelu javnih sredstava udrugama. Organizacije civilnog društva koje pružaju usluge ugroženim skupinama umjesto javnih vlasti trebaju dobiti odgovarajuća javna sredstva. Povlačenje donatorskih sredstava, osobito iz Sjedinjenih Američkih Država, znatno je utjecalo na rad neovisnih medija i organizacija civilnog društva tijekom izvještajnog razdoblja, ograničavajući njihov rad u područjima ljudskih prava, borbe protiv korupcije, zaštite okoliša i potpore ranjivim skupinama. Na državnoj razini ne postoji pravni okvir koji regulira volontiranje, dok je u entitetima i Brčko distriktu to regulirano.

2.1.2. Reforma javne uprave

Strateški okvir za reformu javne uprave

Provedba **strateškog okvira** za razdoblje 2018.- 2027. u velikoj mjeri zaostaje. Mehanizam koordinacije, koji se naziva i Zajednička platforma, omogućio je u listopadu 2025 finalizaciju novog akcijskog plana za reformu javne uprave za razdoblje 2023.- 2027. Akcijski plan uključuje vjerodostojnu procjenu troškova reformi, ali nedostaje financiranje iz vlastitih proračuna te se uglavnom oslanja na financiranje iz vanjskih donatorskih sredstava. Ovaj novi akcijski plan tek treba usvojiti Vijeće ministara i entitet Republika Srpska. Zbog ovih kašnjenja i općeg nedostatka političke potpore tempo provedbe reformi u javnoj upravi stagnira. Slab kapacitet entitetskih koordinatora za RJU nastavlja otežavati reforme. Za ilustraciju, političko koordinacijsko tijelo koje djeluje na razini predsjednika vlada (države i entiteta) radi provedbe nadzora na visokoj razini, nije se nijednom sastalo od svojeg prvog sastanka u veljači 2024.

Provedba reformi i dalje ovisi o donatorima. Kako bi se osigurala financijska održivost, vlasti trebaju povećati proračunske doprinose.

Izrada politika i koordinacija

Pravni i institucijski okviri za izradu i koordinaciju politika i dalje su fragmentirani. Institucije na državnoj razini trebaju unaprijediti upravljanje cjelodržavnim politikama. Još nisu usvojeni propisi na državnoj razini koji uređuju **sektorsko strateško planiranje u cijeloj zemlji**. Iako postoje postupci za srednjoročno planiranje, praćenje i izvješćivanje u institucijama na državnoj razini, još uvijek ne postoji koordinirani pristup cjelovitog državnog aparata u određivanju srednjoročnih i godišnjih prioriteta. Institucionalni okvir i dalje je fragmentiran s nedovoljno jasno određenim funkcijama nadzora kvalitete, a razni centri vlasti i dalje su slabo međusobno koordinirani. Potrebno je odrediti jedinstvenu instituciju na državnoj razini koja će biti zadužena za godišnje i srednjoročno planiranje politika. Zemlji i dalje nedostaje metodologija s jakim mehanizmom osiguranja kvaliteta i rješavanja sukoba za usuglašeno i koordinirano usklađivanje propisa s pravnom stečevinom EU. Potrebno je osigurati: i. djelotvorno praćenje i usklađivanje politika s godišnjim proračunima i planovima rada vlada na svim razinama vlasti; i ii. v pouzdano određivanje troškova sektorskih politika.

Provedba pravnog okvira za inkluzivan razvoj **politika koji je utemeljen na dokazima na različitim** razinama vlasti i dalje je slaba. Sustav e-konzultacija na državnoj razini poboljšao je uvođenjem obveze za institucije da objavljuju izvješća. Upravni kapaciteti za korištenje platformi za e-konzultacije trebaju se poboljšati na svim razinama vlasti. Nedostatak napretka u izradi zajedničkih standarda za praćenje i izvješćivanje otežava nadzor javnosti i vlada nad provedbom sektorskih politika.

Upravljanje javnim financijama (UJF)

Sve su razine vlasti ostvarile napredak u provedbi sveobuhvatne strategije za reformu **upravljanja javnim financijama**, iako izvješća o praćenju nisu bila redovito pripremana tijekom izvještajnog razdoblja. Bosna i Hercegovina bi trebala primjenjivati cjelodržavni pristup praćenju UJF, uz dodatne horizontalne aktivnosti koje bi se koordinirale među svim razinama vlasti (trenutno obuhvaćaju samo 7% svih aktivnosti). Kašnjenja u odobravanju proračunskih planskih dokumenata narušavaju fiskalnu disciplinu i parlamentarni nadzor. Praćenje fiskalnog rizika i dalje je nedovoljno razvijeno, posebno za javna poduzeća i općine, dok fiskalno vijeće tek treba uspostaviti i na državnoj razini i u entitetu Federacija. Unatoč napretku i dalje je potrebno uvesti osnovne elemente sustava UJF, uključujući: i. redovito usvajanje državnog proračuna; ii. vjerodostojno određivanje troškova sektorskih politika na godišnjem i srednjoročnom nivou te iii. proračunsku transparentnost. Reformama porezne uprave poboljšano je prikupljanje poreza, ali je razina digitalizacije i dalje niska. Potrebne su reforme kako bi se riješio problem neformalnog gospodarstva i bolje integriralo poduzetništvo u formalno gospodarstvo. Potrebne reforme koje još treba dovršiti u tom području uključuju: i. bolje povezivanje godišnjeg strateškog planiranja i postupaka izrade proračuna u godišnjem i srednjoročnom razdoblju; ii. jačanje kapaciteta u području upravljanja javnim ulaganjima; i iii. nastavak provedbe zakona o programskom proračunu i usvajanje sličnih propisa u entitetu Republika Srpska. Upravljanje javnim ulaganjima nije dovoljno koordinirano, pri čemu ne postoji jedinstvena lista ključnih projekata niti učinkoviti mehanizmi financiranja.

Javne usluge i upravljanje ljudskim potencijalima

Zakoni o državnoj službi još uvijek nisu međusobno usklađeni, a načela zasluga nisu ugrađena u **zapošljavanje, napredovanje i otpuštanje** državnih službenika.

Tijekom izvještajnog razdoblja nije ostvaren napredak u osiguravanju **depolitizirane i profesionalne** državne službe. Kriteriji za otpuštanje, disciplinski postupci i žalbe, utvrđeni propisima, i dalje se nedovoljno primjenjuju. U tijeku je digitalizacija procesa zapošljavanja na

državnoj razini. Entitetski zakoni ne zahtijevaju postavljenje najboljeg kandidata, što dozvoljava politički imenovanim licima da utiču na proces zapošljavanja, posebno na višim pozicijama. Konačan izbor na kantonalnom nivou i dalje prije zavisi od nacionalne pripadnosti nego od zasluga. Nastavljeno je prekomjerno imenovanje vršilaca dužnosti, posebno u Republici Srpskoj. Ustavna pravila o općoj zastupljenosti stanovništva u javnoj upravi ne treba tumačiti na način da se zahtijeva stroga nacionalna zastupljenost u državnoj službi, a propisi bi trebali osigurati da kod zapošljavanja nacionalni kriteriji ne prevladavaju nad profesionalnim kriterijima. Ravnoteža spolova na najvišim rukovodećim pozicijama u entitetu Federacija (gdje žene zauzimaju 42% tih pozicija) nešto je bolja od prosjeka u zemljama OECD-a i EU-a, ali zabrinjava mali udio žena na najvišim rukovodećim pozicijama u državnim institucijama (27%) i entitetu Republika Srpska (33%).

Kvaliteta i **kapacitet upravljanja ljudskim potencijalima (ULJP)** i dalje su slabi i vrlo fragmentirani. Na razini entiteta Federacija i kantona nastavlja se provoditi Strategija za razvoj upravljanja ljudskim potencijalima za razdoblje 2022.-2027. Institucije na državnoj razini i u entitetu Republika Srpska još uvijek moraju poduzeti iste korake. I dalje treba ojačati transparentno praćenje i planiranje učinka ULJP i povezanih kapaciteta i podataka o ULJP. Određeni napredak u tom području vidljiv je u entitetu Federacija gdje se izrađuje prvo izvješće o praćenju ULJP-a na temelju poboljšane metodologije za prikupljanje podataka o ULJP-u.

Plaće državnih službenika i dalje nisu ujednačene u cijeloj zemlji zbog: i. razlike u propisima o plaćama, klasifikaciji poslova i platnim razredima; i ii. nedostatka vrednovanja poslova. Svi ti čimbenici ugrožavaju pravičnost po pitanju plaća. Kriteriji za dodjelu dodataka na plaću su nejasni i ne objavljuju se informacije o prosječnim razinama plaća po kategorijama poslova. Potrebna je opsežna reforma plaća na svim razinama vlasti, kao i usklađivanje opisa poslova. Agencije za državnu službu trebaju više resursa za obuku i **profesionalni razvoj**. Općenito, u izvještajnom razdoblju nije ostvaren napredak u smislu da se ocjena rezultata učini korisnijim alatom kako bi se opravdala promaknuća ili kako bi se napravila razlika između dobrih i loših rezultata.

I dalje ne postoji sustav za prikupljanje i konsolidiranje podataka o **integritetu državnih službenika**. U izvještajnom razdoblju nije došlo do zakonodavnih promjena u entitetu Federacija o zaštiti prijavitelja korupcije ili prijavi imovine u entitetu Republika Srpska.

Odgovornost uprave

Tijekom izvještajnog razdoblja, koordinatori za reformu javne uprave na svim razinama vlasti proveli su sveobuhvatnu analizu javne uprave i utvrdili strukturne neučinkovitosti i nedostatke u odgovornosti, transparentnosti i pružanju usluga. Međutim, nije ostvaren napredak u poboljšanju linija odgovornosti između ministarstava i njima podređenih tijela. Delegiranje zadataka i odgovornosti s viših na srednje rukovoditelje i dalje je slabo, čime se narušava operativna učinkovitost.

Državni Zakon o **slobodi pristupa informacijama** i dalje je potrebno u potpunosti uskladiti s međunarodnim standardima o neovisnosti žalbenog postupka. Isto vrijedi i za zakone donesene u Brčko distriktu u listopadu 2025. Vijeće ministara usvojilo je u travnju 2024. vodič za pristup informacijama, a u svibnju 2024. Ministarstvo pravde uvelo je registar zahtjeva za pristup informacijama. Pravila o zaštiti podataka i pristupu informacijama i dalje se tumače na način kojim se štite privatni, a ne javni interesi. Preporuke ombudsmana i dalje su uglavnom usmjerene na osiguravanje pristupa informacijama, iako je zabilježeno blago smanjenje ukupnog broja preporuka iz tog područja.

Pružanje usluga građanima i poslovnim subjektima

Tijekom izvještajnog razdoblja nisu poduzete nikakve mjere za poboljšanje pružanja usluga. Ne postoje učinkoviti okviri ili mehanizmi za **upravu usmjerenu na korisnike** u cijeloj zemlji. Ne

postoji sveobuhvatna cjelodržavna politika o pružanju usluga niti postoji jasan katalog e-usluga. Nepostojanje infrastrukture koja bi građanima omogućila korištenje elektroničkog potpisa i dalje je ograničavalo digitalizaciju tijekom izvještajnog razdoblja.

2.2. VLADAVINA PRAVA I TEMELJNA PRAVA

2.2.1. Poglavlje 23.: Pravosuđe i temeljna prava

Temeljne vrijednosti EU-a uključuju vladavinu prava i poštovanje ljudskih prava. Djelotvoran (neovisan, kvalitetan i učinkovit) pravosudni sustav i djelotvorna borba protiv korupcije od ključne su važnosti, kao i poštovanje temeljnih prava u zakonima i praksi.

Funkcioniranje pravosuđa

Strateški dokumenti

Bosna i Hercegovina još uvijek nije usvojila novu strategiju i akcijski plan za reformu sektora pravde. U prosincu 2024. VSTV je donio akcijski plan za svoj program reformi za razdoblje 2024-2026. u skladu s prioritetima EU-a i odgovarajućim proračunom. VSTV treba uspostaviti sustav praćenja za procjenu provedbe ovog akcijskog plana. U travnju 2025. Vijeće ministara donijelo je strategiju i akcijski plan s ciljem jačanja sigurnosti nositelja pravosudnih dužnosti i zaštićenih svjedoka.

Upravljačko tijelo

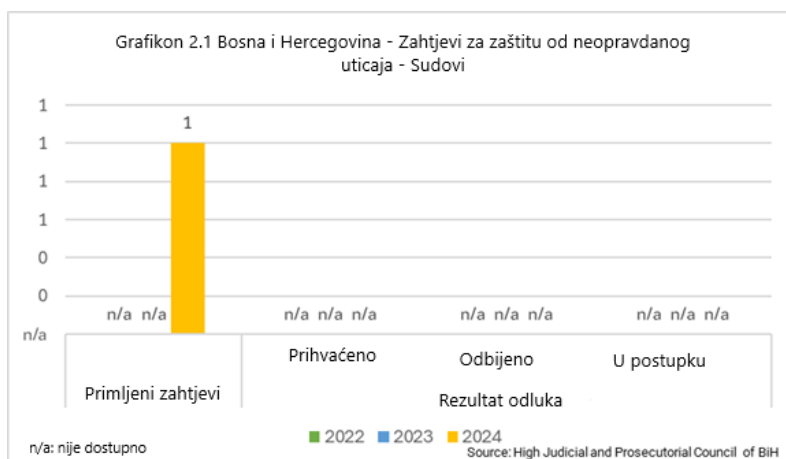
VSTV adekvatno funkcionira kao jedinstveno samoupravno tijelo za pravosuđe. U ožujku 2025. entitet Republika Srpska donio je zakon o osnivanju zasebnog sudbenog vijeća kojim se zabranjuje djelovanje VSTV-a u tom entitetu te pozvao članove VSTV-a iz RS-a da podnesu ostavke. Ustavni sud je suspendirao, a potom poništio ovaj zakon i povezane akte te zabranio svim tijelima vlasti njihovu provedbu. Poštovanje odluke Ustavnog suda ključno je za zaštitu neovisnosti pravosuđa i vladavine prava.

VSTV treba osigurati neovisnost i integritet u postupcima imenovanja članova kroz ponovno uvođenje principa slučajnog odabira kada je u pitanju nacionalna pripadnost i spol. Također treba dovršiti postupak imenovanja glavnog disciplinskog tužitelja. Proračun VSTV-a treba povećati kako bi se: i. dovršilo zapošljavanje osoblja u odjelu za postupanje po izvještajima o imovini; i ii. osiguralo da državni proračun do 2027. preuzme financiranje svih zaposlenika VSTV-a. Država bi trebala osigurati financijska sredstva za neometani prijelaz osoblja i pravodobnu provedbu novog zakona o VSTV-u u skladu s popratnom procjenom financijskog učinka.

Tijekom izvještajnog razdoblja VSTV je nastavio pratiti postupanje pravosuđa u slučajevima nasilja u obitelji, napada na povratnike, zaštite novinara i aktivista te borbe protiv organiziranog kriminala i korupcije. Vijeće i dalje treba poboljšati provedbu svojih mjera posebno kroz: bližu suradnju s predsjednicima sudova i glavnim tužiteljima; i ii. upotrebu mehanizama odgovornosti koji su mu već na raspolaganju.

Neovisnost i nepristranost

Potrebno je unaprijediti neovisnost i nepristranost pravosuđa. Planovi integriteta postoje u gotovo svim sudovima i tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini, ali su rezultati njihove provedbe ograničeni. Kodeksi sudačke i tužiteljske etike su na snazi i uključeni su u program početne obuke. Iako se kršenje kodeksa koje nanosi štetu ugledu i integritetu pravosuđa smatra disciplinskim prekršajem, VSTV do sada nije donio odluku ni u jednom takvom slučaju.

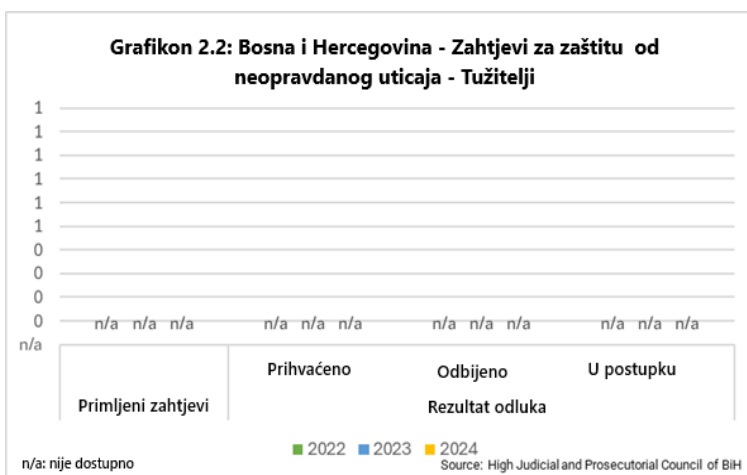
Neprimjereni unutarnji i vanjski pritisci na pravosuđe i dalje su prisutni. Mehanizam za prijavu prijetnji i reakcije VSTV-a prema javnosti u vezi s tim tek treba preispitati kako bi se osigurala dosljednost. Novim Zakonom o VSTV-u trebao bi se poboljšati okvir za postupanje po zahtjevima za zaštitu od neprimjerenog utjecaja.

Zakonske zaštitne mjere za

osiguranje neovisnosti prilikom imenovanja sudaca su uspostavljene. Međutim, praksa pokazuje da se prilikom imenovanja prioritet još uvijek daje nacionalnoj ravnoteži u odnosu na zasluge, a obrazloženja odluka o imenovanju, posebno u slučajevima gdje se ne poštuje rangiranje kandidata, često su nedosljedna ili nedovoljno jasna. Imenovanja sudaca trebala bi se temeljiti prvenstveno na zaslugama, pri čemu bi se etnička pripadnost trebala uzimati u obzir samo ako su kandidati jednako rangirani.

VSTV bi trebao poboljšati obrazloženja svojih odluka o imenovanju. Imenovanja sudaca u 2024. godini bila su znatno manje temeljena na zaslugama, a više na čimbenicima kao što su nacionalna pripadnost ili spol, što izaziva zabrinutost. Imenovanja tužitelja pokazala su blago poboljšanje u pristupu koji se temelji na zaslugama. Novim Zakonom o VSTV-u trebalo bi osigurati: i. godišnja imenovanja novih kadrova; ii. karijeru i napredovanje na temelju radnog staža i učinkovite procjene rezultata rada; i iii. da pri zapošljavanju nacionalna pripadnost ne prevladava nad zaslugama.

Sustav VSTV-a za upravljanje predmetima osigurava učinkovito nasumično raspoređivanje predmeta. Iako je ukupan broj ručno raspoređenih predmeta i dalje visok (ukupno 644 514 predmeta) što i dalje predstavlja razlog za zabrinutost, svako raspoređivanje potkrijepljeno je pisanom i obrazloženom odlukom. Od tog ukupnog broja, 11% predmeta je raspoređeno bez obrazloženja (74 867), što je znatno manje nego u prethodnim izvještajnim razdobljima.

Odgovornost

Potrebno je poboljšati odgovornost pravosuđa. Predmeti korupcije koji uključuju nositelje pravosudnih funkcija trebali bi se procesuirati učinkovito i djelotvorno. VSTV je dao prednost tim predmetima i uveo polugodišnje izvješćivanje, čime je omogućen bolji nadzor. I dalje su potrebne učinkovitije istrage i pravilno vođenje sudskih postupaka kako bi se spriječila kašnjenja. Ne dovodeći u pitanje povjerljivost, tužiteljstva bi trebala pravovremeno dostavljati relevantne rezultate svojih istraga Uredu disciplinskog tužitelja radi pokretanja disciplinskih postupaka.

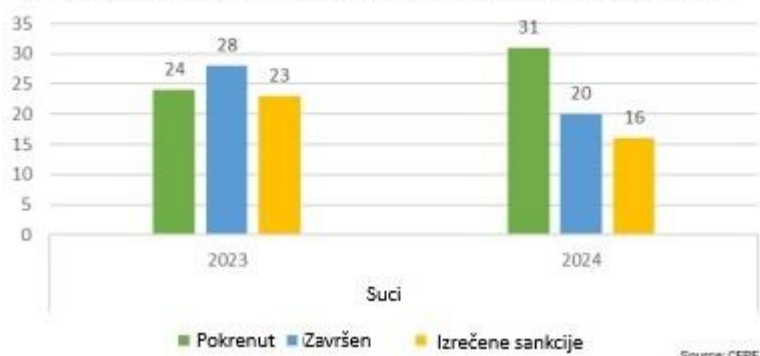
U skladu sa sporazumom između Europske komisije i VSTV-a vanjski stručnjaci EU-a počeli su

pratiti funkcioniranje revidiranog sustava imovinskih kartica. Njihova prva zadaća bila je praćenje zapošljavanja osoblja u novoosnovanom odjelu VSTV-a za provedbu postupaka po izvješćima o imovini u razdoblju od rujna 2024. do lipnja 2025., koju su ocijenili transparentnom i u skladu s važećim postupcima.

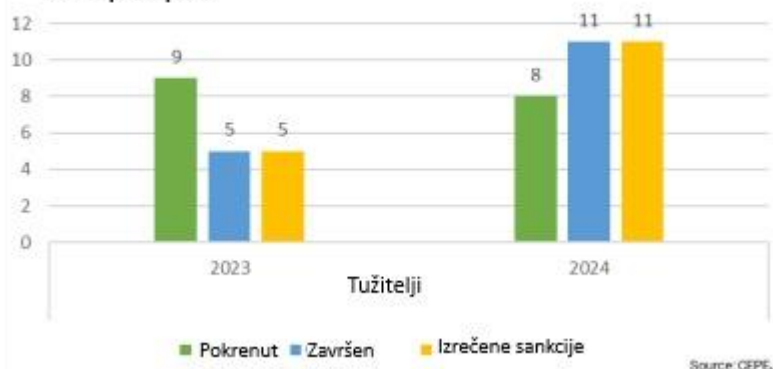
U siječnju 2025. Agencija za zaštitu podataka zabranila je prikupljanje imovinskih kartica dok odjel ne postane funkcionalan i ograničila upotrebu digitalnih izjava u odsustvu elektroničkog potpisa. Pred Ustavnim sudom je u tijeku postupak kojim se osporavaju odredbe o imovinskim karticama.

U kolovozu 2025. vanjski promatrač izdao je prvi skup preporuka. Odjel ih je samo djelomično prihvatio, uz značajne razlike u pogledu neovisnosti odjela i područja primjene imovinskih kartica na članove obitelji, pri čemu su obje odredbe tumačene prilično usko. VSTV mora osigurati da stručnjaci mogu učinkovito pratiti imovinske kartice, u skladu sa zakonom, dok bi odjel trebao pažljivo i u potpunosti razmotriti preporuke stručnjaka.

Grafikon 3.1: Bosna i Hercegovina - Disciplinski postupci - Suci - ishod postupaka

Grafikon 3.2: Bosna i Hercegovina - Disciplinski postupci - Tužitelji - ishod postupaka

Odjel za provedbu postupaka po izvješćima o imovini započeo je s radom u lipnju 2025., počevši s prikupljanjem imovinskih kartica i početnim provjerama. Osigurano je financiranje za 8 od 17 planiranih radnih mjesta; potrebno je bez odgode osigurati potpuno financiranje kako bi odjel mogao raditi u punom kapacitetu. Odjel sada treba učinkovito obavljati svoju funkciju neovisno o VSTV-u, pri

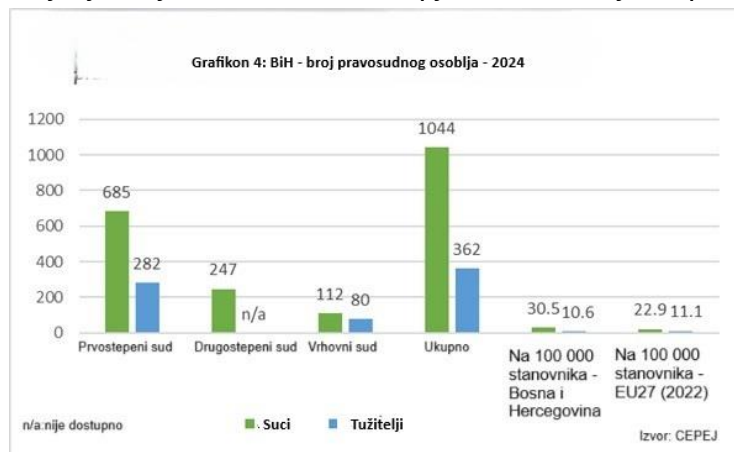
čemu provjerava i imovinske kartice članova Vijeća. Do roka za podnošenje imovinskih kartica, 98% osoba koje su obvezne podnijeti izjavu ispunilo je navedenu obvezu. VSTV mora pokazati predanost postupku provjere poštujući autoritet i funkcionalne neovisnosti odjela te se suzdržati od restriktivnih tumačenja zakona i praksi kojima bi se mogla ugroziti učinkovitost mjera integriteta.

Očekuje se da svi relevantni dionici dostave sve tražene podatke odjelu za provedbu postupka po izvješćima o imovini. Novim Zakonom o VSTV-u odjelu bi se trebale dodijeliti veće ovlasti za traženje dodatnih informacija od fizičkih i pravnih osoba, u skladu s najboljom praksom, čime bi se osigurao učinkovit pristup svim podacima potrebnima za izvršavanje njegova mandata.

Disciplinski postupci i dalje imaju mali odvraćajući učinak unatoč njihovom relativno velikom broju. Nisu poduzete nikakve mjere za rješavanje prošlogodišnjih preporuka koje su imale za cilj otklanjanje ozbiljnih povreda integriteta pravosuđa u okviru disciplinskih tijela VSTV-a, što izaziva zabrinutost.

Kvaliteta pravosuđa

Potrebno je poboljšati kvalitetu pravosuđa. Ocjene rezultata rada nisu dovoljno detaljne i stoga su i dalje neučinkovite. Većina sudaca i tužitelja, uključujući one na rukovodećim pozicijama, ocijenjena je kao izuzetno uspješna. VSTV je u prosincu 2024. donio nove kriterije za

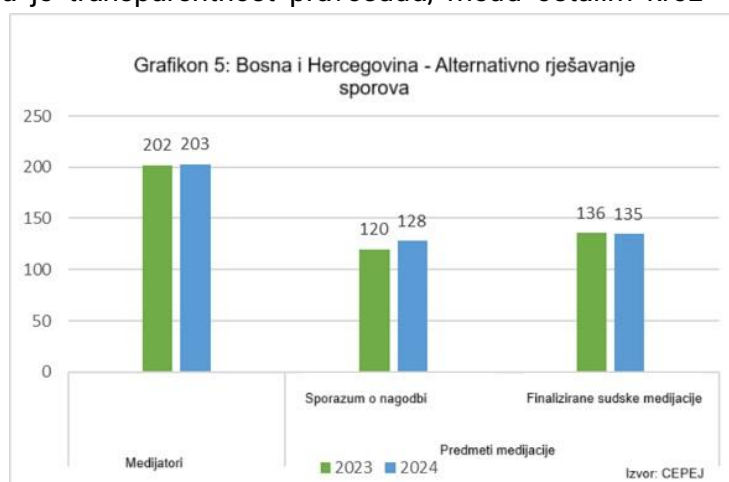
ocjenjivanje rezultata rada, ali na kvalitativne kriterije odlazi jedva 10% ukupne ocjene. Smjernice za pregled i kontrolu tužiteljskih odluka koje je VSTV usvojio u studenome 2024. provedene su u cijeloj zemlji.

VSTV bi trebao preuzeti snažniju koordinacijsku ulogu u pogledu obuka sudaca i tužitelja, koje pružaju entitetski centri za edukaciju sudija i tužilaca. Odabir i ocjenjivanje edukatora, izrada

programa i ocjenjivanje učinka obuke trebalo bi pomno pratiti i po potrebi poboljšavati. Ukupni proračun za obuku za 2024. povećao se za 6,2% na 138 000 eura.

Mjerama koje je uveo VSTV povećana je transparentnost pravosuđa, među ostalim kroz objavljivanje odluka i rasporeda ročišta. Baza sudskih odluka, portal sudske prakse i popis predmeta od javnog interesa (uključujući predmete ratnih zločina i predmete korupcije na visokoj razini) nastavljaju se širiti i dopunjavati.

Paneli za usklađivanje sudske prakse donijeli su 2024. pet stavova (dva u 2023.). VSTV bi trebao pomno pratiti učinak rada panela. Baza podataka VSTV-a o pravnim stavovima žalbenih sudova trebala bi služiti i kao alat za osiguranje ujednačene sudske prakse u cijeloj zemlji. Naposljetku, država treba uspostaviti pravosudno tijelo sposobno osigurati dosljedno tumačenje prava i usklađivanje sudske prakse u cijeloj BiH (Ključni prioritet 4.e iz Mišljenja).

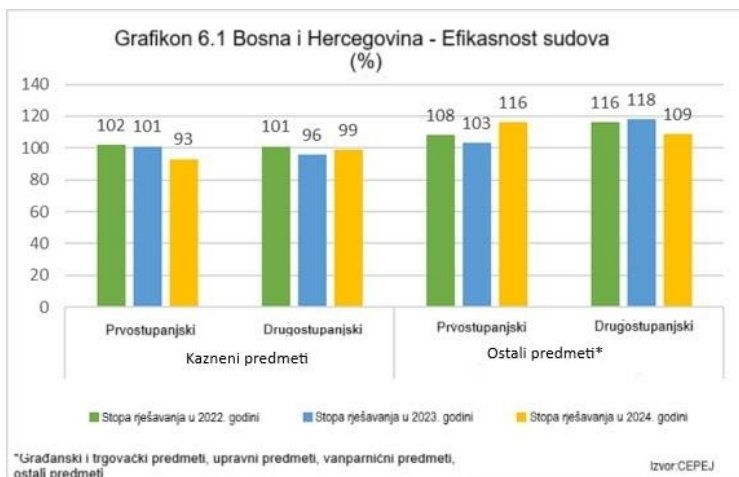
Ministarstvo pravde treba poduzeti daljnje mjere kako bi Vijeće ministara usvojilo strategiju medijacije koju je VSTV predložio 2022. u okviru mehanizama alternativnog rješavanja sporova.

Učinkovitost

Potrebno je poboljšati učinkovitost pravosuđa. Trajanje sudskih postupaka u prvostupanjskim predmetima (ne računajući komunalne predmete) dodatno se smanjilo na 269 dana u prvoj polovini 2025. Entitet Federacija još uvijek treba usvojiti zakon kojim se štiti pravo na suđenje u razumnom roku; provedba i učinci ovog zakona trebaju se pratiti.

Ukupni proračun za pravosuđe u 2024. godini, uključujući VSTV, iznosio je 212,8 milijuna eura, što je povećanje u odnosu na 183,2 milijuna eura u 2023. Iako je ovo financiranje pravosuđa na razini srednje vrijednosti za zemlje zapadnog Balkana, sredstva su i dalje nedostatna za ulaganja. Osiguranje dostatnog financiranja pravosudnih institucija odgovornost je izvršne vlasti na svim razinama. Odsustvo stabilnog financiranja otežava planiranje proračuna i pregovore oko proračunskih nejednakosti, što negativno utječe na jednak pristup pravdi. Novim zakonom o VSTV-u trebala bi se ojačati uloga VSTV-a u planiranju proračuna i u pregovorima za pravosudne institucije.

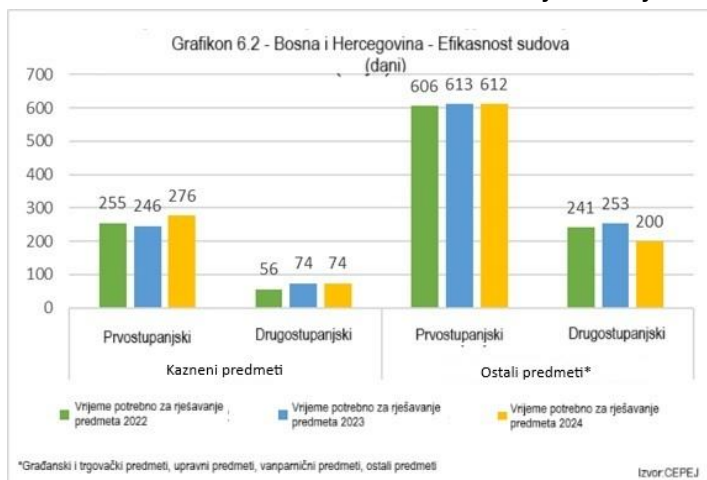
Broj neriješenih prvostupanjskih sudskih predmeta smanjio se i krajem 2024. iznosio je više od 1,8 milijuna predmeta (ne računajući kaznene predmete, a uključujući više od 1,4 milijuna

predmeta neplaćenih komunalnih računa), što i dalje ugrožava učinkovitosti pravosuđa. Predmeti koji nisu povezani s komunalnim računima obrađivani su učinkovitije, a broj neriješenih predmeta smanjio se za 9% u odnosu na 2023. Nisu poduzeti koraci za hitnu izmjenu entitetskih propisa kako bi se izvršenje malih i nespornih potraživanja prenijelo sa sudova na profesionalne izvršitelje. Entitetske i kantonalne vlasti nisu osigurale dostatna sredstva za izvršna odjeljenja na

sudovima ili za pristup informacijama o imovini dužnika. Sudovi su bili učinkoviti u rješavanju prvostupanjskih predmeta (ne računajući kaznene predmete), pri čemu je ukupna stopa rješavanja predmeta bila iznad 100%.

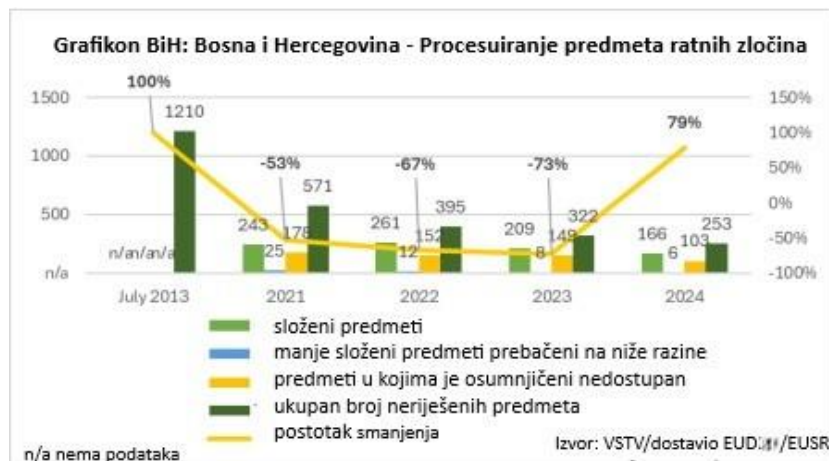
Povećanje broja optužnica za 4% u 2024. nije dovelo do učinkovitijeg kaznenog progona. Broj presuda smanjio se za 5%, broj osuđujućih presuda za 4%, oslobađajućih presuda za 14%, a obustava postupaka za 3%. Istodobno se povećao broj neriješenih kaznenih predmeta. Kako bi riješili postojeće sistavne zaostatke, tužilaštva moraju učinkovitije obrađivati predmete.

Sustav vođenja predmeta omogućuje izradu pouzdanih, detaljnih statističkih podataka i izvješća o tijeku predmeta, ljudskim potencijalima i trajanju sudskih postupaka, čime se doprinosi pravodobnoj dostavi pravosudnih podataka CEPEJ-u. VSTV treba pojačati nadzor i upravljanje učinkovitošću pravosudnog sustava, uključujući preraspodjelu predmeta, na temelju pouzdanih statističkih podataka. U tom smislu, članovi VSTV-a, predsjednici sudova i glavni tužitelji trebali bi proći prilagođenu obuku koja uključuje komponentu za analizu podataka.

Procesuiranje ratnih zločina pred domaćim pravosuđem

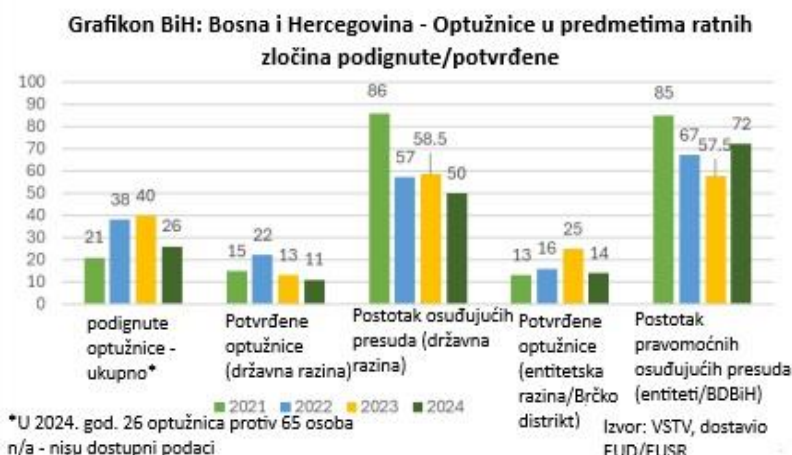
U 2024. godini, Međunarodni rezidualni mehanizam za kaznene sudove (IRMCT) zaprimio je 178 zahtjeva za pomoć od Bosne i Hercegovine, te je omogućio prijenos predmeta koji se odnose na državljane Srbije u Srbiju. Na temelju memoranduma o razumijevanju s IRMCT-om,

jedna osuđujuća presuda međunarodnih sudova evidentirana je u evidenciju na državnoj razini, a 16 u entitetu Federacija; entitet Republika Srpska nije registrirao nijednu od 34 osuđujuće presude koje su im proslijeđene. Iako je 79% predmeta ratnih zločina utvrđenih 2013. riješeno, i dalje postoje izazovi, uključujući

nedostupnost osumnjičenika, ograničenu regionalnu suradnju i pravne nedosljednosti. Rok za provedbu Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina mora se produljiti nakon 2025., a naponi za ispunjavanje njezinih ciljeva trebaju se pojačati. Nadzorno tijelo strategije trebalo bi se i dalje redovito sastajati, kao u 2024., kada se sastalo pet puta.

Regionalna pravosudna suradnja u procesuiranju ratnih zločina blago se poboljšala zahvaljujući bilateralnim protokolima. Suradnja sa Srbijom i Crnom Gorom i dalje je učinkovita i produktivna, dok u suradnji s Hrvatskom i dalje postoje prepreke, posebno zbog: i. različite pravne kvalifikacije zločina protiv čovječnosti i pojma udruženog zločinačkog pothvata te ii. pitanja povezanih s dvojnim državljanstvom. Bosna i Hercegovina potpisala je i sporazume s Crnom Gorom o suradnji tužiteljstava i potpori svjedocima u prekograničnim predmetima. Potrebna je dodatna edukacija kako bi se poboljšala potpora svjedocima, posebno onima koji svjedoče u susjednim zemljama. Tužitelji su se dogovorili da će povećati prijenos predmeta sa Srbijom i Hrvatskom. Međutim, samo je 6% sudskih predmeta i 8% predmeta na razini tužiteljstva u razdoblju od 2021. do 2024. riješeno u okviru regionalne suradnje.

Do prve polovice 2025. godine 118 osoba bilo je nedostupno sudovima u Bosni i Hercegovini. Budući da posjeduju više državljanstava, ove osobe često imaju boravak u susjednim zemljama i izbjegavaju krivično gonjenje zbog toga što je u ovim državama na snazi zabrana izručenja vlastitih državljana za krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti i ratnih zločina. Također se oslanjaju i na spor napredak susjednih pravosudnih sustava u

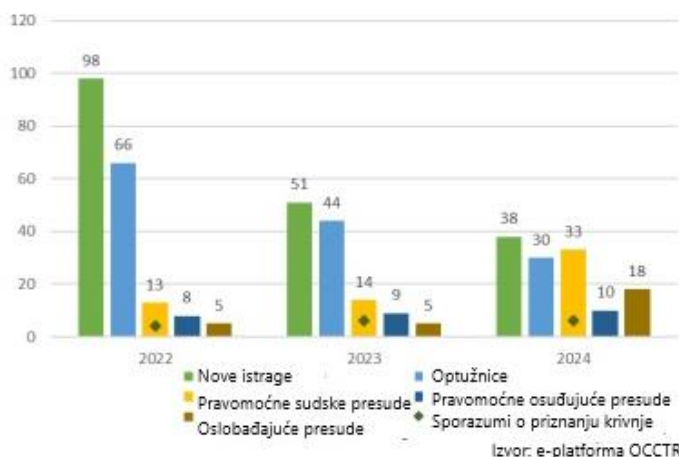
procesuiranju ovih zločina. Među takvim bjeguncima su Novak Đukić, Duško Kornjača i Tomislav Kovač u Srbiji te Sakib Mahmuljin u Turskoj.

Borba protiv korupcije

Postignuti rezultati

Napredak u suzbijanju korupcije na visokoj razini i dalje treba znatno ubrzati kako bi se ostvarili vjerodostojni rezultati. Potvrđene su optužnice protiv nekih visokih dužnosnika, uključujući

Grafikon 7.1: Bosna i Hercegovina - Predmeti korupcije na visokoj razini
Broj involviranih pojedinaca/pravnih osoba

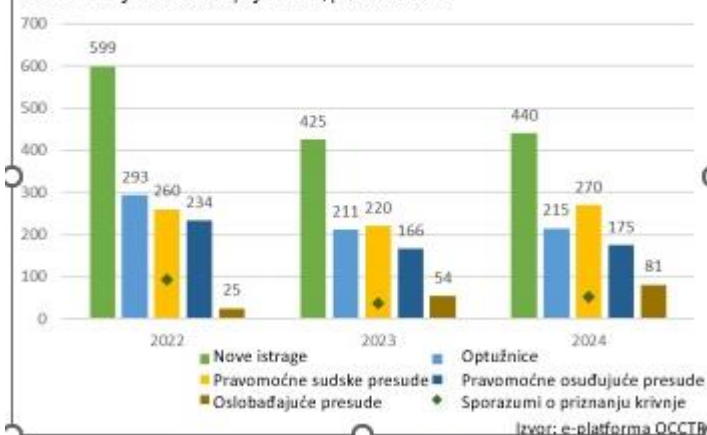
bivšeg direktora Obavještajno-sigurnosne agencije (OSA) i bivšeg predsjednika Suda Bosne i Hercegovine. U tijeku su istrage protiv bivšeg ministra sigurnosti i bivšeg gradonačelnika Sarajeva. U žalbenom postupku potvrđena je osuđujuća presuda protiv još jednog bivšeg ministra sigurnosti. Ostaje ključno da tužiteljstva i sudske institucije osiguraju da se ovi predmeti procesuiraju na neovisan, učinkovit i nepristran način. Ovi predmeti privlače velik interes javnosti i izazivaju zabrinutost zbog sistavne korupcije i zarobljavanja

države. Jednako je važno da policijske i pravosudne institucije zauzmu proaktivniji pristup u borbi protiv organiziranog kriminala i korupcije, bez vanjskog uplitanja. Tužiteljstva u Istočnom Sarajevu, Prijedoru, Posavini i Trebinju nisu procesuirala niti jedan predmet korupcije u 2024. godini. Kao pozitivan primjer, u veljači 2025. tužiteljstvo, policija i Ured za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo potpisali su memorandum o suradnji, što je brzo dovelo do istraga protiv visokih dužnosnika.

Zakon na državnoj razini o sprječavanju sukoba interesa, donesen u ožujku 2024., i dalje se praktički ne provodi. Povjerenstvo koje je uspostavljeno nije izreklo nijednu sankciju niti podnijelo potrebne podzakonske akte Vijeću ministara na usvajanje. Znatno manji broj dužnosnika na državnoj razini ispunio je svoju obvezu podnošenja finansijskih izvještaja radi provjere imovinskih kartica u 2024. godini (285 od 600, oko 23% manje nego u 2023.). Protiv onih koji nisu podnijeli izvještaje ili su podnijeli djelomične ili netočne izvještaje nisu pokrenuti postupci niti podnesene prijave ili izrečene sankcije.

Postoje znatne razlike po pitanju usklađenosti sa zakonom širom zemljom. U entitetu Republika Srpska zakon ne predviđa sankcije. U entitetu Federacija, kršenja zakona o sukobu interesa se ne sankcioniraju unatoč opsežnom medijskom izvještavanju i javnom interesu. Opipljivi rezultati u provjeri imovinskih kartica zabilježeni su u kantonima Sarajevo i Tuzla te u Brčko distriktu. Potrebne su ciljane procjene rizika i posebne mjere za borbu protiv korupcije u najranjivijim sektorima.

Grafikon 7.2: Bosna i Hercegovina - Predmeti korupcije koji nisu na visokoj razini
Broj involviranih pojedinaca/pravnih osoba

Zakonski okvir

Zakonski okvir za borbu protiv korupcije nije u potpunosti uspostavljen i potrebno ga je poboljšati u području preventivnih mjera i provedbe zakona. Neusklađenost propisa u zemlji i dalje otežava borbu protiv korupcije. Zakon o sprječavanju sukoba interesa još uvijek nije u potpunosti usklađen s europskim standardima, posebno u pogledu nespojivosti funkcija, sankcija te izbora i sastava Komisije za sukob interesa. Sve razine vlasti trebaju u potpunosti uskladiti svoje propise o sukobu interesa s europskim standardima te zakon provoditi u dobroj vjeri.

Zakonski okvir o zaštiti prijavitelja korupcije (zviždača) i dalje je nepotpun i nije u potpunosti u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Entitet Federacija još uvijek nema propise o zaštiti prijavitelja korupcije, iako takva zaštita postoji u Kantonu Sarajevo. Tamo gdje zakoni postoje zaprimljen je vrlo mali broj zahtjeva za zaštitu ili ih uopće nije bilo, uz iznimku Kantona Sarajevo, gdje je odobreno sedam od deset zahtjeva. Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) odobrila je jedini zaprimljeni zahtjev za zaštitu.

Zakoni o zaštiti podataka i dalje se tumače na način kojim se štite privatni, a ne javni interesi, čime se otežava sprječavanje i suzbijanje korupcije. Ne postoje propisi kojim bi se učinkovito spriječila i suzbila korupcija u privatnom sektoru, niti propisi o lobiranju. Bosna i Hercegovina je do sada u zadovoljavajućoj mjeri provela samo dvije od 25 preporuka iz GRECO-vog izvješća o evaluaciji u okviru petog kruga i samo tri od 15 preporuka iz prethodnog, četvrtog kruga. Preporuke o financiranju političkih stranaka i sukobu interesa u velikoj su mjeri ostale neprovedene. Potrebno je uspostaviti registar stvarnog vlasništva pravnih osoba kojim će se nadležnim tijelima osigurati centraliziran pristup.

Strateški dokumenti

Strateški dokumenti u ovom području djelomično su uspostavljeni usvajanjem državne Strategije za borbu protiv korupcije 2024.-2028. i pratećeg Akcijskog plana. Entiteti i kantoni trebaju: (i) ažurirati i uskladiti vlastite strategije s načelima državne strategije; ii. osigurati dostatna financijska sredstva; i iii. koordinirano pratiti njihovu provedbu. Do sada je jedino Kanton Sarajevo ispunio te obveze, dok je entitet Republika Srpska usvojio strategiju i akcijski plan bez konzultacija s APIK-om i bez upućivanja na državnu strategiju i akcijski plan. APIK bi trebao proaktivno surađivati s entitetima i kantonima u procesu usvajanja, ažuriranja i usklađivanja ovih strategija.

Institucionalni okvir

Institucionalni okvir za borbu protiv korupcije nije u potpunosti uspostavljen i potrebno ga je poboljšati u područjima preventivnih mjera i provedbe zakona. Funkcioniranje i koordinacija tijela za sprječavanje korupcije i dalje su neučinkoviti. APIK treba: i. djelotvorno i neovisno ispunjavati svoju funkciju glavnog koordinatora i središnje točke za aktivnosti u borbi protiv korupcije; ii. provoditi preporuke GRECO-a; i iii. uskladiti svoje djelovanje s međunarodnim standardima. Iako je direktor APIK-a podnio ostavku u listopadu 2024., natječaj za upražnjeno mjesto objavljen je tek u svibnju 2025., a novi direktor još uvijek nije imenovan.

Nadležna tijela trebaju znatno ojačati neovisnost tijela za sprječavanje korupcije na entitetskoj i kantonalnoj razini te poboljšati svoje ljudske i materijalne resurse. Ured za borbu protiv korupcije Kantona Sarajevo nastavio je s konkretnim aktivnostima i ostaje pozitivan primjer. Brčko distrikt i nekoliko kantona (Kanton 10, Posavski kanton, Bosansko-podrinjski kanton, Zeničko-dobojski kanton i Unsko-sanski kanton) imaju uspostavljen zakonski okvir koji je potrebno učinkovito provoditi. Ostali kantoni nisu ostvarili napredak u usvajanju zakonskog okvira. Odjel za reviziju pri Središnjem izbornom povjerenstvu i dalje treba ojačati svoje kapacitete za praćenje provedbe propisa o financiranju političkih stranaka. Parlamentarni

odbor za borbu protiv korupcije trebao bi se proaktivnije zalagati za donošenje propisa o borbi protiv korupcije u skladu s europskim standardima.

Kaznenopravna politika te institucionalni i zakonodavni okviri u cijeloj zemlji u velikoj su mjeri neučinkoviti i neadekvatni. Istražni kapaciteti su nedostatni, a kazne nisu odvraćajuće. Ključni naponi na praćenju i zamrzavanju nezakonito stečene imovine te oduzimanju protupravne imovinske koristi i dalje su u cjelini nedostatni, s iznimkom aktivnosti koje provode tužiteljstva na državnoj razini i u Kantonu Sarajevo. Financijske istrage rijetko se provode, a proširena oduzimanja imovine gotovo se uopće ne primjenjuju, što onemogućava razbijanje kriminalnih mreža. Česti sukobi nadležnosti dovode do ustupanja predmeta i usporavaju postupke. Policija ne pokreće istrage proaktivno. U 2024. godini, kao i u 2023. i 2022., nijedna agencija za provedbu zakona, uključujući Državnu agenciju za istrage i zaštitu (SIPA), nije podnijela Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine nijedno izvješće o korupciji na visokoj razini. Izrazito formalistički pristup SIPA-e u prikupljanju dokaza, uključujući i radnje u predmetima korupcije na visokoj razini, i dalje izaziva ozbiljnu zabrinutost. Sustavni nedostaci u operativnoj suradnji među agencijama za provedbu zakona i vrlo ograničena razmjena obavještajnih podataka predstavljaju dugotrajan problem.

Sporazumi o priznanju krivnje česti su i nerijetko uključuju blage sankcije. Takvi sporazumi trebali bi se strateški koristiti kako bi se optuženike potaknulo na suradnju u pribavljanju informacija i dokaza. U travnju 2025. Tužiteljstvo Kantona Sarajevo i entitetska Agencija za upravljanje oduzetom imovinom Federacije BiH započeli su praksu uvjetovanja sklapanja sporazuma o priznanju krivnje prethodnim povratom protupravne imovinske koristi, što predstavlja dobar primjer prakse. Predmeti korupcije na visokoj razini i dalje su obilježeni selektivnim postupanjem sudova, pravnim pogreškama, nemarom, zlouporabom postupaka i upitnim sudskim odlukama. Nastavljaju se pritisci, ometanja i verbalni napadi na nositelje pravosudnih funkcija, uključujući i od strane političara, bez sustavne i učinkovite reakcije VSTV-a.

Istrage su ozbiljno otežane zbog: (i) nedostatka suradnje između agencija za provedbu zakona i tužiteljstava; i ii. nepostojanja učinkovitog nadzora nad radom policije od strane tužitelja. Selektivna nespremnost policije, uključujući i policijske strukture na državnoj razini, na suradnju s tužiteljima, posebno u predmetima korupcije na visokoj razini, izaziva ozbiljnu zabrinutost. Suradnja između Ministarstva unutarnjih poslova entiteta Republika Srpska i Tužiteljstva i Suda Bosne i Hercegovine znatno se pogoršala. Između ožujka i srpnja 2025. policija entiteta Republika Srpska aktivno je ometala provedbu uhiđenih naloga protiv političkog vodstva RS-a od strane policijskih tijela na državnoj razini (SIPA i granična policija).

Razlike u stavovima u pogledu ovlasti tužiteljstva na državnoj razini da izda upute entitetskim tužiteljstvima i dalje ometaju istrage i postupke u predmetima korupcije na visokoj razini. Takvi proturječni pravni stavovi moraju se odmah razriješiti.

Posebni odjeli za borbu protiv korupcije u tužiteljstvima na državnoj razini i u entitetu Republika Srpska moraju početi učinkovito postupati u predmetima korupcije na visokoj razini. Njihova neovisnost i odgovornost moraju se znatno ojačati. Specijalizirani odjeli u Tužiteljstvu i Vrhovnom sudu entiteta Federacija konačno su počeli s radom u travnju 2025., 11 godina nakon usvajanja zakona. Sada bi trebali početi ispunjavati svoje zadaće.

Specijalizirani tim tužitelja u Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine nastavio je učinkovite istrage na temelju dokaza pribavljenih pomoću komunikacijske platforme SKY ECC. Postignuti su konkretni rezultati u pokrenutim istragama i potvrđene optužnice. Tužitelji bi trebali: i. nastaviti pokazivati odlučnost u određivanju prioriteta i okončanju istraga u predmetima korupcije na srednjoj i visokoj razini koji proizlaze iz alata SKY ECC; i ii. osigurati učinkovit sudski epilog tih predmeta. Bivši zamjenik ravnatelja SIPA-e (bivši ravnatelj Granične policije) i dalje je na slobodi u Hrvatskoj, nakon što je nezakonito prešao granicu kako bi izbjegao uhiđbeni nalog

zbog sumnje na zlouporabu položaja i korupciju. Zahtjev za njegovo izručenje koji je podnijela Bosna i Hercegovina još uvijek je na čekanju.

Temeljna prava

Nisu poduzete mjere za uklanjanje nedostataka u području temeljnih prava. Pravni okvir se ne primjenjuje u dovoljnoj mjeri i potrebno ga je poboljšati.

Međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava

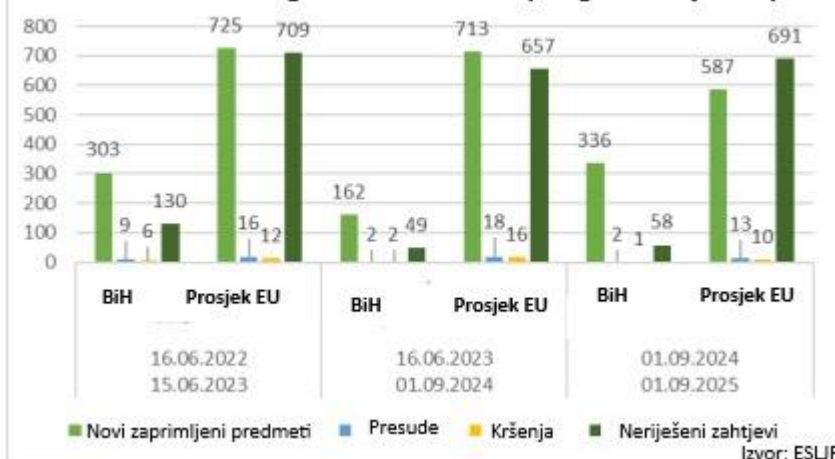
Suradnja s međunarodnim tijelima koja prate zaštitu ljudskih prava i postupanje prema njihovim preporukama nisu na zadovoljavajućoj razini. Bosna i Hercegovina treba postupiti prema preporuke iz Univerzalnog periodičnog pregleda Vijeća UN-a za ljudska prava iz siječnja 2025. BiH se potiče da zatraži status promatrača u Agenciji EU-a za temeljna prava i te da primijeni metodologiju za prikupljanje podataka koju koristi Agencija.

Europski sud za ljudska prava

Potrebno je poboljšati suradnju s Europskim sudom za ljudska prava (ESLJP) i provedbu njegovih presuda. Tijekom izvještajnog razdoblja ESLJP je utvrdio povrede Europske konvencije o ljudskim pravima u pogledu prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života.

Postoji pet slučajeva povezanih s pravima pod pojačanim nadzorom Odbora ministara, od kojih se četiri odnose na biračka prava. Odluke Suda u predmetima *Sejdić i Finci*, *Zornić, Šlaku, Pilav* i *Pudarić* (tj. sudska praksa *Sejdić-Finci*) zahtijevaju ustavne izmjene kako bi se osigurala politička jednakost svih građana. Potrebno je nastaviti napredak u rješavanju drugih strukturnih reformi istaknutih u presudama Europskog suda za ljudska prava.

Grafikon 8: Bosna i Hercegovina - Presude Europskog suda za ljudska prava

Promicanje i provedba ljudskih prava

Pravni i institucionalni okvir za promicanje, zaštitu i provedbu ljudskih prava je nepotpun i potrebno ga je poboljšati. Bosni i Hercegovini i dalje nedostaje politički okvir koji uključuje cjelodržavne strategije o ljudskim pravima, nediskriminaciji i zaštiti manjina. Stoga je zaštita ljudskih prava i dalje neujednačena u cijeloj zemlji. Institucija ombudsmana je od 2014. godine akreditirana kao

državna institucija za ljudska prava (NHRI) koja ima "A" status.

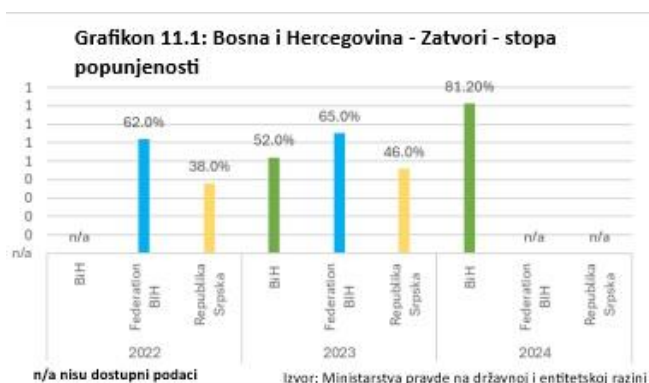
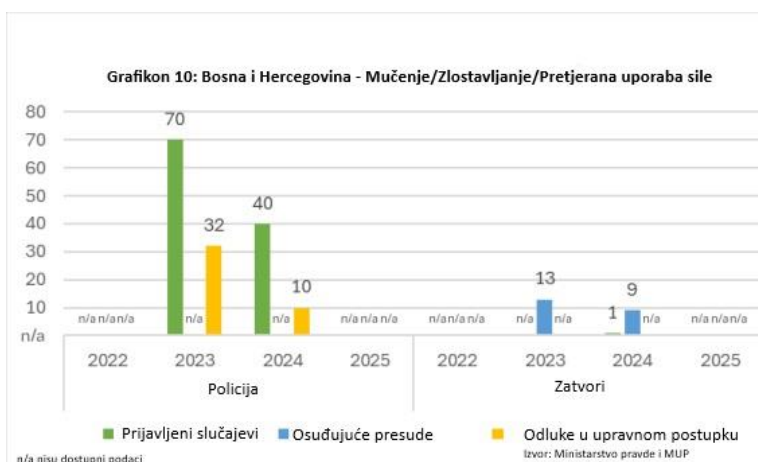
Međutim, za učinkovito funkcioniranje ove institucije potrebno je reformirati model etničkog sastava i sporazumnog donošenja odluka tročlanog sastava. Institucija ombudsmana treba djelovati proaktivnije i dodatno ojačati svoju neovisnost. Iako je tijekom izvještajnog razdoblja provedena samo polovina datih preporuka, Institucija ombudsmana u posljednjih deset godina nije pokrenula nijedan prekršajni postupak zbog nepostupanja, iako je za to ovlaštena, niti je pokrenula upravne ili sudske postupke ili intervenirala u takvim postupcima.

Sprječavanje mučenja i zlostavljanja

Bosna i Hercegovina ne osigurava dovoljno pravnih jamstava za sprječavanje mučenja i zlostavljanja, a potrebno je unaprijediti postupanje po slučajevima navodnog mučenja i zlostavljanja. Institucija ombudsmana je u ožujku 2025. počela djelovati kao nacionalni preventivni mehanizam protiv mučenja i zlostavljanja. Potrebno je učinkovito postupati po brojnim prijavama o zlostavljanju. Pretrpanost zatvorskih ustanova, loši materijalni uvjeti i neodgovarajuće zdravstvene usluge i dalje izazivaju zabrinutost.

I dalje postoje sustavni problemi u osiguravanju humanog i dostojanstvenog postupanja prema pritvorenima i jedinstvenih standarda u cijeloj zemlji. Potrebno je uvesti učinkovit sustav uvjetne kazne.

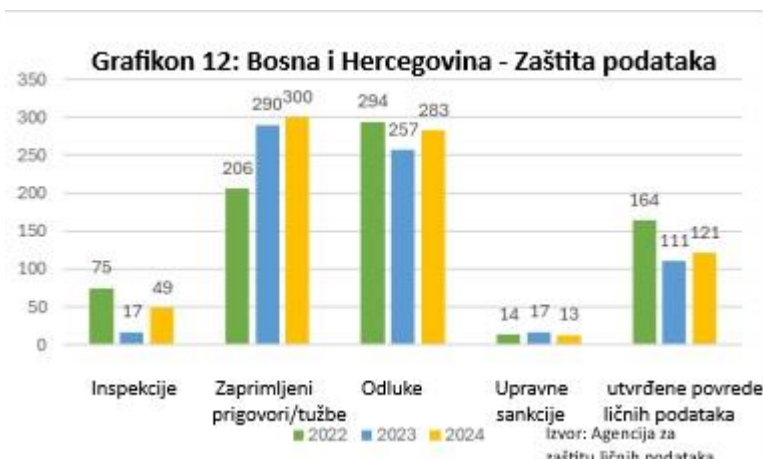
Izvršenje kaznenih sankcija

Potrebno je poboljšati sustav za izvršenje kaznenih sankcija (uključujući uvjetne kazne). Zabrinjavajuće je da još uvijek ne postoji cjelodržavna strategija i nema pouzdanih statističkih podataka u tom području. Odgovarajući zakoni moraju biti usklađeni u cijeloj zemlji i usklađeni s europskim i međunarodnim standardima. Ravnatelji zatvora moraju biti imenovani na temelju zasluga. Potrebno je poboljšati zatvorske ustanove, sisteme izvršenja kazne i programe reintegracije.

Zaštita osobnih podataka

Ojačan je pravni okvir za zaštitu osobnih podataka, no potrebno je u potpunosti iskoristiti financijske i kadrovske resurse Agencije za zaštitu podataka te ojačati njezinu neovisnost. Bosna i Hercegovina donijela je u siječnju 2025. godine Zakon o zaštiti osobnih podataka u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Državni parlament se mora konzultirati s Agencijom o zakonodavnim prijedlozima, dok zakonodavna tijela entiteta i kantona još uvijek nemaju takvu obvezu.

Sloboda vjeroispovijesti ili uvjerenja

Bosna i Hercegovina pruža odgovarajuća pravna jamstva za slobodu vjeroispovijesti i uvjerenja. Srpska pravoslavna crkva vratila se u Međureligijsko vijeće u lipnju 2025., čime je obnovljen njegov puni sastav. I dalje postoje slučajevi diskriminacije, govora mržnje i zločina iz mržnje na vjerskoj osnovi. Napadi po ovim osnovama i dalje se događaju u područjima povratka manjina.

Tranzicijsko pravosuđe

Ne postoji politički okvir za tranzicijsko pravosuđe i suočavanje s prošlošću. Bosna i Hercegovina treba poticati okruženje pogodno za pomirenje kako bi se prevladalo naslijeđe rata (ključni prioritet br. 5 iz Mišljenja). Politički lideri nastavili su se baviti povijesnim revizionizmom, uključujući poricanje genocida i veličanje ratnih zločinaca, osporavajući pritom utvrđene činjenice te neovisnost ili nepristranost međunarodnih i domaćih sudova. Kazneni zakon na državnoj razini potrebno je izmijeniti kako bi se reguliralo poricanje genocida i veličanje ratnih zločinaca u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Prvostupanjska osuđujuća presuda donesena je u svibnju 2025. u prvom predmetu u skladu sa zakonom iz 2021. godine. U tijeku je još jedan sudski postupak.

Ne postoje zakonom utvrđeni kriteriji koji bi se primjenjivali u cijeloj BiH o pravima civilnih žrtava mučenja iz razdoblja rata, što je i dalje obveza na temelju Konvencije protiv mučenja. Potrebno je poboljšati zakone na entitetskoj razini. Vijeće ministara je dužno postupiti prema odluci Odbora UN-a protiv mučenja iz kolovoza 2019. o pružanju pravne zaštite žrtvama mučenja iz razdoblja rata putem učinkovitog programa odštete, uključujući naknadu i službenu ispriku. Entitet Republika Srpska nije poduzeo mjere za ukidanje sudskih pristojbi za žrtve mučenja iz razdoblja rata. Kao zabrinjavajuća posljedica toga, žrtve se i dalje suočavaju s gubitkom imovine zbog neispunjenja obveza po kreditima. Entitet Federacija i Brčko distrikt i dalje ne provode svoje zakonodavstvo kojim se djeci rođenoj nakon seksualnog nasilja u ratu dodjeljuje status civilnih žrtava rata. Na lokalnoj razini se nastavljaju pozitivne inicijative koje često pokreće civilno društvo, uključujući udruge žena i veterana koje rade na izgradnji mira, pomirenju i čuvanju sjećanja. (Za nestale osobe vidjeti odjeljak 3. Dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja).

Sloboda izražavanja

Zastrašivanje novinara

Nastavljen je politički pritisak, verbalni napadi, zastrašivanje i prijetnje novinarima, među ostalim od strane političara na visokim pozicijama, a posebno prema novinarkama. Umjesto da pokažu nultu toleranciju prema tim prijetnjama i napadima, vlasti su nastavile umanjivati ove probleme. Uspostavljena je mreža za praćenje ovih slučajeva u cijeloj zemlji. Nadležna tijela trebaju osigurati njegovu održivost i pokazati rezultate u institucionalnom praćenju. VSTV je počeo prikupljati službene podatke i prijavio 36 napada. Udruženje novinara „BH novinari“ zaprimilo je 2024. godine 54 pritužbe (84 pritužbe u 2023.), a Institucija ombudsmana 9 pritužbi. Zloupotreba strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja dodatno potiče autocenzuru, a njihov se broj znatno povećao 2024. godine (35 u 2024. u usporedbi s 41 u prethodnih 10 godina). To pokazuje da je potrebno hitno usklađivanje sa propisima i inicijativama EU-a protiv strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja.

Zakonodavno okruženje

Ustavna i pravna jamstva se provode neravnomjerno. Zakonske kazne za klevetu u entitetu Republika Srpska i dalje imaju učinak zastrašivanja. Potrebno je dekriminizirati klevetu u cijeloj zemlji. Zakon kojeg je u veljači 2025. usvojila Republika Srpska i kojim se skupine civilnog društva označavaju kao „strani agenti“, a kojeg je Ustavni sud stavio izvan snage u svibnju, negativno je utjecao na slobodu udruživanja, izražavanja i informiranja, posebno za medijske skupine registrirane kao nevladine organizacije, jer su njime uvedene nerazmjerne sankcije (zabrana udruživanja i kaznena odgovornost njihovih rukovoditelja) bez odgovarajućih procesnih standarda.

Provedba propisa/institucije

Regulatorna agencija za komunikacije i dalje nema političku i financijsku neovisnost. Potrebna je reforma kako bi se ograničio politički utjecaj na postupak imenovanja rukovodstva. Novi odbor agencije konačno je imenovan u listopadu 2024. nakon šest godina kašnjenja.

Javni emiteri

Nije postignut napredak u osiguravanju financijske održivosti državnog javnog servisa „Radiotelevizija Bosne i Hercegovine“ (BHRT). Pošto je ostao bez stabilnih izvora financiranja i u dugotrajnom je sudskom sporu s entitetskim televizijskim kućama, BHRT je i dalje u ozbiljnoj opasnosti od gašenja. Ustavni sud je u ožujku 2025. utvrdio da su povrijeđena prava vlasništva BHRT-a. U srpnju je Vrhovni sud Republike Srpske potvrdio da BHRT ima pravo na dio RTV naknada prikupljenih u entitetu. Dug RTRS-a prema BHRT-u iznosi oko 50 milijuna eura.

Nisu poduzeti koraci za zaštitu javnih emitera na državnoj i entitetskoj razini od političkog utjecaja koji se ostvaruje putem njihovih politički kontroliranih upravnih odbora. Parlament Federacije imenovao je direktora i upravni odbor javne radiotelevizije FTV-a u razdoblju od travnja do lipnja 2025., nakon 12 godina odlaganja. „Radio Televizija Republike Srpske“ (RTRS) i dalje širi ruske dezinformacije, uključujući i one o ruskoj agresiji na Ukrajinu i o putu pristupanja Bosne i Hercegovine Evropskoj uniji.

Ekonomski faktori

U izvještajnom razdoblju poduzeti su samo početni koraci kako bi se: i. donijeli propisi o transparentnosti vlasništva nad medijima, među ostalim o sprječavanju skrivene koncentracije medija; ii. donijeli propisi o transparentnosti u javnom oglašavanju; ili iii. donijeli kriteriji za raspodjelu subvencija u medijima. Prakse oglašavanja javnih poduzeća kao što su telekomunikacije i agencije za oglašavanje povezane s političkim strankama i dalje štete

integritetu medija. Lokalni emiteri koji dobivaju sredstva od lokalnih vlasti i dalje su podložni političkom pritisku i utjecaju.

Internet

Online platforme se i dalje koriste za širenje govora mržnje i dezinformacija, jer samoregulacija online medija ima ograničen učinak. Kazneno gonjenje i dalje je ograničeno na slučajeve poticanja vjerske i nacionalne mržnje na internetu.

Profesionalne organizacije i radni uvjeti

Novinarstvo je i dalje nesigurna profesija s niskim plaćama i nesigurnim statusom. Radnička prava se slabo poštuju, sindikalizacija je i dalje na niskoj razini, a ne postoje kolektivni ugovori za medijske djelatnike. Stoga mnogi primaju plaću znatno nižu od prosječne, a rade i prekovremeno. Situacija je još gora za novinarke. Poštivanje medijskog kodeksa Vijeća za tisak i online medije i dalje je nedosljedno. Zbog iznenadnog zatvaranja Al Jazeera Balkans u srpnju 2025. oko 200 novinara ostalo je bez posla.

Sloboda umjetničkog izražavanja zajamčena je zakonom i općenito se poštuje. Rad na temama kao što su pomirenje, prava žena i LGBTIQ pitanja i dalje je izazov, posebno u entitetu Republika Srpska.

Sloboda okupljanja i udruživanja

Pravna jamstva za slobodu okupljanja i udruživanja razlikuju se diljem zemlje. Kantonalni zakoni o slobodi okupljanja polako se usklađuju uzajamno i s europskim standardima, posebno u području osnova za ograničavanje te slobode i odgovornosti organizatora. Još tri kantona (Zapadnohercegovački, Srednjobosanski i Posavski) donijela su zakone iz ove oblasti s ciljem njihovog usklađivanja s europskim standardima. Ipak, u glavnim urbanim središtima (Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Mostar) na snazi su zakoni koji nisu u skladu s europskim standardima.

Pravo na slobodu udruživanja nailazi na sve veće probleme. Zakonom donesenim u veljači 2025. u entitetu Republika Srpska nametnuta su pretjerana i nerazumna ograničenja protiv organizacija civilnog društva koje su označene kao „strani agenti”, stigmatizirane su organizacije koje se financiraju iz inozemstva, povećana je kontrola nad njihovim aktivnostima i narušena pravna sigurnost. Ustavni sud Bosne i Hercegovine suspendirao je zakon u ožujku i ukinuo ga u svibnju. Entitetske vlasti trebaju poštovati presudu i ne pokušavati donijeti ovaj neustavni zakon. Zakon o udrugama donesen u Zapadnohercegovačkom kantonu u veljači 2025. fragmentira entitetski pravni okvir stavljanjem izvan snage entitetskog zakona u ovom području te izaziva zabrinutost u pogledu pravne sigurnosti, jednakog postupanja i usklađenosti s europskim standardima.

Radnička i sindikalna prava obuhvaćena su poglavljem 19. *Socijalna politika i zapošljavanje*.

Imovinska prava

Pravni i institucionalni okvir za provedbu imovinskih prava je nepotpun. Nisu poduzeti koraci za ažuriranje i međusobno povezivanje katastarskih i zemljišnih knjiga na razini entiteta, te nije pronađeno rješenje za neriješene predmete ovrhe. Komisija za rješavanje imovinskih zahtjeva raseljenih osoba i izbjeglica ostaje nefunkcionalna. Ne postoji zakonodavni okvir o zahtjevima za restituciju, koji se rješavaju od slučaja do slučaja. Entitet Federacija treba izmijeniti svoje zakonodavstvo u skladu s nekoliko presuda Europskog suda za ljudska prava o stanarskim pravima (predmeti *Đokić*, *Mago*, *Aleksić*).

Zabrana diskriminacije

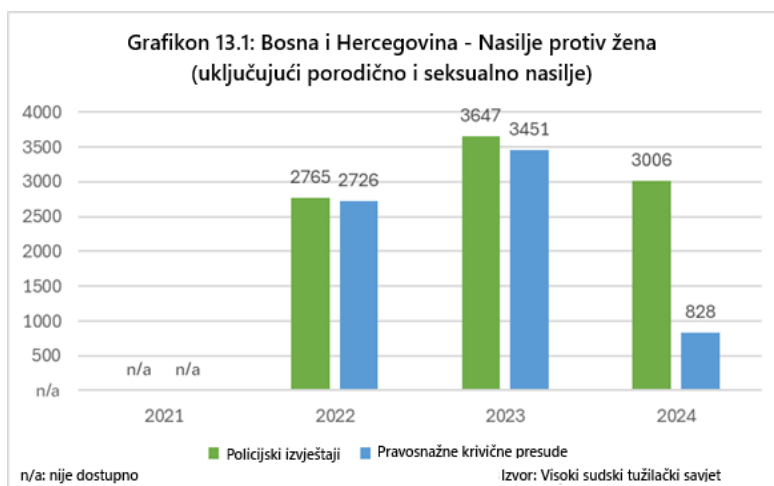
Pravni i institucionalni okvir za zabranu diskriminacije još nije u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom, među ostalim u pogledu Direktive o rasnoj jednakosti i direktiva o standardima za tijela za jednakost. Ne postoji cjelodržavna strategija zabrane diskriminacije. Još uvijek nije efikasna primjena Zakona o zabrani diskriminacije iz 2009. godine. Sudovi su 2024. zaprimili 1.738 slučajeva diskriminacije (2.560 u 2023.). Slučajevi diskriminacije se i dalje nedovoljno prijavljuju, posebno na radnom mjestu, a sudska praksa u borbi protiv diskriminacije nedosljedna je (posebno u pogledu tereta dokazivanja), dugotrajna i teško se provodi. Institucija ombudsmana je 2024. zabilježila 196 slučajeva diskriminacije, sličan broj kao i prethodnih godina, uglavnom zbog diskriminacije na radnom mjestu i diskriminacije na nacionalnoj osnovi. Hercegovačko-neretvanski i kanton Središnja Bosna i dalje zanemaruju presude Vrhovnog suda Federacije iz 2014. i 2021. godine, kojima se traži ukidanje prakse „dvije škole pod jednim krovom” kako bi se osiguralo inkluzivno i nediskriminirajuće obrazovanje za sve učenike.

Odredbe o zločinima iz mržnje i govoru mržnje usklađene su u sva četiri kaznena zakona u BiH, međutim tek trebaju biti u potpunosti usklađeni s pravnom stečevinom EU-a i europskim standardima. Entitetsko zakonodavstvo kriminalizira govor mržnje samo kada uzrokuje nacionalnu, rasnu i vjersku mržnju te ih je potrebno uskladiti s pravnom stečevinom EU-a i europskim standardima. Broj optužnica i izrečenih presuda vrlo je mali, zbog neprepoznavanja djela kao kaznenih djela iz mržnje i visokog tereta dokazivanja potrebnog za utvrđivanje namjere. Osim toga, sudska praksa nije dosljedna. Govor mržnje i dalje je prisutan u službenom diskursu, a nadzor i sankcioniranje kaznenih djela počinjenih putem interneta su nedovoljni.

Rodna ravnopravnost

Pravni i institucionalni okvir o ravnopravnosti spolova i borbi protiv rodno zasnovanog nasilja nepotpun je i potrebno je poboljšati njegovu primjenu i provedbu. Zakonodavstvo o ravnopravnosti **spolova** još uvijek nije usklađeno u cijeloj zemlji niti je njegova provedba učinkovita. Nedostaju sredstva za provođenje Akcijskog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje 2023.-2027. a ne prati se niti njegova provedba. Iako je zakonom propisano, procjene utjecaja na ravnopravnost spolova se ne provode. Iako je BiH razvila djelomični indeks ravnopravnosti spolova, institucije trebaju poboljšati prikupljanje podataka, među ostalim o rodno zasnovanom nasilju.

Entitet Federacija donio je u ožujku 2025. godine Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja

prema ženama te je u srpnju 2025. izmijenio svoj kazneni zakon, čime je poboljšana sveukupna usklađenost s Istambulskom konvencijom i pravnom stečevinom EU-a. Ove zakonske promjene sada treba provesti u praksi. Iako su rodno zasnovano nasilje i nasilje u obitelji jedno od najčešće prijavljenih kaznenih djela u cijeloj zemlji, kazneni progon i izricanje presuda i dalje su prespori i nedosljedni. Potrebna

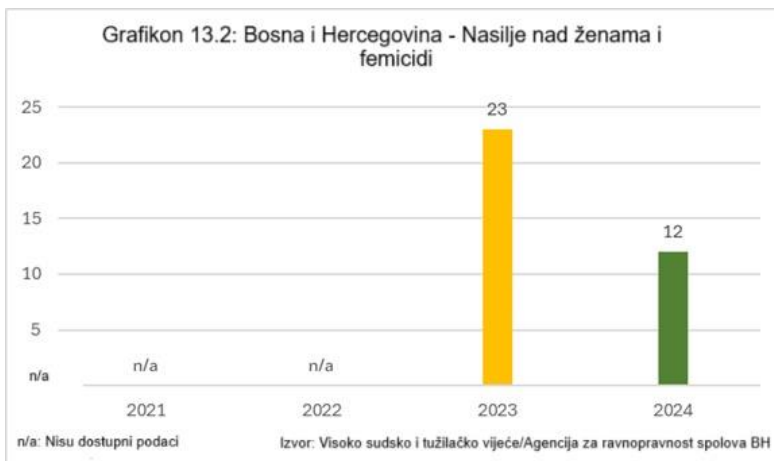
su i poboljšanja u pogledu: i. izdavanja i izvršenja zaštitnih mjera; ii. osiguravanja dostupnosti specijaliziranih službi za podršku; iii. pravne pomoći; i iv. sigurnog smještaja. Institucionalni odgovor na femicid i dalje je nedostatan, među ostalim u slučajevima koji privlače veliku pozornost javnosti i otkrivaju sustavne institucionalne nedostatke. Žene pripadnice nacionalnih manjina, posebno Romkinje⁹ i žene u ruralnim područjima, suočavaju se s dodatnom diskriminacijom i preprekama u pristupu uslugama, izbjegavanju nasilja te preuzimanju vidljivih i vodećih uloga.

Organizacije za prava žena suočavaju se sa znatnim pritiskom, a njihovi članovi primaju prijetnje. Mreže i udruge koje financira Vlada entiteta Republika Srpska sustavno nastoje ograničiti prava žena i ravnopravnost spolova pod krinkom promicanja tradicionalnih vrijednosti, među ostalim zastrašivanjem. (*Vidjeti poglavlja 19. i 28.; o ženama žrtvama trgovanja ljudima, vidjeti poglavlje 24.*)

Prava djeteta

Pravni i politički okviri za zaštitu prava djece trebaju se uskladiti s pravnom stečevinom EU-a, a provedba se treba uskladiti u cijeloj zemlji. Bosna i Hercegovina se treba oslanjati na ključne preporuke Europske komisije, posebno o integriranim sustavima za zaštitu djece. Nisu poduzeti koraci za donošenje akcijskog plana za zaštitu prava djeteta sedam godina nakon isteka prethodnog plana iz 2018. godine. Bosna i Hercegovina treba pojačati provedbu akcijskih planova za zaštitu sve djece, uključujući djecu s invaliditetom, od svih oblika nasilja, uključujući nasilje u obitelji, digitalno nasilje, zlostavljanje, iskorištavanje, trgovinu ljudima, siromaštvo i zanemarivanje. Institucija ombudsmana je 2024. zaprimila 299 pritužbi o pravima djece, što je povećanje u odnosu na 231 pritužbu iz 2023. BiH treba ubrzati postupak deinstitucionalizacije i hitno izraditi akcijske planove za provedbu povezanih mjera. Od lipnja 2025. u Bosni i Hercegovini bilo je 1.225 djece bez pratnje i odvojene djece migranata.

Nisu poduzete nikakve mjere da se osigura pravosuđe prilagođeno djeci, među ostalim za djecu koja su pripadnici manjinama, djecu migrante i djecu s invaliditetom, što je razlog za zabrinutost. Entitetski zakoni o maloljetničkom pravosuđu još uvijek nisu u potpunosti provedeni ili uzajamno usklađeni. Ne postoje zasebne jedinice za maloljetnike tijekom istražnog pritvora u policijskim postajama. Riječ je o teškom kršenju međunarodnog prava koje je hitno potrebno ispraviti. Potrebno je dati prednost alternativama pritvaranju djece. Maloljetnicima su dostupne samo ograničene mjere reintegracije nakon puštanja iz pritvora ili iz skrbi države. U rujnu 2025. u zatvoru su bila tri maloljetnika, što je smanjenje u odnosu na 28 u 2023. godini.

⁹ U skladu s terminologijom europskih institucija krovni pojam „Romi” ovdje se upotrebljava za niz različitih skupina, a da se pritom ne zanemaruju posebnosti tih skupina.

Osobe s invaliditetom

Pravni i institucionalni okvir o pravima osoba s invaliditetom je nepotpun, a potrebno je i poboljšati provedbu i primjenu. Nedostatak namjenskih sredstava otežava napredak. BiH treba osigurati da postoji jedinstvena definicija invaliditeta u skladu s međunarodnim konvencijama i uskladiti kriterije za ostvarivanje prava na socijalnu zaštitu i standarde socijalne zaštite. Također treba uskladiti zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a, među ostalim u području dostupnosti, te razviti modele za podržano donošenje odluka kojima se promiču neovisnost i samostalnost osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom, uključujući djecu, i dalje se suočavaju s preprekama, stigmatizacijom i diskriminacijom u pristupu obrazovanju, zdravstvenoj skrbi, zapošljavanju i socijalnoj pomoći. Vijeće za osobe s invaliditetom se mora dodatno uključiti u sve relevantne zakonodavne postupke. Nadležna tijela također trebaju poboljšati prikupljanje podataka, uključujući podatke razvrstane po spolu. Mnoga djeca s invaliditetom i dalje se smještaju u zavode, što predstavlja ozbiljno kršenje međunarodnih konvencija. U tijeku je reforma procjene invaliditeta kod djece koju treba provesti u cijeloj zemlji. Bosna i Hercegovina mora hitno izraditi, donijeti i provesti strategiju deinstitutionalizacije kako bi se osobama s invaliditetom osigurao samostalan život i uključivanje u zajednicu.

LGBTIQ osobe

LGBTIQ osobe suočavaju se s visokom razinom diskriminacije, a pravna zaštita njihovih prava nije dovoljna. Bosna i Hercegovina treba u potpunosti provesti akcijski plan o pravima LGBTIQ osoba za razdoblje 2022.-2026. Šesta Sarajevska povorka ponosa održana je mirno u lipnju 2025. godine. Zločini iz mržnje i govor mržnje protiv LGBTIQ osoba i dalje su rašireni, uključujući štetne komentare javnih osoba, te se i dalje nedovoljno kazneno progone, unatoč postojećim zakonskim odredbama. Institucije tek treba da poduzmu mjere zbog fizičkog napada na LGBTIQ aktiviste u Banja Luci u ožujku 2023. godine. U travnju 2025. Vlada entiteta Republika Srpska uklonila je rodni identitet kao osnovu za zaštitu u entitetskom kaznenom zakonu, koji sada više nije u skladu sa državnim zakonom o zabrani diskriminacije, što predstavlja ozbiljan korak unatrag. Nisu poduzete nikakve mjere za priznavanje i osiguranje socijalnih i ekonomskih prava istospolnih parova, uključujući pravo na obiteljski život, u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a. Interseksualne i transrodne osobe i dalje su u velikoj mjeri marginalizirane. U listopadu 2024. godine Ustavni sud entiteta Republika Srpska odlučio je da je pojam „rod” neustavan, što je dovelo do promjene naziva entitetskog centra za rodnu ravnopravnost.

Procesna prava i prava žrtava

Pravni okvir o procesnim pravima osumnjičenika i optuženika te pravima žrtava kaznenih djela nije dovoljno usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Mjera u kojoj svjedoci i žrtve mogu uživati svoja prava i dalje je neujednačena u cijeloj zemlji. Nisu poduzete mjere za usklađivanje četiri zakona o kaznenom postupku koja su na snazi u cijeloj zemlji niti za osiguravanje njihove dosljedne primjene. Bosna i Hercegovina treba osigurati učinkovito uživanje ključnih procesnih prava, kao što je pravo na pristup odvjetniku, posebno u situacijama lišavanja slobode. Zakon kojim se štiti pravo na suđenje u razumnom roku još uvijek čeka na usvajanje u entitetu Federacija. Propisi o pravima žrtava, među ostalim o naknadi žrtvama kaznenih djela, nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a o pravima žrtava, iako su dostupne usluge koje omogućavaju ova prava. Bez sveobuhvatne pokrivenosti i minimalnih zajedničkih standarda pravo na pravnu pomoć i dalje se neravnomjerno poštuje, na štetu najranjivijih osoba. Entitet Federacija, Hercegovačko-neretvanski i Srednjobosanski kanton još uvijek nemaju propise o pravnoj pomoći. Još nije provedena procjena potreba kako bi se utvrdili i uklonili glavni nedostaci u pogledu pravne pomoći.

Zaštita manjina

Pravni i institucionalni okvir za zaštitu pripadnika manjina nepotpun je, a pripadnici manjinskih skupina suočavaju se s diskriminacijom. Nije postignut napredak u donošenju cjelodržavne strategije o pripadnicima manjina, a njihovo sudjelovanje u političkom i javnom životu i dalje je malo. Vijeća nacionalnih manjina trebala bi proaktivno razvijati praktične, političke i zakonodavne inicijative kako bi se ova situacija poboljšala. Pripadnici nacionalnih manjina i nacionalno neopredijeljeni građani još uvijek se ne mogu kandidirati za Predsjedništvo i Dom naroda, čime se krši sudska praksa ESLJP-a iz predmeta „Sejdić-Finci“, dok se ne usvoje ustavne reforme kako bi se osigurala politička jednakost i nediskriminacija svih građana.

Romi

Trebalo bi poboljšati pravni i institucionalni okvir o pravima Roma. Romi su i dalje najranjivija manjina i manjina u nepovoljnom položaju zbog stereotipa, predrasuda, diskriminacije i netrpeljivosti, što dovodi do socijalne isključenosti. Nema dovoljno dostupnih sredstava za provedbu akcijskog plana za uključivanje Roma, koji bi trebao biti usklađen sa Strategijom EU-a za uključivanje Roma za razdoblje 2020.-2030. Ostvaren je tek ograničen napredak u provedbi obveza iz Poznanjske deklaracije. Diskriminacija u zapošljavanju i dalje je raširena, a nezaposlenost je vrlo visoka među Romima, posebno nezaposlenost žena. Romkinje se suočavaju s višestrukim oblicima diskriminacije i često su žrtve rodno uvjetovanog nasilja i nasilja u obitelji, trgovine ljudima, uključujući izrabljivanje djece na radu i prisilnih ranih brakova. Povećale su se stope upisa u obvezno obrazovanje, ali previše romske djece i dalje napušta školu. Iako obrazovanje nije odvojeno po etničkoj pripadnosti, nema nastave na romskom jeziku (osim kao izborni predmet u Tuzlanskom kantonu), a javna svijest o romskoj kulturi vrlo je ograničena. Samo oko dvije trećine Roma ima pristup zdravstvenoj skrbi, a djeca izvan formalnog obrazovanja i starije osobe suočavaju se s najvećim preprekama u pristupu zdravstvenoj skrbi.

Izbjeglice i interno raseljene osobe

Bosna i Hercegovina i dalje ima oko 90 000 ratnih izbjeglica i interno raseljenih osoba, pri čemu više od 1000 obitelji i dalje živi u 45 kolektivnih centara i u alternativnom smještaju. Vlasti im trebaju osigurati održiva stambena rješenja i pristup uslugama, u skladu s ciljevima iz Aneksa VII. Daytonskog mirovnog sporazuma.

Pravo na državljanstvo

Ustavne i pravne strukture ograničavaju građanska prava i sprječavaju političko sudjelovanje i jednakost, posebno za manjinske skupine. Postoje i problemi u pristupu dokumentaciji, pri čemu se neke skupine suočavaju s poteškoćama u dobivanju ili provjeri državljanstva, što utječe na njihovu mogućnost da ostvare prava.

2.2.2. Poglavlje 24.: Pravda, sloboda i sigurnost

EU ima zajednička pravila za upravljanje granicama i migracijama, viznu politiku i azil. Schengenska suradnja podrazumijeva ukidanje graničnih kontrola unutar EU-a. Postoji i suradnja u borbi protiv teškog i organiziranog kriminala i terorizma te pravosudna, policijska i carinska suradnja, a sve uz potporu agencija EU-a za pravosuđe i unutarnje poslove.

Borba protiv teškog i organiziranog kriminala

Pravni okvir Bosne i Hercegovine o teškom i organiziranom kriminalu djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a te je potrebno poboljšati kapacitete za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala.

Pravna usklađenost, strateški i institucijski okviri

Potrebno je dodatno uskladiti **propise koji reguliraju rad policije** s europskim standardima i

međusobno ih uskladiti u cijeloj zemlji. Taj nedostatak koči operativne kapacitete, odgovornost i integritet policije na svim razinama. Potrebno je dodatno ojačati mehanizme policijskog nadzora putem neovisnih parlamentarnih odbora. Bivši ministar sigurnosti Bosne i Hercegovine uhićen je u prosincu 2024. zbog optužbi za korupciju, a ostavku je podnio u siječnju, od kada je ova pozicija upražnjena. Ravnatelj policijske uprave entiteta Federacija nije imenovan od 2019., čime se ograničavaju kapaciteti za provedbu zakona. Zakon o policiji Brčko distrikta, donesen u srpnju 2025., ugrožava načela jednakosti i dodatno doprinosi rascjepkanosti policijskog zakonodavstva. Ravnatelje policije potrebno je odabrati bez daljnje odgode, u skladu sa zakonom i na temelju zasluga i integriteta. Standardizirani kriteriji odabira za zapošljavanje policije potrebni su kako bi se političko uplitanje svelo na najmanju moguću mjeru, posebno za više rukovoditelje. Potrebno je znatno poboljšati profesionalnost, integritet i odgovornost agencija za provođenje zakona. U srpnju 2025. entitet Republika Srpska donio je izmjene o osnivanju pomoćnog sastava policije.

Pravni okvir za **borbu protiv organiziranog kriminala** djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Akcijskim planovima provodi se strategija za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2023.- 2026. Bosna i Hercegovina treba razviti novu procjenu prijetnje od teškog i organiziranog kriminala (SOCTA), u skladu s metodologijom Eurola.

Bosna i Hercegovina trebala bi uspostaviti kapacitete na državnoj razini za **oduzimanje imovine i upravljanje njome** na sljedeće načine: i. donošenjem Zakona o oduzimanju imovine i upravljanju njome u skladu s pravnom stečevinom EU-a i ii. osnivanjem ili imenovanjem ureda za oduzimanje imovinske koristi. Rijetko se koristi prošireno oduzimanje imovine i oduzimanje imovine trećoj strani. Prema zakonu, oduzimanje imovine zahtijeva sudsku presudu.

Potrebno je donijeti podzakonske akte o **sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma (AML/CFT)**. Vijeće ministara osnovalo je u srpnju 2025. stalno koordinacijsko tijelo za sprječavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti te širenja oružja za masovno uništenje. Bosna i Hercegovina mora hitno provesti preporuke Moneyvala iz 2024. godine.

Bosna i Hercegovina treba dodatno uskladiti svoje zakonodavstvo o **cyber kriminalu** s pravnom stečevinom EU-a i europskim standardima te potpisati drugi dodatni protokol uz Budimpeštansku konvenciju o cyber kriminalu. BiH također treba dovršiti svoj strateški okvir za borbu protiv cyber kriminala. Trenutačno je strategija na snazi samo u entitetu Republika Srpska. Zakonodavstvo o seksualnom zlostavljanju djece na internetu i izvan njega potrebno je dodatno uskladiti s pravnom stečevinom EU-a.

Pravni okvir o **trgovini ljudima** tek treba biti usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Strategija za razdoblje 2024.-2027. u ovom je području donesena u listopadu 2024., a odgovarajući akcijski plan još nije donesen. Radna skupina za borbu protiv trgovine ljudima i nezakonitih migracija još uvijek je jedino koordinacijsko tijelo u Bosni i Hercegovini zaduženo za borbu protiv ove dvije vrste kriminala, s državnim koordinatorom za borbu protiv trgovine ljudima. Posebnom odjelu Tužiteljstva Bosne i Hercegovine potrebno je dodatno osoblje. Za dokazne postupke u ovom području i dalje je potrebna dodatna normizacija.

Zakonodavstvo o **zaštiti svjedoka** u velikoj je mjeri usklađeno s međunarodnim i europskim standardima.

Kad je riječ o **nadzoru vatrenog oružja**, BiH i dalje mora uspostaviti kontaktnu točku za vatreno oružje i uskladiti kaznene zakone s Protokolom UN-a o vatrenom oružju. Zakonodavstvo o posjedovanju oružja od strane civila i o eksplozivima potrebno je uskladiti u cijeloj zemlji i dodatno uskladiti s pravnom stečevinom EU-a. Nova strategija i akcijski plan za kontrolu **malog i lakog oružja** doneseni su u travnju 2025. Zemlja mora napredovati u učinkovitoj provedbi ciljeva regionalnog plana za kontrolu SALW-a. Kazneni zakon na državnoj razini potrebno je izmijeniti u pogledu nezakonite proizvodnje i trgovine oružjem, vojnom opremom i robom s dvojnog namjenom.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

I dalje postoje sustavni nedostaci u operativnoj suradnji između organa za provođenje zakona na državnoj i entitetskoj razini, ponekad zbog političkog uplitanja. U ožujku 2025. članovi osoblja SIPA-e bili su izloženi političkom pritisku da podnesu ostavku i pridruže se Ministarstvu unutarnjih poslova entiteta Republika Srpska. Nakon produljene odsutnosti direktor SIPA-e vratio se na posao u srpnju, budući da Vijeće ministara nije donijelo odluku o njegovoj ostavci. To izaziva ozbiljne sumnje u njegovu političku neovisnost i postavlja pitanje odgovornosti.

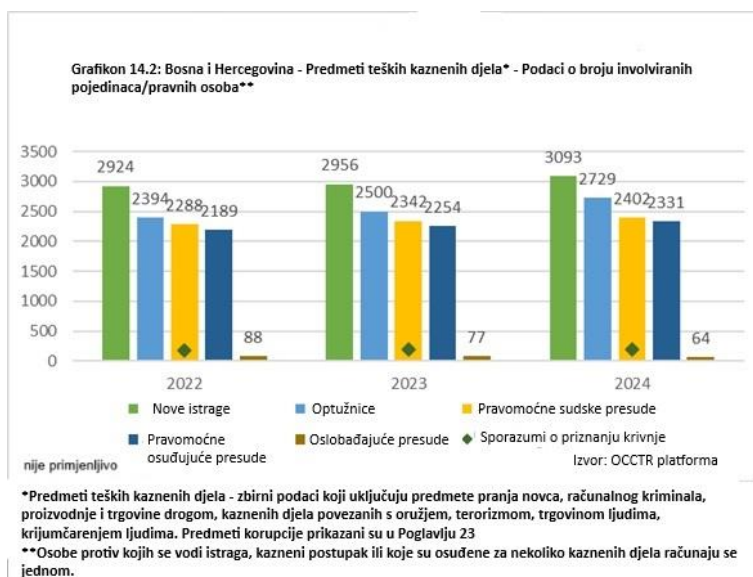
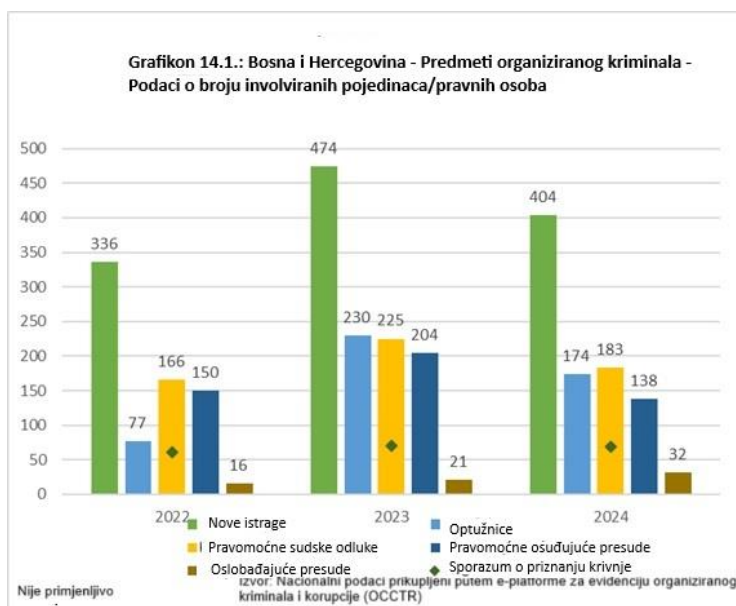
Nakon što nisu odgovorili na sudski poziv, Sud Bosne i Hercegovine izdao je u ožujku 2025. uhiđbene naloge protiv predsjednika entiteta Republika Srpska, premijera i predsjednika Skupštine, koji su bili u bjekstvu do srpnja 2025. U ovom četveromjesečnom razdoblju, entitetska policija Republike Srpske aktivno je ometala provedbu uhiđbenih naloga protiv političkog vodstva entiteta od strane policijskih tijela na državnoj razini. Slučaj je otkrio sustavne nedostatke i neučinkovitost u radu tužiteljstva i policijskih agencija.

BiH mora pojačati borbu protiv prekograničnog organiziranog kriminala. Organi za provođenje zakona moraju proaktivno pokretati istrage. Predmeti zaključeni sporazumima o nagodbi o tužbenim razlozima udvostručili su se na 20, iako se broj obuhvaćenih osoba nešto smanjio.

U cijeloj zemlji ne postoji dosljedna politika za pravodobne i sustavne **financijske istrage**. Njihov je broj ostao stabilan - 27 istraga u 2024. godini u usporedbi s 28 istraga 2023. godine. Potrebno je učinkovito provoditi smjernice VSTV-a.

Kad je riječ o **pranju novca** kao samostalnom kaznenom djelu, 2024. godine provedeno je 39 istraga i doneseno 30 osuđujućih presuda protiv 36 pojedinaca, što je dovelo do samo tri zatvorske kazne za četiri osobe.

Zamrzavanje, upravljanje i oduzimanje imovine stečene krivičnim djelom ne primjenjuju se učinkovito. Vrijednost oduzete imovine u 2024. neznatno se smanjila unatoč povećanju broja predmeta (7,6 milijuna eura u 163 predmeta u 2024. u usporedbi s 8,4 milijuna eura u 128 predmeta u 2023. godini).

Ostvaren je određeni napredak u zajedničkim operacijama za borbu protiv teškog i organiziranog kriminala. Međutim, razmjena obavještajnih podataka i suradnja među organima za provođenje zakona i dalje su nedovoljne. Trebalo bi sustavno koristiti policijski rad koji se temelji na obavještajnim podacima. Bosna i Hercegovina sudjelovala je u međunarodnim operacijama, a suradnja s Europolom znatno se povećala 2024., posebno u području trgovine vatrenim oružjem, krijumčarenja migranata i krivotvorene robe. Suradnja u području cyber kriminala i borbe protiv terorizma i dalje je niska.

Bosna i Hercegovina sudjelovala je u sedam operativnih radnih skupina, od kojih su četiri bile usmjerene na borbu protiv nezakonitih migracija, dvije na trgovinu drogom i jedna na trgovinu ljudima. Broj predmeta iniciranih prema Europolu povećao se na 363 u 2024. (sa 165 u 2023. i 57 u 2022. godini). Bosna i Hercegovina povećala je 2024. svoje sudjelovanje u Europskoj multidisciplinarnoj platformi za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT) s 25 operativnih djelovanja tijekom godine (od kojih je tri predvodila zajedno s Europolom), u usporedbi s 12 u 2023.

Bosna i Hercegovina treba revidirati radni dogovor za suradnju s Agencijom EU-a za osposobljavanje u području provedbe zakona (CEPOL). Nadležna tijela pozivaju se da pojačaju svoje sudjelovanje u aktivnostima osposobljavanja koje nudi agencija i da stečeno znanje i kompetencije integriraju u domaći sustav osposobljavanja u provedbi zakona.

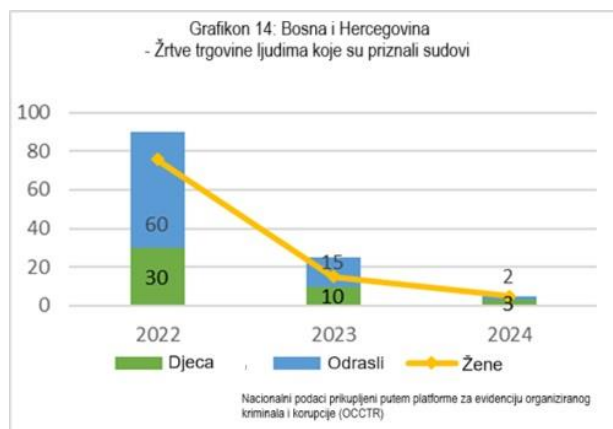
Alati za praktičnu **suradnju između tužiteljstava i policije** i dalje zahtijevaju strukturna poboljšanja. Nije bilo pozitivnih promjena u: (i) kvalitetu izvješća; ii. prikupljanju, analizi i razmjeni podataka; ili iii. kapacitetima specijaliziranih zajedničkih istražnih timova.

Potrebno je poboljšati elektroničku razmjenu podataka među evidencijama policijskih tijela i tužiteljstava. Forenzički kapaciteti i dalje su rascjepkani. Još uvijek ne postoji operativna baza podataka o DNK-u za cijelu BiH, a kapaciteti za izradu profila DNK-a i dalje su ograničeni. Brza razmjena forenzičkih podataka s drugim zemljama i dalje je ograničena. Odavno je trebalo uspostaviti novi automatizirani informacijski sustav za otiske prstiju (AFIS).

Odjel SIPA-e za **zaštitu svjedoka** poboljšao je svoj operativni odgovor na potrebe ranjivih svjedoka, uključujući zaštitu njihova identiteta na internetu. Poboljšana je i međuinstitucionalna suradnja u postupcima međunarodnog premještanja. Operativne mjere zahtijevaju dodatna poboljšanja, posebno u pogledu analize rizika pri određivanju statusa svjedoka i postupaka premještanja.

Nadležna tijela trebala bi ojačati svoje kapacitete za **učinkovito suzbijanje cyber kriminala**, uključujući seksualno zlostavljanje djece na internetu. Tijela za provedbu zakona povećala su svoje sudjelovanje u operacijama pod vodstvom Europa u borbi protiv seksualnog iskorištavanja djece, ali je još uvijek malo donesenih presuda.

Potrebno je poboljšati otkrivanje, identifikaciju i naknadu žrtvama **trgovine ljudima**. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine nastavilo je s koordinacijskim naporima, no broj novih istraga dosegao je najnižu razinu u posljednjih šest godina. Broj otkrivenih potencijalnih žrtava 2024. godine (37) ostao je isti kao 2023., uz sve veći udio muškaraca žrtava (56%) i veliku većinu djece žrtava (67%). Potrebne su dodatne mjere za sprječavanje trgovine djecom, kako je istaknuto u slučaju 31 maloljetnika pronađenog u Brčko distriktu u veljači 2025. Međunarodna suradnja u tom području poboljšana je u izvještajnom razdoblju zahvaljujući instrumentima kao što su operativne radne skupine i zajednički istražni timovi.

Kad je riječ o **trgovini vatrenim oružjem**, 2024. zaplijenjeno je ukupno 743 komada vatrenog oružja, 29 675 komada streljiva, 132 komada minskih eksploziva i 2 eksploziva, što je ukupno smanjenje u odnosu na 2023. Nove istrage o trgovini vatrenim oružjem blago su se povećale.

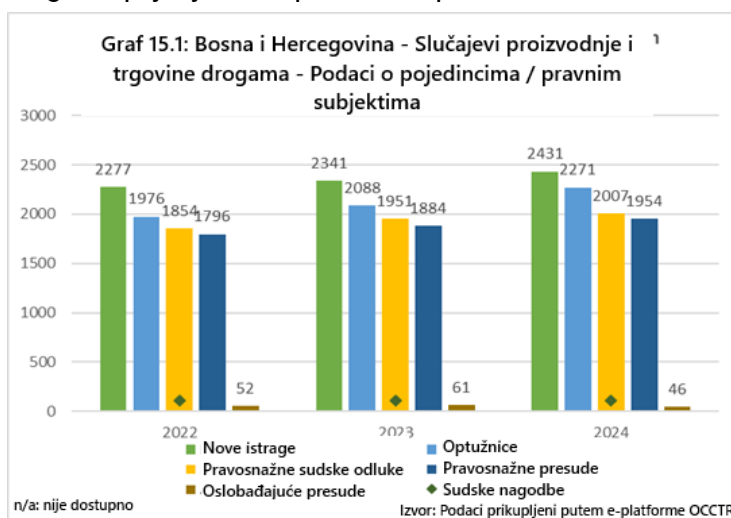
Kapaciteti organa za provođenje zakona u rješavanju slučajeva rodno uvjetovanog nasilja poboljšali su se tijekom proteklog desetljeća, ali i dalje postoje izazovi zbog nedostatka specijalizacije i fluktuacije osoblja.

Suradnja u području droga

Potrebno je poboljšati pravni okvir za suradnju u borbi protiv droga, kao i kvalitetu ove suradnje u praksi.

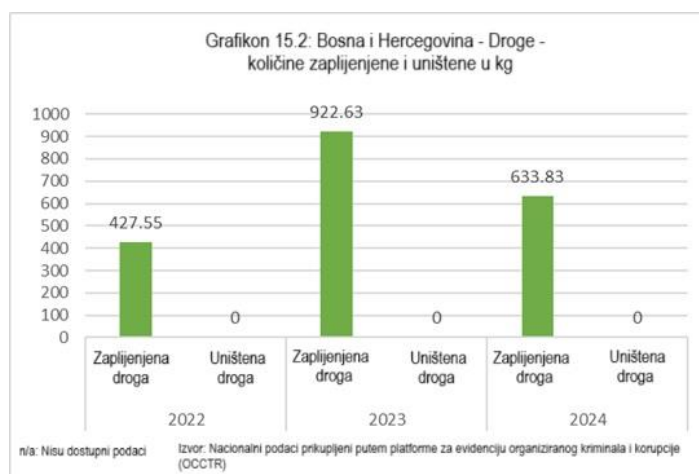
Pravna usklađenost, strateški i institucionalni okviri

Pravni okvir samo je djelomično usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Zakonom se i dalje zahtijeva da se cjelokupna količina droge zaplijenjene u predmetu predoči kao dokazni materijal u sudskom postupku. Još uvijek ne postoji nova strategija o drogama. Ipak, strategija i akcijski plan za borbu protiv droga Kantona Sarajevo za razdoblje 2024.-2028. učinkovito se provode. Bosna i Hercegovina treba pojačati suradnju s Agencijom Europske unije za droge (EUDA), imenovati kontakt osobu za rad s EUDA i uspostaviti radni aranžman. Bosna i Hercegovina također bi trebala: i. osnovati nacionalni opservatorij za droge; ii. dostaviti informacije u skladu sa zahtjevima EUDA-e; iii. donijeti zakonodavstvo o novim psihoaktivnim tvarima i uvesti sustav ranog upozoravanja; i iv. uspostaviti kontaktnu točku za pitanja povezana s drogama za cijelu zemlju.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

Bosna i Hercegovina i dalje je tranzitna zemlja i krajnje odredište za droge. U lipnju 2025. Vijeće ministara imenovalo je novo povjerenstvo odgovorno za uništavanje zaplijenjenih droga i prekursora, čime su stvoreni uvjeti za učinkovito djelovanje. Posljednje uništavanje izvršeno je u ožujku 2021. Broj novih istraga pokrenutih tijekom godine blago se povećao, ali ukupna količina zaplijenjenih droga je smanjena.

Borba protiv terorizma i sprječavanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma

Pravni okvir za borbu protiv terorizma djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a te je potrebno poboljšati borbu protiv terorizma. Pravni okvir za suzbijanje nasilnog ekstremizma i zaštitu ključne infrastrukture/otpornosti ključnih subjekata nije usklađen s pravnom

stečevinom EU-a. Potrebno je poboljšati operativni odgovor na oba ta aspekta.

Pravna usklađenost, strateški i institucijski okviri

Potrebno je izmijeniti kazneno zakonodavstvo kako bi se popis kaznenih djela uskladio s pravnom stečevinom EU-a i osigurale strože sankcije za terorizam. Propise o zaštiti ključne infrastrukture i otpornosti ključnih subjekata tek treba razviti i donijeti na svim razinama vlasti (takav zakon postoji samo u entitetu Republika Srpska). Zakonodavstvo o prekursorima eksploziva i pravima žrtava terorizma tek treba uskladiti s pravnom stečevinom EU-a. BiH mora hitno poduzeti mjere prema preporukama Moneyvala u vezi borbe protiv financiranja terorizma.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

Politička situacija, i na strateškoj i na operativnoj razini, otežava suradnju među tijelima nadležnima za borbu protiv terorizma. Suradnja mora biti bolje strukturirana i učinkovitija. Odgovor na terorističke napade potrebno je preispitati i bolje pripremiti razvojem standardnih operativnih postupaka. Bosna i Hercegovina aktivno sudjeluje u mreži za potporu borbi protiv terorizma (CTSN) uspostavljenoj uz potporu CEPOL-a.

Bosna i Hercegovina treba ubrzati provedbu strategije i akcijskih planova za borbu protiv terorizma i nasilnog ekstremizma za razdoblje 2021.-2026., kao i bilateralnog dogovora s EU-om u okviru Zajedničkog akcijskog plana za borbu protiv terorizma za zapadni Balkan. Kazneni zakon treba izmijeniti u skladu sa Zajedničkim akcijskim planom.

U izvještajnom razdoblju nije bilo repatrijacije terorističkih boraca sa stranih ratišta, a oko 160 državljana Bosne i Hercegovine (uključujući 41 ženu i 77 djece) ostalo je u Siriji i Iraku. Bosna i Hercegovina mora razviti sveobuhvatnu politiku reintegracije.

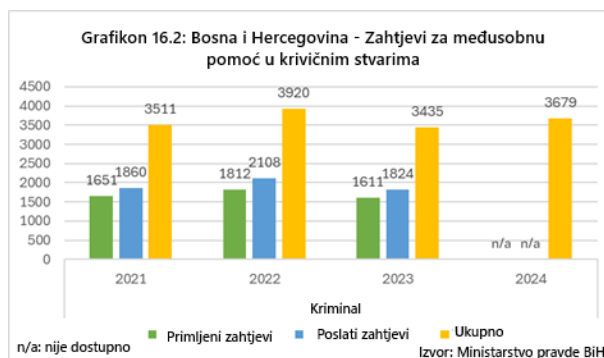
U 2024. pokrenuto je 14 istraga o terorizmu protiv 15 pojedinaca (dvostruko više nego 2023.) s tri pravomoćne osuđujuće presude. Sigurnosne agencije i lokalne vlasti trebaju razviti koordinirani pristup kako bi pripremile puštanje iz zatvora počinitelja terorizma koji su odslužili kazne zatvora i pružile pomoć u pogledu distanciranja od nasilnog ekstremizma.

Bosna i Hercegovina treba dodatno razviti kapacitete za istragu i kazneni progon financiranja terorizma te za odgovor na prijetnje koje proizlaze iz novih tehnologija. Postoji potreba za izgradnjom kapaciteta, posebno u postupanju s kriptovalutama i internetskim sadržajem. Vlasti bi trebale poboljšati suradnju s jedinicom EU-a za prijavljivanje neprihvatljivog internetskog sadržaja pri Europolu i proaktivno razmjenjivati informacije putem kontaktne točke Europol. Potrebno je uvesti konkretne mjere za suzbijanje terorističkih sadržaja na internetu i sprječavanje radikalizacije na internetu, posebno mladih.

Civilno društvo i institucije odgovorne za rad, socijalnu skrb, obrazovanje, mlade i zdravlje na svim razinama vlasti moraju se učinkovitije uključiti u napore za sprječavanje terorizma i radikalizacije te u provedbu strategije za borbu protiv terorizma.

Pravosudna suradnja u građanskim i kaznenim stvarima

Potrebno je poboljšati pravosudnu suradnju u građanskim i kaznenim stvarima. BiH treba pristupiti ključnim instrumentima u okviru Haške konferencije o međunarodnom privatnom pravu.

Od ožujka 2024. do srpnja 2025. Bosna i Hercegovina bila je uključena u 18 novih predmeta u Eurojustu, uključujući šest zajedničkih istražnih timova, od kojih se većina odnosila na prijevare, obmane i pranje novca. Bosna i Hercegovina ratificirala je 2025. godine sporazum s EU-om o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s Eurojustom, a sada treba da zaključi radni aranžman. Uspostavljen je radni dogovor između Tužiteljstva Bosne i Hercegovine i Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO). EPPO je 2024. tijelima Bosne i Hercegovine poslao tri zahtjeva za uzajamnu pravnu pomoć.

Zakonite i nezakonite migracije

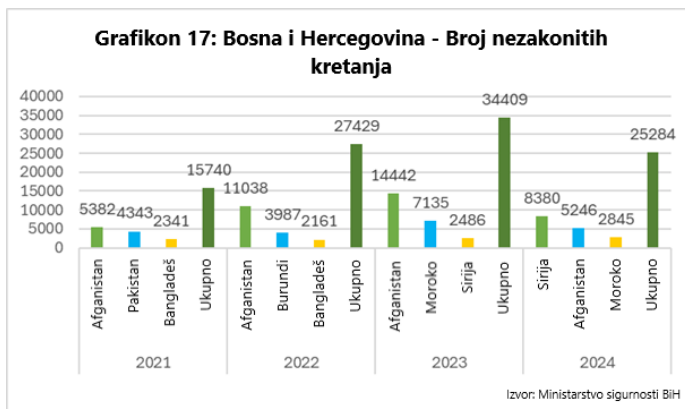
Pravni okvir za upravljanje zakonitim i nezakonitim migracijama djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Potrebno je dodatno poboljšati upravljanje zakonitim i nezakonitim migracijama.

Pravna usklađenost, strateški i institucijski okviri

Još uvijek nisu dodijeljena proračunska sredstva za provedbu strategije i akcijskog plana za migracije i azil za razdoblje 2021.- 2025. Bosna i Hercegovina povećala je svoju godišnju kvotu radnih dozvola za zapošljavanje stranaca na 7229 u 2025. (u usporedbi s 5798 u 2024.), što je odraz potražnje na tržištu rada. Vlasti trebaju razviti sveobuhvatan pristup migraciji radne snage i uspostaviti mehanizam dubinske analize radi sprječavanja izrabljivanja radne snage. Također je potrebno osigurati da se zakonitim putevima spriječe nezakonita sekundarna kretanja državljana trećih zemalja prema EU-u.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u preuzimanju odgovornosti za upravljanje privremenim prihvatnim centrima. Nadležne agencije i dalje nemaju dovoljno osoblja i dostupna su samo vrlo ograničena financijska sredstva za upravljanje migracijama.

Koordinacija i podjela odgovornosti među svim razinama vlasti i dalje su nedovoljne. U 2024.

U zemlju je nezakonito ušlo manje osoba nego 2023. (prijavljena su 25 284 slučaja, smanjenje od 26,5%). Tijekom 2024. registrirano je ukupno 40 385 migranata koji su boravili u četiri privremena prihvatna centra koje financira EU u Unsko-sanskom i Kantonu Sarajevo. Kapaciteti za prihvrat su adekvatni, a Služba za

poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti registrira većinu migranata koji borave u prihvatnim centrima.

Bosna i Hercegovina treba poboljšati pravni okvir i provedbene postupke za dobrovoljni i prisilni povratak, koji se i dalje uglavnom temelje na pomoći donatora. Bosna i Hercegovina 2024. provela je više od tri puta više dobrovoljnih povrataka nego 2023. godine (446 u 2024. i 123 u 2023.) i 14 prisilnih povrataka (u usporedbi s 43 u 2023.) u zemlje podrijetla.

Bosna i Hercegovina sklopila je sporazume o ponovnom prihvatu s EU-om koji su se nastavili provoditi, zajedno s protokolima, čime se dodatno olakšava njihova provedba, a potpisani su s 13 država članica. Na temelju tih sporazuma vraćene su ukupno 62 osobe. Ubrzani postupci ponovnog prihvata sa susjednim zemljama i dalje su obustavljeni, osim s Hrvatskom. Potrebno je nastaviti razgovore o sklapanju sporazuma o ponovnom prihvatu s trećim zemljama, kao i pregovore o dodatnim sporazumima ili aranžmanima sa zemljama podrijetla. Bosna i Hercegovina prihvatila je 2024. godine 3 255 migranata vraćenih iz Hrvatske na temelju bilateralnog sporazuma o ponovnom prihvatu (2 458 u 2023.). I dalje se prijavljuju slučajevi nasilnog kolektivnog protjerivanja migranata i tražitelja azila natrag u Bosnu i Hercegovinu. BiH sudjeluje i u Globalnom savezu za borbu protiv krijumčarenja migranata te se poziva da obnovi svoj angažman povodom druge konferencije Globalnog saveza koja je planirana krajem 2025.

Azil

Pravni okvir o azilu općenito je usklađen s pravnom stečevinom EU-a te je potrebno poboljšati upravljanje postupcima za dobivanje azila.

Pravna usklađenost, strateški i institucijski okviri

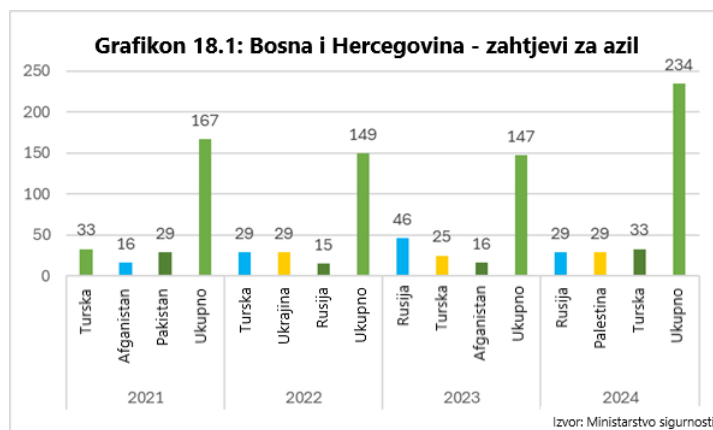
Bosna i Hercegovina mora zajamčiti pristup kvalitetnim i učinkovitim postupcima za dobivanje azila. Suradnja s EUAA-om zadovoljavajuća je, a zemlja je u ožujku 2025. potpisala novi plan za azil. U travnju 2025. imenovan je pomoćnik ministra zadužen za sektor azila Ministarstva sigurnosti, međutim, ovaj sektor i dalje nema dovoljan broj zaposlenih.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

U 2024. godini 21 489 osoba izrazilo je namjeru da zatraži azil u Bosni i Hercegovini (u usporedbi s 27 915 u 2023.), od čega su 234 osobe podnijele zahtjev. Zahtjevi za azil 2024. povećali su se za 59% u odnosu na 2023., a i dalje su vrlo niski (1%) u usporedbi s brojem osoba koje su izrazile namjeru da podnesu zahtjev za azil.

Prosječno vrijeme obrade zahtjeva za azil neznatno se povećalo na 225 dana, u usporedbi s 211 dana 2023. Postoji prekomjerno oslanjanje na supsidijarnu zaštitu. Od 234 zahtjeva podnesenih 2024. dvije su osobe dobile status izbjeglice, a 97 osoba supsidijarnu zaštitu.

I dalje postoje praktične prepreke pristupu postupku dobivanja azila. Jedna od tih prepreka jest da tražitelji azila ne mogu registrirati svoje zahtjeve na vlastitu inicijativu, unatoč tome što je to predviđeno zakonom. Potrebno je daljnje usklađivanje u pogledu jačanja sustava azila i prihvata, posebno kako bi se osiguralo standardizirano razmatranje zahtjeva za međunarodnu

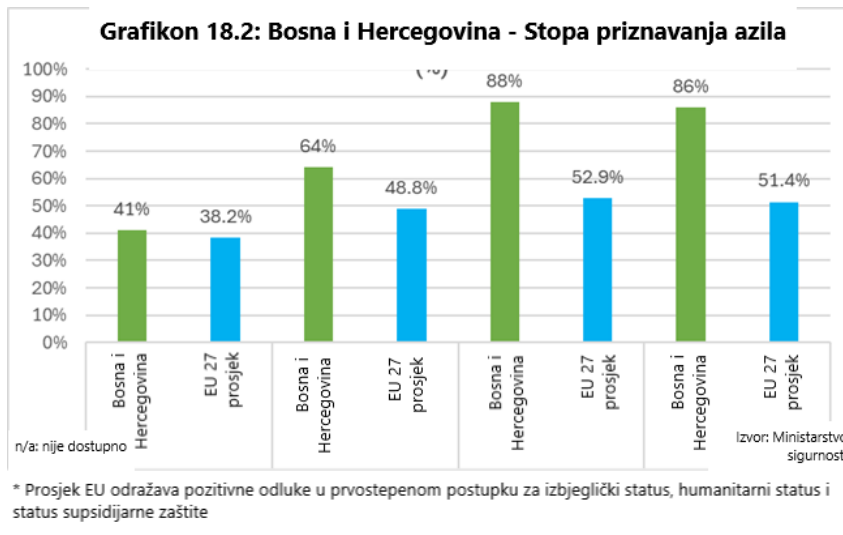
zaštitu i sustavan pristup postupovnim jamstvima. Djeca migranti bez pratnje suočavaju se s posebnim izazovima, kao što su pristup sigurnom smještaju i postupcima za dobivanje azila.

U 2024. ukupno 275 ukrajinskih izbjeglica boravilo je u Bosni i Hercegovini (2 013 u 2023.) i šest mjeseci su ostvarivali pravo na privremeni boravak iz humanitarnih razloga koji se može obnoviti.

BiH treba svoje sustave otisaka prstiju uskladiti sa standardima EURODAC-a.

U izvještajnom razdoblju nije prijavljen nijedan slučaj prisilnog udaljenja ili vraćanja. Proračun za integraciju izbjeglica je dovoljan. Azilantski centar Delijaš ima dobre uvjete prihvata, ali se nedovoljno koristi (u 2024. samo 20 korisnika), djelomično zbog svoje udaljenosti.

Tijekom 2024. godine, u EU-27 registrirano je 1420 podnositelja zahtjeva za azil iz Bosne i Hercegovine (– 11.5% u usporedbi s 1 605 u 2023.).

Vizna politika

Vizna politika BiH i dalje nije u potpunosti usklađena s viznom politikom EU-a. Bosna i Hercegovina mora ukinuti bezvizni režim s Azerbajdžanom, Katarom, Kuvajtom, Turskom, Rusijom i Kinom, kao i s Vanuatuom, koji je u prosincu 2024. uklonjen s EU-ova popisa zemalja čijim državljanima nisu potrebne vize. BiH ima sezonske mjere izuzeća od obveze posjedovanja vize za državljane Saudijske Arabije, Bahreina i Omana koje nisu u skladu s pravnom stečevinom EU-a i koje bi trebalo ukinuti.

Do potpunog usklađivanja, Bosna i Hercegovina trebala bi primjenjivati dodatne sigurnosne mjere, kao što su povećanje broja službenika granične policije i suradnja sa zemljama koje nisu članice EU-a i zračnim prijevoznicima. Postupci za podnošenje zahtjeva i izdavanje viza usklađeni su s pravnom stečevinom EU-a. Pravilnik o registriranju biometrijskih karakteristika stranaca donesen je u srpnju 2025. BiH treba početi koristiti vanjske pružatelje usluga i komercijalne posrednike. Bosna i Hercegovina još uvijek nema potpuno funkcionalan središnji vizni informacijski sustav.

BiH mora uvesti dodatne provjere nabave i izrade biometrijskih putnih isprava. Sigurnosna obilježja i postupci za podnošenje zahtjeva za putne isprave i njihovo izdavanje, posebno biometrijske putovnice, u potpunosti su usklađeni sa standardima EU-a.

Upravljanje schengenskim područjem i vanjske granice

Zakonodavni i strateški okvir za upravljanje vanjskim granicama djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a te je potrebno poboljšati upravljanje granicama.

Pravna usklađenost, strateški i institucijski okviri

Bosna i Hercegovina donijela je u siječnju 2025. godine Zakon o graničnoj kontroli kako bi svoje zakonodavstvo uskladila s pravnom stečevinom EU-a. Zakonom se omogućuje uvođenje sustava za unaprijed dostavljene informacije o putnicima (API), koji bi se trebao uspostaviti

bez odgode. BiH mora donijeti propise za uvođenje sustava evidencije podataka o putnicima (PNR). Vijeće ministara donijelo je u srpnju 2025. strategiju i akcijski plan za integrirano upravljanje granicama za razdoblje 2025.-2029.

Bosna i Hercegovina potpisala je u lipnju 2025. sporazum o statusu Frontexa s EU-om. Frontex će na zahtjev Bosne i Hercegovine moći rasporediti timove za upravljanje granicama s izvršnim ovlastima. Od rujna 2025. bilo je devet službenika koje je rasporedio Frontex, a daljnja raspoređivanja očekuju se do zaključenja potrebnog operativnog plana između Frontexa i Granične policije. U tijeku su pregovori o ažuriranom radnom dogovoru s Frontexom.

Zajednički centar za analizu rizika poboljšao je svoje metode rada i nastavio ostvarivati napredak u razmjeni policijskih podataka sa susjednim zemljama i državama članicama. Bosna i Hercegovina treba uspostaviti državni koordinacijski centar u skladu s Uredbom o Frontexu.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

Granična policija i dalje nema dovoljno osoblja, a četvrtina radnih mjesta još nije popunjena. Između ožujka i srpnja 2025. tadašnji politički čelnici entiteta Republika Srpska nastavili su putovati u inozemstvo unatoč državnim uhidbenim nalogima, što otvara pitanja učinkovitosti i odgovornosti Granične policije.

Nastavljena je suradnja među agencijama u borbi protiv nezakonitih migracija, uz potporu operacijama nadzora granica. Zajedničke preventivne operacije protiv trgovine ljudima i krijumčarenja u privremenim prihvatnim centrima dovele su do povećanog otkrivanja slučajeva krijumčarenja, ali središnjem istražnom uredu granične policije i dalje nedostaje osoblja. Odgovor tužiteljstva na krijumčarenje migranata poboljšao se, a broj pravomoćnih presuda povećao se za više od četiri puta. Nastavljena je suradnja granične policije sa susjednim zemljama, uz zajedničke operacije. Granična infrastruktura i oprema još nisu poboljšane. Bosna i Hercegovina mora ukloniti nezakonite granične prelaze, posebno na granici s Crnom Gorom. Granična policija ima uspostavljen plan za borbu protiv korupcije, a službenici redovito pohađaju obuke.

Krivotvorenje eura (s aspekta kaznenog prava)

Zakonodavstvo Bosne i Hercegovine o suzbijanju krivotvorene valute nije usklađeno s pravnom stečevinom EU-a. Četiri kaznena zakona koja su na snazi u cijeloj zemlji nisu u skladu s pravnom stečevinom EU-a o zaštiti od krivotvorenja. Tijela za provedbu zakona i pravosudni organi su na raspolaganju za slučajeve krivotvorenog novca.

2.3. EKONOMSKI KRITERIJI

<i>Tablica 2.1:</i>	2016-21.	2022.	2023.	2024.
Bosna i Hercegovina – ključne ekonomske brojke	prosjeak			
BDP po glavi stanovnika (% od EU-27 u SKM)¹⁾	32	34	36	35
Rast realnog BDP-a ²⁾	2,9	6,2	4,1	2,6
Stopa ekonomske aktivnosti stanovništva u dobi od 15-64	56,0	59,1	59,8	61,8
<i>žene</i>	43,9	46,3	47,0	49,3
<i>muškarci</i>	67,8	71,8	72,3	74,0
Stopa nezaposlenosti osoba u dobi od 15 do 64 godine (%),	19,3	15,5	13,3	12,8
<i>žene</i>	22,7	19,9	16,7	16,7
<i>muškarci</i>	17,2	12,7	10,9	10,2
Zaposlenost ukupnog stanovništva (godišnji rast %)^{3)*}	2,4	2,3	1,4	0,5
Nominalne plate (godišnji rast %)	3,0	11,7	13,0	9,8
Indeks potrošačkih cijena (godišnji rast %)	0,5	14,0	6,1	1,7
Kurs u odnosu na euro	1,96	1,96	1,96	1,96
Saldo tekućeg računa (% BDP-a) ²⁾	-3,1	-4,3	-2,2	-3,9
Neto direktna strana ulaganja (DSU) (% BDP-a) ²⁾	2,2	3,1	3,3	3,4
Saldo opće države (% BDP-a)	0,3	-0,4	-1,2	-1,9
Dug opće države (% BDP-a)	35,0	29,3	26,4	27,4
<u>Napomene:</u>				
1) Eurostat				
2) Rashodna strana BDP-a, revidirani podaci Agencije za statistiku od 30. rujna 2025.				
3) Agencija za statistiku, Centralna banka BiH				
* Ne postoje usporedivi kronološki podaci za starosnu dob od 15 do 64 godine				
Izvori: Agencija za statistiku, Centralna banka BiH i Eurostat				

2.3.1. Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

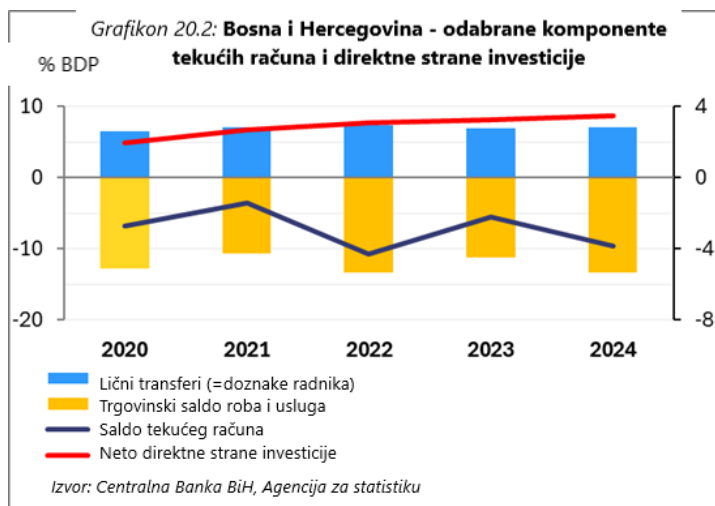
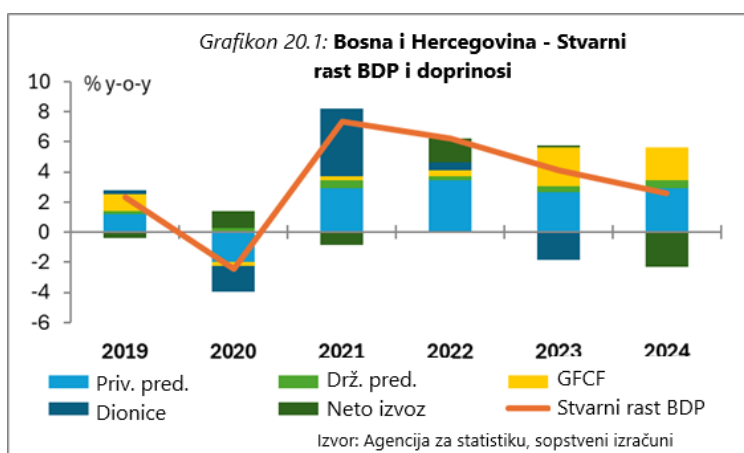
Ekonomsko upravljanje

Ekonomsko upravljanje pogoršalo se 2024. zbog ponovnih političkih napetosti. Oblikovanje i provedba politika i dalje su ugroženi visoko-politiziranim procesima donošenja odluka, institucionalnom rascjepkanošću i nedovoljnom suradnjom među ključnim sudionicima, posebno iz entiteta Republika Srpska. Ozbiljna kašnjenja u dogovaranju proračuna za institucije na državnoj razini i dalje ometaju njihovo funkcioniranje i narušavaju njihove kapacitete. Kvaliteta i vjerodostojnost fiskalne politike dodatno su se pogoršale 2024., uglavnom zbog usmjerenosti na kratkoročne ciljeve, kao što su povećanje socijalnih transfera i plaća znatno iznad povećanja produktivnosti. Dugoročniji izazovi (kao što su zaustavljanje odljeva mozgova i povećanje potencijala rasta zemlje) ili buduća ekonomska pitanja, kao što je učinak uvođenja mehanizma EU-a za graničnu prilagodbu emisija ugljika (CBAM), nisu riješeni na odgovarajući način. Napredak u pogledu zakašnjelih strukturnih reformi i dalje je vrlo ograničen. Program ekonomskih reformi ponovno je dostavljen sa znatnim kašnjenjem 2024., četvrti put zaredom. Na kvalitetu programa je ponovo utjecao nedostatak unutarnje dosljednosti i suradnje među različitim sudionicima.

Provedba smjernica politike koje su zajednički donesene na ekonomskom i finansijskom dijalogu s EU-om u svibnju 2024. i dalje je ograničena. Otada je ostvaren ograničen napredak u poboljšanju statističkih podataka zemlje, posebno u području javnih financija. Globalni fiskalni okvir za razdoblje 2025.-2027. nije donesen na vrijeme i nisu poduzeti koraci za razjašnjenje ustavne nadležnosti za uspostavu središnjeg registra bankovnih računa privatnih osoba (za cijelu BiH). Okvir za sanaciju banaka nije u potpunosti operativan. Centralna banka nastavila je osiguravati potpunu konvertibilnost domaće valute, dok je njezin upravni odbor potpun i funkcionalan.

Makroekonomska stabilnost

Ekonomska aktivnost bila je otporna 2024., ali je početkom 2025. oslabila.¹⁰ Rast realnog BDP-a usporio se i pao na 2,6% u 2024. s 4,1% koliko je iznosio u 2023. Tome je najviše pridonio slabiji izvoz, dok se rast uvoza zadržao, odražavajući snažniju domaću potražnju. U prvoj polovini 2025. rast proizvodnje usporio se na oko 1,7%, uglavnom zbog slabljenja domaće potražnje. Sustizanje životnog standarda EU-a i dalje je sporo, pri čemu je BDP po stanovniku u standardima kupovne moći 2024. iznosio 35% prosjeka EU-a, što je jedan postotni bod manje nego 2023. i samo tri postotna boda više nego 2019.

Slab izvozni rezultat tijekom izvještajnog razdoblja doveo je do znatnog pogoršanja deficita tekućeg računa. Deficit se povećao s 2,2% BDP-a koliko je iznosio u 2023. na 3,9% u 2024., uglavnom zbog smanjenja robnog izvoza (koji se smanjio za 1,5% BDP-a) i povećanja uvoza (koji je porastao za 0,9% BDP-a), što je dovelo do povećanja deficita u robnoj trgovini s 19,7% BDP-a u 2023. na 21,3% BDP-a u 2024. Većina sektora je zabilježila slabe izvozne rezultate, s tim da su posebno bili pogođeni mineralni proizvodi, obični metali i obuća, dok je

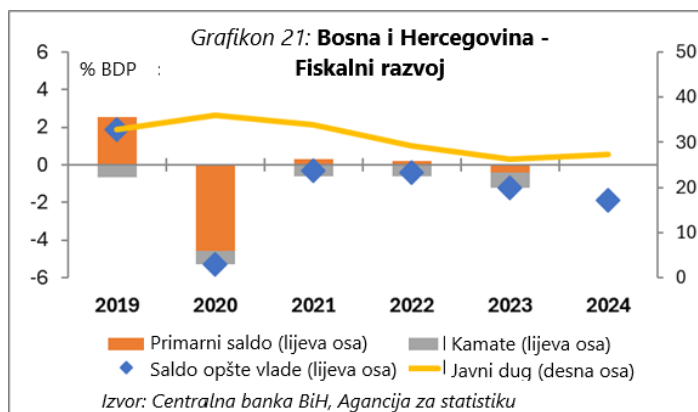
izvoz vojnih materijala i transportnih vozila ostvario znatno bolje rezultate. Suficit u trgovini uslugama iznosio je oko 8% BDP-a u 2024., pri čemu su ostvareni znatni prihodi od turizma. Suficit salda sekundarnog dohotka, koji se uglavnom sastoji od doznaka, blago se povećao s 9,6% BDP-a u 2023. na 9,8% u 2024. Priljev neto izravnih stranih ulaganja blago se povećao s 3,3% BDP-a u 2023. na 3,4% BDP-a u 2024., čime se financirao najveći dio vanjskog deficita. Oko 40% tih priljeva bio je prihod od reinvestirane dobiti.

¹⁰ Podaci o rastu BDP-a u ovom odlomku odražavaju podatke koje je 30. rujna 2025. objavila Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS).

Ukupna inflacija povećala se s 1,7% u 2024. na prosječno 3,8% u prvih sedam mjeseci 2025. Glavni pokretači tog povećanja bili su značajno povećanje cijena hrane (+8,8%), zdravstvenih usluga i restorana (po +6,5% svaki). Mjerenje inflacije je otežano zbog nedostatka raščlanjenih podataka od entiteta Republika Srpska. Državna Agencija za statistiku još ne objavljuje podatke o temeljnoj inflaciji, a Centralna banka počela je objavljivati vlastite procjene. Ti metodološki nedostaci uvelike otežavaju analizu inflacijske dinamike.

Snažan rast javne potrošnje doveo je do povećanja fiskalnog deficita s 1,2% BDP-a u 2023. na 1,9% BDP-a u 2024., unatoč snažnom ekonomskom rastu i znatno većim prihodima. Veći prihodi od očekivanih uglavnom su se

upotrebljavali za financiranje dodatne potrošnje, prvenstveno za veće plaće, mirovine i povećane socijalne transfere. Glavni razlozi za poboljšanje rezultata prihoda bili su sljedeći: i. prihodi od neizravnih poreza potaknuti su velikom potrošnjom kućanstava; i ii. veći prihodi od socijalnih doprinosa zbog viših plaća. Kad je riječ o potrošnji, socijalni transferi i zajednička potrošnja povećali su se za 0,7% BDP-a s 32,9% BDP-a u

2023. na 35,2% BDP-a u 2024. Javna ulaganja blago su porasla s 3,5% BDP-a u 2023. na 3,9% BDP-a u 2024. Dug opće države povećao se s 26,4% BDP-a krajem 2023. na 27,4% BDP-a krajem 2024. Nedavna povećanja tekuće potrošnje kao odgovor na privremeno povećanje prihoda potaknuto inflacijom strukturno su oslabila fiskalni položaj zemlje. Usvojeni proračuni za 2025. upućuju na daljnje povećanje fiskalnog deficita na 2,5% BDP-a. Općenito, svaka procjena stanja proračuna i javnog duga zemlje ozbiljno je ograničena zbog: (i) nedostatka pravodobnih fiskalnih podataka za cijelu BiH; ii. slabe usklađenosti s računovodstvenim standardima EU-a; i iii. znatne razine zaostalih plaćanja i nepredviđenih obveza.

Kombinacija makroekonomskih politika pogoršala se i njome se ne rješavaju na odgovarajući način glavni izazovi zemlje. Režim valutnog odbora Bosne i Hercegovine, koji je uporište stabilnosti, ograničava prostor za monetarnu politiku. Zbog toga je fiskalna politika ključni instrument makroekonomske politike za upravljanje ukupnom potražnjom. Međutim, *de facto* ne postoji cjelodržavno fiskalno planiranje ili *ex ante* koordinacija fiskalnog planiranja između države i entiteta, jer se ne poštuje postojeće zakonodavstvo kojim se to zahtijeva. U lipnju 2025. godine entitet Federacija donio je propis o izdavanju euroobveznica bez odobrenja države i povećanju ograničenja zaduživanja kod lokalnih banaka. U entitetu Republika Srpska već postoji slična praksa. To dodatno otežava sposobnost zemlje da provodi koordiniranu cjelodržavnu fiskalnu politiku. Smjer fiskalne politike zemlje i njezin strukturni fiskalni položaj pogoršali su se 2024. i 2025. procikličkim povećanjima potrošnje 2024. i daljnjim povećanjima potrošnje 2025., koja su se uglavnom sastojala od dodatnih rashoda za potrošnju i transfere. Istodobno su javna ulaganja i dalje niska, jer ne povećavaju potencijal rasta zemlje. Tim kratkoročnim smjerom fiskalne politike ne rješavaju se strukturni izazovi, kao što su: i. općenito spora konvergencija s EU-om; ii. loše poslovno okruženje; iii. nedovoljna domaća i strana ulaganja; i iv. znatni problemi na tržištu rada zbog neusklađenosti vještina te trajnog i znatnog odljeva mozgova.

Funkcioniranje tržišta proizvoda

Poslovno okruženje

Institucionalno i regulatorno poslovno okruženje dodatno je oslabjelo. Iako su vlasnička prava uglavnom dobro uspostavljena, provedba tih prava i dalje je složena u nekim područjima, kao što je registracija nekretnina. Zaostaci u građanskim i trgovačkim parničnim predmetima u prvom stupnju neznatno su se povećali 2024. (za oko 1%). Dugotrajni sudski postupci ometaju izvršavanje ugovora, posebno kada je u pitanju rješavanje trgovačkih sporova. Poslovanje u cijeloj zemlji i dalje ometaju tehničke i administrativne prepreke, kao što su: i. potreba za dobivanjem istih dozvola ili odobrenja u svakom entitetu ili području lokalne uprave; ii. različita pravila i norme na lokalnom nivou, primjerice za građevinske dozvole; ili iii. potreba za plaćanjem oko 3500 različitih lokalnih poreza i naknada. Time se sprječava konkurencija i odvrćaju domaći i strani ulagači. Nije iznenađujuće da je broj stranih „green-field” ulagača i rast srednjih poduzeća i dalje vrlo ograničen. Ekonomski i socijalni dijalog između nadležnih tijela, socijalnih partnera i akademske zajednice dodatno se smanjio tijekom izvještajnog razdoblja. To negativno utječe na kvalitetu donesenog zakonodavstva, kao u slučaju povećanja minimalne plaće u oba entiteta, koje nije bilo dobro pripremljeno.

Siva ekonomija i korupcija i dalje su znatni. Unatoč određenim naporima za povećanje broja zaposlenih, neformalni sektor i dalje je velik i čini do jedne trećine BDP-a. Neprijavljeni rad osigurava znatnu zaposlenost i prihode, ali narušava konkurenciju i dovodi do smanjenja porezne osnovice. Zbog toga što se plaće često prijavljuju u nižem iznosu od stvarnog, posljedice su niže mirovine, veći rizik od siromaštva u starijoj dobi te dodatno fiskalno opterećenje registrirane radne snage. Prema Indeksu percepcije korupcije Transparency Internationala za 2024., zemlja je pala za dva boda u odnosu na 2023. godinu te je u poretku pala za dodatnih šest mjesta, na 114. poziciju od 180 država, što upućuje na porast percipirane korupcije.“

Utjecaj države na tržišta proizvoda

Utjecaj države na ekonomiju i dalje je velik. Otprilike trećina ukupnog broja zaposlenih je u javnoj upravi, zdravstvu, obrazovanju i poduzećima u javnom vlasništvu. Mnoga od tih javnih poduzeća i dalje su nereformirana unatoč kontinuiranim lošim rezultatima. Postupci javne nabave i dalje su složeni, a administrativni kapaciteti i dalje niski. To pogoduje korupciji i daje prednost domaćim dobavljačima, što nije u skladu s pravnom stečevinom EU-a (*vidjeti i poglavlje 5. Javna nabava*). U ekonomiji još uvijek postoji širok raspon reguliranih cijena. Službena razina državne potpore relativno je niska (1,1% BDP-a u 2022.), iako znatna neizravna državna potpora i dalje narušava jednake uvjete. Praćenje i kontrola državnih potpora i dalje su otežani samo djelomičnim pravnim usklađivanjem s okvirom EU-a za državne potpore i nedosljednom provedbom pravila o državnim potporama u cijeloj zemlji. Ovlasti i kapaciteti Vijeća za državnu potporu i dalje su ograničeni.

Privatizacija i restrukturiranje

Tijekom izvještajnog razdoblja nije postignut napredak u restrukturiranju poduzeća u javnom vlasništvu. Oko 540 poduzeća u vlasništvu je ili pod kontrolom različitih razina vlasti, što čini oko 10% ukupne zaposlenosti i oko četvrtine zaposlenosti u javnom sektoru. Dug tih javnih poduzeća znatan je i iznosi gotovo 30% BDP-a, s visokim udjelom kratkoročnih obveza. Nepredviđene obveze s visokim rizikom realizacije čine oko 5% BDP-a. Praćenje tih dužničkih rizika i upravljanje njima često su nedostadni. Gotovo polovina tih poduzeća zahtijeva eksplicitnu i implicitnu potporu iz proračuna, što je veliko opterećenje za javne financije. Iako se zakonodavstvom djelomično predviđaju otvoreni i transparentni postupci odabira, imenovanja u odbore javnih poduzeća u praksi su vrlo politizirana. Neka javna poduzeća imaju pogodnost zbog manje strogog sustava naplate kad je riječ o plaćanju poreza i socijalnih doprinosa, čime se akumuliraju zaostaci u plaćanju. To im također omogućuje da isplaćuju

premije na plaće, što ih stavlja u povoljan položaj u usporedbi s privatnim poduzećima. Stvarni koraci za restrukturiranje, raspuštanje ili privatizaciju javnih poduzeća i dalje su vrlo ograničeni. Međutim, u entitetu Republika Srpska poduzeti su određeni koraci prema jačanju upravljanja i nadzora nad poduzećima u javnom vlasništvu tog entiteta. Funkcionalni mehanizmi i kapaciteti za učinkovit nadzor i upravljanje javnim poduzećima još uvijek nedostaju. Iako je entitet Republika Srpska počeo objavljivati konsolidirano izvješće o financijskim rezultatima poduzeća u javnom vlasništvu, još uvijek nedostaje izvješće za cijelu BiH. To predstavlja znatan nedostatak u pogledu transparentnosti i odgovornosti. Entitetu Republika Srpska još uvijek nedostaje ažurirani jedinstveni registar javnih poduzeća, a entitet Federacija još nije uspostavio jedinice za nadzor i upravljanje javnim poduzećima.

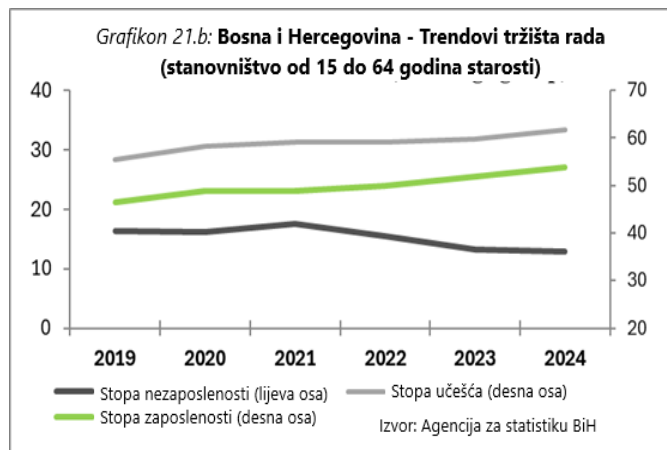
Funkcioniranje financijskog tržišta

Financijski sektor ostao je stabilan, a pokazatelji kvalitete imovine ostali su stabilni tijekom izvještajnog razdoblja, iako i dalje postoje određeni nedostaci. Banke raspolazu čvrstim kapitalom i zaštitnim slojem likvidnosti, dok je profitabilnost banaka u izvještajnom razdoblju ostala stabilna. Depoziti banaka snažno su porasli (za 7,6% u 2024. i 7,8% u prvih sedam mjeseci 2025.), dok se nominalni kreditni rast ubrzao na 9,0% u 2024. i 10% u prvih sedam mjeseci 2025. Bankovno kreditiranje kao udio u BDP-u povećalo se s 46,2% u

2023. na 48% u 2024. Udio loših kredita nastavio se smanjivati, s 3,5% u drugom tromjesečju 2024. na 2,9% u drugom tromjesečju 2025. Međutim, čini se da su kreditni rizici znatno veći u nekim manjim bankama u domaćem vlasništvu. Tijekom izvještajnog razdoblja entitetske agencije za bankarstvo proširile su mjere kako bi ograničile povećanje domaćih kamatnih stopa na kredite. To su učinile kako bi se očuvala sposobnost kućanstava za otplatu obveza i obeshrabrilo rizičnije kreditiranje. Sveobuhvatnu procjenu rizika financijskog sektora otežavaju: (i) slaba dostupnost podataka, posebno u sektoru nekretnina i privatnom dugu; i (ii) ukupna rascjepkanost domaćeg financijskog tržišta. Bosna i Hercegovina nema cjelodržavnu mrežu financijske sigurnosti, kao što je jedinstveni okvir za sanaciju. Veličina nebankovnog, alternativnog financijskog sektora i tržišta kapitala ostala je mala, a kapitalizacija burzovnog tržišta krajem 2024. iznosila je oko 22,5% BDP-a. Mnogim mikro i malim poduzećima pristup kreditima i dalje je bio otežan.

Funkcioniranje tržišta rada

Nedavna poboljšanja na tržištu rada usporila su se, a visoke razine nezaposlenosti mladih i dugotrajne nezaposlenosti, niska stopa sudjelovanja radne snage na tržištu rada i nedostatak radne snage ukazuju na trajne strukturne slabosti. Rast registrirane zaposlenosti usporio se na 0,1% u prvih sedam mjeseci 2025., u usporedbi s 0,4% prethodne godine. U proizvodnoj industriji došlo je do gubitka radnih mjesta, dok je u građevinskom, trgovinskom, turističkom i zdravstvenom sektoru zabilježen umjeren rast zaposlenosti. Stopa nezaposlenosti prema anketi o radnoj snazi povećala se s prosječno 12,7% u 2024. na 13,3% u prvoj polovini 2025. Nezaposlenost mladih (u dobi od 15 do 24 godine) povećala se s prosječno 29,9% u 2024. na 34,6% u prvoj polovini 2025. Planovi za uspostavu programa Garancija za mlade EU-a dodatno su odgođeni. Relativno visoka stopa neaktivnosti među ženama pridonosi općenito prilično niskoj stopi aktivnosti. Razina neformalnog zapošljavanja i dalje je visoka. Znatno broj radnika nastavio je napuštati zemlju tijekom izvještajnog razdoblja, što je dovelo do nedostatka radne snage i naštetilo srednjoročnom potencijalu rasta zemlje. Kao odgovor na to, vlasti su

povećale raspoložive kvote radnih dozvola za inozemne radnike. Udio dugotrajne nezaposlenosti u ukupnoj nezaposlenosti blago se smanjio, ali je 2024. i dalje bio vrlo visok i to 73,2%. Ključni su uzroci toga neusklađenost vještina, nedovoljne mogućnosti zapošljavanja i visoko porezno opterećenje. Učinak nedavnog smanjenja poreznog opterećenja na tržište rada mogao bi biti vidljiv tek u kasnijoj fazi. Mjere za rješavanje problema visoke nezaposlenosti mladih i strukturne nezaposlenosti te neusklađenosti vještina i dalje su ograničene i rascjepkane na kantonalnoj i entitetskoj razini. Realne plaće prema zvaničnim podacima povećale su se za 8,1% u 2024. i za oko 10% u prvih sedam mjeseci 2025., dok je rast produktivnosti rada u tom razdoblju bio znatno niži, na oko 2–2,5% godišnje. Takva povećanja plaća iznad produktivnosti mogla bi potaknuti inflacijske pritiske i otežati vanjsku konkurentnost zemlje.

2.3.2. Sposobnost suočavanja s konkurentskim pritiskom i tržišnim silama unutar EU-a

Obrazovanje i inovacije

Mjere za razvoj ljudskog kapitala zemlje i dalje su nedostatne. Unatoč velikom broju strategija obrazovanja i istraživanja na lokalnoj razini, naponi da se usklade te aktivnosti u izrazito fragmentiranom institucionalnom okruženju su ostali ograničeni. Rezultat toga je da, unatoč znatnim javnim izdvajanjima za obrazovanje (oko 4% BDP-a), obrazovni sustav ne može osigurati u dovoljnoj mjeri radnu snagu s potrebnim vještinama i znanjima, posebno imajući u vidu predstojeću zelenu i digitalnu tranziciju. Nedovoljna usklađenost među brojnim dionicima u sektoru obrazovanja dovodi do nedostatka zajedničkih standarda u obrazovanju i razlika u ocjenjivanju kvaliteta obuka i uspješnosti nastavnika, što otežava mobilnost radne snage. Država je 2020. godine prestala sudjelovati u evaluaciji Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA), čime je ostala bez važnog izvora informacija u oblasti obrazovne politike. Na lokalnoj razini poduzete su određene mjere za modernizaciju obrazovnih programa i povećanje raspoloživih sredstava. Pozitivna promjena je što je Bosna i Hercegovina u listopadu 2024. godine pristupila Europskom savezu za naukovanje (EaFA), što pokazuje njezinu predanost poboljšanju sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te poduzimanju mjera za povećanje zaposlenosti mladih. Ulaganja u istraživanje i razvoj i dalje su nedovoljna, dok nedostatak koordinacije u tom području dovodi do općenito loše učinkovitosti potrošnje. U izvještajnom razdoblju nije postignut napredak u poboljšanju funkcioniranja znanstvenih i tehnoloških parkova.

Fizički kapital i kvaliteta infrastrukture

Sredstva u obliku fiksnog kapitala Bosne i Hercegovine i dalje su nedovoljna za ostvarenje većeg potencijala rasta. Aktualni politički zastoj i neizvjesnost, zajedno s neodgovarajućim napretkom u poboljšanju procedura za upravljanje javnim ulaganjima, negativno su utjecali na javna i privatna ulaganja. To je spriječilo zemlju da ostvari višu stopu rasta. Neto izravna strana ulaganja i dalje su znatno niža nego u drugim zemljama regije te iznose 3,4% BDP-a u 2024. i 3,3% u prvom tromjesečju 2025. Ostvaren je određeni napredak, uglavnom stranim financiranjem, u poboljšanju cestovne infrastrukture, a postoje i lokalne inicijative usmjerene na privlačenje ulaganja. Energetski sektor u velikoj se mjeri oslanja na ugljen lignit s visokom razinom emisija CO₂ po jedinici proizvodnje energije. Ne ulaže se dovoljno napora za poboljšanje kombinacije izvora energije omogućivanjem pristupa električnoj energiji proizvedenoj iz solarne energije energetske mreži zemlje. Nepostojanje jedinstvenog regulatornog okvira otežava ulaganja u obnovljive izvore energije. Iako je počela izrada državnog energetskog i klimatskog plana (NECP), on još nije usvojen. Standardi zaštite okoliša i dalje su niski i često se zanemaruju. To štetno utječe na zdravlje (a time i produktivnost) radne snage.

Stupanj digitalizacije državnih usluga i dalje je relativno nizak. Napredak je usporen zbog nedovoljne koordinacije te suradnje i razmjene podataka među upravnim tijelima. Važan je

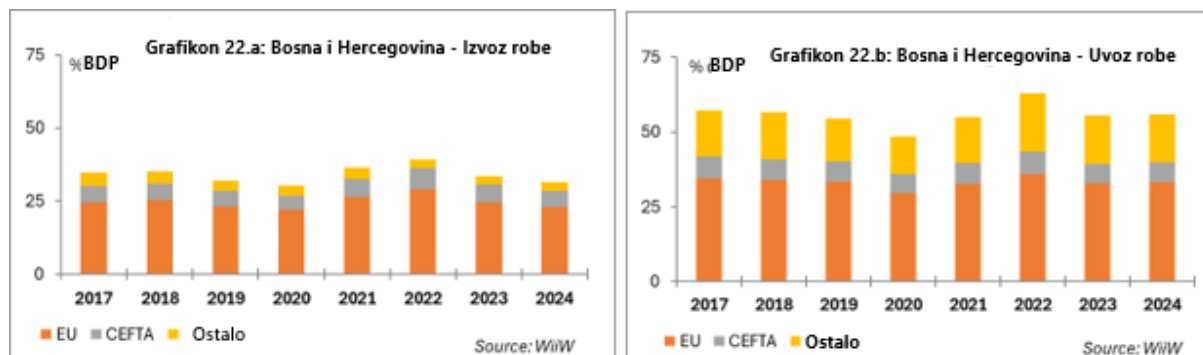
primjer u tom pogledu neuspjeh u postizanju dogovora o usklađivanju sustava e-potpisa u cijeloj BiH. Osim toga, uočava se nedostatak odgovarajućeg cjelodržavnog zakonodavstva i institucija u skladu s europskim standardima.

Struktura sektora i poduzeća

Proizvodna struktura Bosne i Hercegovine postupno se preusmjerava na usluge. Udio sektora usmjerenih na proizvodnju (proizvodnja, proizvodnja električne energije, upravljanje vodama) u ukupnoj dodanoj vrijednosti smanjio se od 2019. do 2024. (s 35% bruto dodane vrijednosti na 30,3%), dok se udio trgovine i turizma, IT-a i administrativnih usluga povećao (s 33,1% bruto dodane vrijednosti na 37,2%). Posljednjih se godina povećao broj registriranih aktivnih poduzeća. Međutim, taj rast je uglavnom potaknut mikropoduzećima (0 – 9 zaposlenika) u trgovinskom sektoru. Oko 90% svih poduzeća čine mala poduzeća i mikropoduzeća (tj. ona s manje od 50 zaposlenika).

Ekonomska integracija u EU i konkurentnost cijena

Trgovinska i investicijska integracija s EU-om ostala je na visokoj razini unatoč slaboj potražnji ključnih trgovinskih partnera iz EU-a 2024. godine. U 2024. i u prvoj polovini 2025. godine, vanjska trgovina Bosne i Hercegovine doživjela je blagu diverzifikaciju izvan EU-a, uglavnom zbog slabijeg izvoza ključnim trgovinskim partnerima iz EU, kao što su Njemačka i Italija, i povećanog obima trgovine sa susjednim državama koje nisu članice EU-a, kao što je Srbija. Zbog toga je udio trgovine s EU-om ostao na oko 73% ukupne trgovine, dok je trgovina sa zemljama CEFTA-e porasla sa 15,9% u prvih sedam mjeseci 2024. na 16,9% u razdoblju od siječnja do srpnja 2025. Otvorenost Bosne i Hercegovine prema trgovini (izvoz i uvoz kao postotak BDP-a) iznosila je 97,4% BDP-a u 2024. godini, čime se uglavnom vratila na svoju razinu od prije pandemije COVID-19. To je i dalje relativno nisko s obzirom na tako malo gospodarstvo. Struktura izvoza zemlje nije osobito raznolika i uvelike se oslanja na osnovne metale, strojeve i kemijske proizvode. Otprilike dvije trećine izravnih stranih ulaganja potječe iz država članica EU-a.

Domaći pritisci na plaće utječu na vanjsku konkurentnost zemlje. Značajna povećanja nominalnih plaća u 2023. i 2024. godini mogla bi negativno utjecati na izvozne industrije BiH. Nominalni efektivni tečaj domaće valute aprecirao je 2024. godine zbog njezine vezanosti za euro, koji je aprecirao u odnosu na valutu ključnih trgovinskih partnera iz trećih zemalja, posebno turske lire. Međutim, kada se kao deflator upotrebljava inflacija potrošačkih cijena, realna efektivna tečajna stopa Bosne i Hercegovine deprecirala je 2024. godine kao posljedica viših prosječnih stopa inflacije u zemljama koje su ključna izvozna odredišta, kao što su Turska, Srbija i Hrvatska. U prvoj polovini 2025. oba su pokazatelja aprecirala, i to uglavnom zbog jačanja tečaja eura u odnosu na glavne trgovinske partnere BiH.

2.4. JAVNA NABAVA, STATISTIKA I FINACIJSKA KONTROLA

Poglavlje 5.: Javna nabava

Pravila EU osiguravaju da su javne nabave robe, usluga i radova u bilo kojoj državi članici transparentne i otvorene za sva gospodarska društva iz EU-a na temelju nediskriminacije i jednakog postupanja.

Institucionalni ustroj i usklađivanje propisa

Pravni okvir djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Strategija javne nabave za razdoblje 2024.-2028. i prateći akcijski plan provode se, pri čemu je cilj izrada novog zakona o javnoj nabavi.

Pravni okvir za koncesije i javno-privatna partnerstva i dalje je rascjepkan i nije usklađen s osnovnim načelima EU-a, nedostaje strateško planiranje i učinkoviti mehanizmi kontrole. Nadležne institucije na državnoj i entitetskoj razini trebale bi zajednički izraditi plan za usklađivanje pravnog okvira s pravnom stečevinom EU-a, kao i mjere za bolju koordinaciju i dosljednu primjenu u cijeloj Bosni i Hercegovini.

Provedba Zakona o javnoj nabavi nije išla planiranim tempom. Potrebno je daljnje usklađivanje s praksama, postupcima i konceptima javne nabave EU-a, uključujući partnerstvo za inovacije, dinamički sustav nabave, elektroničke kataloge, najbolji omjer cijene i kvalitete te troškove životnog vijeka. Potrebno je nastaviti s reformama kako bi se elektronička komunikacija i razmjena informacija u potpunosti integrirale u postupak nabave radi povećanja učinkovitosti i smanjenja birokracije. Unatoč poboljšanjima, sustav i dalje ne sadrži značajke prilagođene korisnicima niti potpune funkcionalnosti e-komunikacije kako bi postigao svoj puni učinak. Aktivnosti u okviru pratećeg akcijskog plana uz strategiju javne nabave uspješno su provedene 2024.

Kapaciteti za provedbu i izvršavanje

Udio tržišta javne nabave u ukupnom nominalnom BDP-u za 2024. iznosi 9,8%, što je smanjenje u odnosu na 10,3% u 2023. Prosječan broj ponuda po natječaju i dalje je nizak i iznosio je 1,75 u 2024.

Što se tiče **nadzora dodjele i realizacije ugovora**, administrativni kapaciteti Agencije za javnu nabavu su nedovoljni za ispunjavanje ovih zadataka. Treba ojačati ulogu Agencije kako bi se utvrdili potencijalni nedostaci i nepravilnosti u postupcima javne nabave. Potrebna je bolja koordinacija s Konkurencijskim vijećem te institucijama za reviziju i pravosudnim institucijama. Primjena pregovaračkog postupka bez prethodne objave svih dodijeljenih ugovora blago se smanjila (5,1% u 2024. u usporedbi sa 6,1% u 2023.). Na više od polovine tendera, stigla je samo jedna ponuda, a 75,2% ugovora o javnoj nabavi je koristilo cijenu kao jedini kriterij za dodjelu ugovora. Ne postoji način na koji ključne institucije mogu koordinirano tumačiti propise o javnoj nabavi.

Kapaciteti za upravljanje postupcima javnih nabava su slabi. Potrebno je da svaki ugovorni organ uspostavi specijalizirane funkcije za javne nabave. Potrebni su dodatni napor i kako bi se poboljšao integritet i izbjegli sukobi interesa u javnoj nabavi, koja je i dalje podložna nepravilnostima i korupciji. Agencija za javnu nabavu organizirala je specijalizirano osposobljavanje za većinu ugovornih organa i ojačala suradnju s tužiteljima i civilnim društvom s ciljem praćenja kršenja pravila o javnoj nabavi. Potrebno je ojačati suradnju sa sudovima i civilnim društvom.

Učinkovit sustav pravnih lijekova

Zakonodavstvo o **pravu na pravni lijek** djelomično je u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Ured za razmatranje žalbi suočava se s nedovoljnim tehničkim kapacitetima i velikim brojem

žalbi (3.072 u 2024. godini, 4.038 u 2023. godini), uz dodatne poteškoće povezane s pristupom sudskoj praksi, dugotrajnim žalbenim postupcima i pravnim prazninama koje ometaju postupke javne nabave. Poboljšana funkcija pretraživanja odluka Ureda za razmatranje žalbi i presuda Suda Bosne i Hercegovine dostupna je od lipnja 2025. u skladu s preporukama SIGMA-e.

Poglavlje 18.: Statistika

Države članice EU-a razvijaju, izrađuju i distribuiraju europske statističke podatke vodeći se načelima i kriterijima kvalitete utvrđenima u Uredbi o europskoj statistici, a to su profesionalna neovisnost, nepristranost, pouzdanost, transparentnost i statistička povjerljivost. Postoje zajednička pravila u pogledu metodologije, izrade i distribucije statističkih podataka, koji su dalje precizirani u sektorskom zakonodavstvu koje spada u pravnu stečevinu EU-a u području statistike.

Kad je riječ o **statističkoj infrastrukturi**, i dalje je potrebno Zakon o statistici uskladiti s europskim standardima i integrirati načela Kodeksa prakse europske statistike. Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS) treba ojačati saradnju s ostalim tijelima koja izrađuju službene statističke podatke.

Kad je riječ o **klasifikacijama i registrima**, uspostavljen je Statistički poslovni registar, ali podaci koji se dobivaju iz uprave i dalje su nedovoljni. Uvedene su glavne statističke klasifikacije. Međutim, ekvivalent regijama razine NUTS II tek je privremeno definiran i Europska komisija ga prihvaća sve dok Bosna i Hercegovina ne dovrši cjelokupnu klasifikaciju i uključi je u definiciju ekvivalenta razini NUTS III.

Po pitanju **makroekonomske statistike**, nacionalni računi nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a, a glavni plan treba da bude dogovoren između statističkih institucija države i entiteta. K tome, Bosna i Hercegovina mora Komisiji dostaviti podatke o BDP-u po glavi stanovnika, usklađene na razini NUTS II. Klasifikacija sektora je završena, osim za podsektore sektora opće države.

Kad je riječ o statistici državnih financija i tabela procedure prekomjernog deficita, Bosna i Hercegovina trebala bi poboljšati pokrivenost sektora, pravodobnost i pokrivenost transakcija, u skladu s ESA-om 2010, te nastaviti redovito dostavljati Eurostatu statistiku državnih financija i tabele postupaka u slučaju prekomjernog deficita. Podaci o BDP-u na razini države i entiteta moraju biti metodološki usklađeni. BiH ne dostavlja Eurostatu usklađene podatke o indeksima potrošačkih cijena.

Kad je riječ o **poslovnoj statistici**, potrebno je utvrditi kratkoročne statistike za industriju, građevinarstvo i usluge u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Kad je riječ o statistici o međunarodnoj trgovini uslugama, povećana je količina podataka koji se mogu objaviti, međutim, potrebno je izraditi i dostaviti pravodobnije i dosljednije setove podataka. I dalje je potrebno uskladiti statistiku stranih podružnica s pravnom stečevinom EU-a. Rezultati ankete o strukturi dohotka, koja je prvi put provedena, objavljeni su u prosincu 2024.

Kad je riječ o **statistici o znanosti, tehnologiji i inovacijama**, statističke institucije su izradile web upitnik za prikupljanje informacija o tome kako privredna društva upotrebljavaju IKT. Istraživanje putem web upitnika je provedeno u veljači 2025. s ciljem unaprjeđenja procesa prikupljanja podataka. Provođi se dvogodišnje istraživanje o inovacijskim aktivnostima poduzeća za razdoblje 2022.-2024.

U pogledu **socijalne statistike**, svake se godine provodi sveobuhvatno istraživanje o dohotku i životnim uvjetima, ali potrebni su dodatni naponi kako bi se kvaliteta podataka uskladila s pravnom stečevinom EU-a. Redovito se provodi anketa o radnoj snazi. Kad je riječ o statističkim podacima o javnom zdravlju, Eurostatu su dostavljeni potpuno usklađeni podaci o troškovima za zdravstvenu zaštitu. Tri zavoda za statistiku trebaju poboljšati prikupljanje

podataka i statističkih podataka razvrstanih po spolu, uključujući podatke o osobama s invaliditetom i njihovu sudjelovanju na tržištu rada, kao i o nesrećama na radu i profesionalnim oboljenjima. Sva tri zavoda za statistiku izradila su svoj portal o demografskoj otpornosti.

Kad je riječ o **poljoprivrednoj statistici**, u tijeku su pripreme za popis poljoprivrede, čije održavanje se planira za razdoblje od listopada do prosinca 2026. godine. Kad je riječ o **popisu stanovništva, kućanstava i stanova**, Bosna i Hercegovina treba dovršiti i usvojiti Zakon o popisu stanovništva, kućanstava i stanova, usvojiti mapu puta i provesti popis.

Po pitanju **statistike okoliša**, dostupni podaci za porez za zaštitu okoliša na temelju ekonomskog računa poslani su Eurostatu za razdoblje 2017.–2024. BHAS je prvi put objavio priopćenje o porezima za zaštitu okoliša prema ekonomskim djelatnostima. Kad je riječ o **energetskoj statistici**, potreban je daljnji rad na poboljšanju kvalitete podataka u skladu s pravnom stečevinom EU-a. BHAS je nastavio poboljšavati **statistiku prijevoza** te nastavio suradnju s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo.

Poglavlje 32.: Financijska kontrola

EU promovira reformu nacionalnih sustava za upravljanje kako bi se povećala upravljačka odgovornost, dobro financijsko upravljanje prihodima i rashodima te vanjska revizija javnih sredstava. Pravilima o financijskoj kontroli štite se financijski interesi EU-a od prijevara u upravljanju sredstvima EU-a i euro od krivotvorenja.

Unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru

Provedba strateškog i zakonodavnog okvira na svim razinama vlasti i dalje je nedosljedna. Strateški okvir, utvrđen u strategijama PIFC-a za razdoblje 2020-2025, i dalje na usklađen način provodi koordinacijski odbor PIFC-a, koji se sastoji od središnjih harmonizacijskih jedinica (SHJ) koje se nalaze unutar državnog i entitetskih ministarstava financija i Direkcije za financije Brčko distrikta. Godišnja izvješća PIFC-a za 2024. usvojena su na državnoj i entitetskoj razini.

Smjernice o **upravljačkoj odgovornosti** su utvrđene za državne institucije i entitet Federacija, a tek trebaju biti izrađene u entitetu Republika Srpska. Delegiranje ovlasti i dalje je ograničeno na političku razinu, a ne na više državne službenike. Fragmentirane, složene i upravne strukture koje nemaju odgovornosti i nedostatak jasnih linija odgovornosti ometaju razvoj unutarnje financijske kontrole u javnom sektoru.

Pravni okvir za funkcioniranje **interne kontrole** uglavnom je uspostavljen na svim razinama vlasti, ali provedba zaostaje. Nedostatak izvješćivanja o fiskalnim rizicima javnih poduzeća u godišnjim izvješćima PIFC-a i neučinkovita funkcija fiskalnog nadzora narušavaju internu kontrolu. Sustavi upravljanja i kontrole i dalje su neodgovarajući i nedosljedni, što predstavlja znatne izazove u pogledu rizika, nepravilnosti i prijevare.

Praksa unutarnje revizije u skladu je s međunarodnim standardima. I dalje postoje izazovi u pogledu osiguranja kvalitete, metodološke dosljednosti, zapošljavanja osoblja, sveobuhvatnog planiranja i provedbe revizorskih preporuka. Unutarnja revizija se još uvijek ne provodi u Brčko distriktu. Osim toga, nedostatak okvira za osiguravanje kvalitete usklađenih s međunarodnim okvirom profesionalne prakse i dalje predstavlja veliku slabost, čime se narušava vjerodostojnost i djelotvornost unutarnjih revizija. Potrebno je unaprijediti kapacitete središnjih harmonizacijskih jedinica kako bi se pomoglo institucijama u provedbi PIFC preporuka.

Vanjska revizija

Funkcionalna, operativna i financijska neovisnost državnih ureda za reviziju utvrđena je zakonskim okvirom, ali još nije ugrađena u Ustav.

Potrebno je ojačati **institucionalni kapacitet** vrhovnih revizijskih institucija na svim razinama vlasti. Ostvaren je određeni napredak u pokretanju modularnog i prilagodljivog sustava upravljanja revizijskim procesom (AMS) za sve četiri vrhovne revizijske institucije kako bi se pojednostavnili radni procesi revizije, poboljšala sljedivost i usklađenost s međunarodnim standardima radi unapređenja **kvalitete revizije**. Učinak **revizijskih aktivnosti** varira: provedeno je samo 28%–55% preporuka, a brojne preporuke se ponavljaju iz godine u godinu. Sve vrhovne revizijske institucije povećale su svoj učinak nadziranjem provedbe preporuka, provođenjem dodatnih revizija i objavljivanjem baza podataka izdanih preporuka. Međutim, nedosljedna primjena revizorskih izvješća u zakonodavnim skupštinama i niske stope provedbe preporuka i dalje su problematični. Entitet Republika Srpska još uvijek nije usvojio komunikacijsku strategiju o vanjskoj reviziji.

Zaštita financijskih interesa EU-a

Zakonski okvir tek treba biti usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Bosna i Hercegovina treba uspostaviti službu za koordinaciju borbe protiv prijevара kako bi olakšala učinkovitu suradnju i razmjenu informacija s Komisijom i Europskim uredom za borbu protiv prijevара (OLAF), kako je predviđeno Strategijom za borbu protiv korupcije.

Zaštita eura od krivotvorenja

Bosna i Hercegovina nije ratificirala Ženevsku konvenciju iz 1929. o suzbijanju krivotvorenja novca. Zakonski okvir tek treba ocijeniti u odnosu na pravnu stečevinu EU-a.

3. DOBROSUSJEDSKI ODNOSI I REGIONALNA SURADNJA

Dobrosusjedski odnosi i regionalna suradnja ključan su dio procesa europske integracije Bosne i Hercegovine. Doprinosе stabilnosti, pomirenju i okruženju koje pogoduje rješavanju otvorenih bilateralnih pitanja i nasljeđa prošlosti.

Bosna i Hercegovina nastavila je sudjelovati u nizu **inicijativa za regionalnu suradnju**, kao što su Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA), Energetska zajednica, Transportna zajednica, Proces suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP) i Vijeće za regionalnu suradnju, čije je sjedište u BiH.¹¹ Bosna i Hercegovina predsjedala je i Strategijom EU-a za dunavsku regiju i Američko-jadranskom poveljom (A5) 2025.

Peti godišnji **Samit EU-a i zapadnog Balkana** održan je u Bruxellesu u prosincu 2024., na kojem je ponovno potvrđena perspektiva članstva zapadnog Balkana u EU-u i razmotrene mjere za daljnji napredak u postupnoj integraciji. Bosna i Hercegovina aktivno sudjeluje u regionalnoj dimenziji **Plana Rasta za zapadni Balkan**, na ministarskim sastancima i sastancima čelnika.

Kad je riječ o **Zajedničkom regionalnom tržištu**, na Samitu Berlinskog procesa u Londonu u listopadu 2025. čelnici iz regije podržali su revidirani i pojednostavnjeni akcijski plan za provedbu Zelene agende za zapadni Balkan, donijeli plan za prilagodbu klimatskim promjenama na zapadnom Balkanu i obvezali se da će ostvariti napredak u promicanju regionalne mobilnosti i provedbi relevantnih regionalnih sporazuma i odluka CEFTA-e.

Bosna i Hercegovina ratificirala je četiri od pet **regionalnih sporazuma o mobilnosti**. Bosna i Hercegovina potpisala je u listopadu 2024., a zatim ratificirala peti sporazum o mobilnosti u pogledu pristupa visokom obrazovanju i upisa na studij na zapadnom Balkanu te podržala

¹¹ Bosna i Hercegovina također aktivno sudjeluje u inicijativama kao što je Proces Brdo-Brijuni; Srednjoeuropska inicijativa; Jadransko-jonska inicijativa; strategije EU-a za dunavsku regiju i jadransko-jonsku regiju; Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice (MARRI); Regionalna škola za javnu upravu (ReSPA); Regionalni ured za suradnju mladih na zapadnom Balkanu (RYCO); Proces suradnje u jugoistočnoj Europi; i Fond za zapadni Balkan.

Akcijski plan za zajedničko regionalno tržište (CRM) za razdoblje 2025.- 2028. Sporazum o priznavanju stručnih kvalifikacija medicinskih sestara, veterinarara, farmaceuta i primalja stupio je na snagu u prosincu 2024. BiH mora brzo ratificirati sporazum o mobilnosti u pogledu slobode kretanja s osobnim iskaznicama.

Mapa puta za roaming između zapadnog Balkana i EU-a ušla je u prvu fazu provedbe tijekom izvještajnog razdoblja. Zajednički odbor CEFTA-e u listopadu 2024. postigao je dogovor o dvanaest odluka nakon dogovora članova CEFTA-e kojim je omogućeno deblokiranje donošenja odluka u organizaciji.

Bosna i Hercegovina nastavila je blisko surađivati s Hrvatskom, Crnom Gorom i Srbijom u okviru **procesa Sarajevske deklaracije** kako bi pronašla održiva rješenja za izbjeglice i osobe raseljene zbog sukoba tijekom 1990-ih. Nakon završetka Regionalnog programa stambenog zbrinjavanja, Bosna i Hercegovina nije napredovala u dovršenju radova na izgradnji preostalih stambenih jedinica kako bi se osigurao održiv povratak do 3 100 obitelji, unatoč tome što se obvezala da će to učiniti.

Unatoč napretku ostvarenom tijekom izvještajnog razdoblja u pogledu pitanja **nestalih osoba**, i dalje se 7575 osoba vode kao nestale zbog sukoba tijekom 1990-ih. U 2024. identificirane su 82 nestale osobe, a u 2025. godini 54 osobe. Potrebni su naponi na regionalnoj razini u okviru Grupe za nestale osobe koja je osnovana 2018. u okviru Berlinskog procesa.

Općenito, Bosna i Hercegovina održava dobre **bilateralne odnose** s drugim zemljama u procesu proširenja i susjednim državama članicama EU-a.

Odnosi s **Albanijom** su dobri, uz povremene bilateralne posjete na visokoj razini. Albanija je u svibnju 2025. ponovno otvorila svoje veleposlanstvo u Sarajevu.

Ne postoje službeni odnosi s **Kosovom*** jer Bosna i Hercegovina ne priznaje njegovu neovisnost. Kosovo je od siječnja 2025. jednostrano ukinulo zahtjeve za vize za građane Bosne i Hercegovine, iako Bosna i Hercegovina održava strogi vizni režim za osobe s Kosova te još mora ratificirati regionalni sporazum o mobilnosti u području slobode kretanja s osobnim iskaznicama. Bilateralni sastanci i posjeti održavali su se povremeno tijekom izvještajnog razdoblja. Kosovski premijer posjetio je Sarajevo u prosincu 2024., a ministar vanjskih poslova Bosne i Hercegovine posjetio je Prištinu u svibnju 2025.

Odnosi s **Crnom Gorom** su dobri, uz povremene bilateralne posjete na visokoj razini. Potrebno je još fizički izvršiti dogovorenu demarkaciju granice, te spriječiti nezakonite prelaske granice.

Odnosi sa **Sjevernom Makedonijom** su dobri, uz povremene bilateralne posjete na visokoj razini. Bilateralni sporazumi koji su na snazi usmjereni su na suradnju u području integracije u EU i na gospodarsku suradnju.

Odnosi sa **Srbijom** općenito su dobri i stabilni. Na njih i dalje utječu političke napetosti u vezi s održavanjem „Svesrpskog sabora” 2024. i usvojenom deklaracijom o „zajedničkoj budućnosti srpskog naroda”. Svake godine visoki politički čelnici iz Srbije također prisustvuju neustavnim proslavama entiteta Republika Srpska 9. siječnja i drugim događajima na entitetskoj razini. Milorad Dodik nastavio je dobivati političku i logističku potporu od Srbije nakon uhidbenog naloga i nakon pravomoćne presude, koju srbijanski predsjednik i vlada odbijaju prihvatiti. Kao potpisnica Daytonskog/Pariškog mirovnog sporazuma Srbija je obvezna poštovati suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Bosne i Hercegovine. Dvije zemlje trebaju postići sporazum o državnim granicama, uključujući i sporazum o dvije brane na rijeci Drini i dijelu željezničke pruge Beograd-Bar.

⁸ Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

Turska daje BiH snažnu podršku na međunarodnoj razini, a razmjene na visokoj razini česte su.

Odnosi s **Gruzijom** su dobri. Na snazi je bezvizni režim.

Odnosi s **Republikom Moldavijom** su dobri, s povremenim bilateralnim kontaktima. Na snazi je bezvizni režim. Iako su obje zemlje dio CEFTA-e, trgovinski tokovi i dalje su niski.

Bosna i Hercegovina podržava teritorijalnu cjelovitost i suverenitet **Ukrajine**, te osuđuje rusku agresiju. Bilateralni odnosi općenito su dobri, ali na njih je utjecala podrška političkog vodstva entiteta Republika Srpska ruskoj agresiji i kontinuirano neprovođenje restriktivnih mjera protiv Rusije i Bjelorusije od strane ministarstava pod kontrolom stranke SNSD. Bosna i Hercegovina sudjelovala je na trećem samitu jugoistočne Europe i Ukrajine u listopadu 2024., ali ne i na samitu u lipnju 2025.

Odnosi s **Hrvatskom** općenito su dobri, iako na njih utječu neriješena bilateralna pitanja. Tijekom izvještajnog razdoblja održani su bilateralni posjeti na visokoj razini. Sporazum o granici iz 1999. nije ratificirala nijedna strana. Na provedbu sporazuma o sukcesiji iz 2001. utjecala su otvorena pitanja o privatnom vlasništvu i stečenim pravima. Bosna i Hercegovina i dalje se protivi planu Hrvatske da izgradi odlagalište za radioaktivni otpad na Trgovskoj Gori u blizini granice. Oko 15.000 državljana Hrvatske glasovalo je iz Bosne i Hercegovine na predsjedničkim izborima u Hrvatskoj u prosincu 2024. i siječnju 2025.

4. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBVEZA ČLANSTVA

KLASTER 2.: UNUTARNJE TRŽIŠTE

Ovaj klaster obuhvaća: slobodno kretanje robe (Poglavlje 1.); slobodu kretanja radnika (Poglavlje 2.); pravo poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga (Poglavlje 3.); slobodno kretanje kapitala (Poglavlje 4.); pravo trgovačkih društava (Poglavlje 6.); pravo intelektualnog vlasništva (Poglavlje 7.); politiku konkurencije (Poglavlje 8.); financijske usluge (Poglavlje 9.) te zaštitu potrošača i zdravlja (Poglavlje 28.).

Poglavlje 1.: Slobodno kretanje robe

Slobodno kretanje robe osigurava da se mnogim proizvodima diljem EU-a može slobodno trgovati na temelju zajedničkih pravila i procedura. U slučajevima kada proizvodi podliježu nacionalnim pravilima, načelo slobodnog kretanja robe sprječava da ta pravila stvaraju neopravdane prepreke trgovini.

Opća načela

Bosna i Hercegovina nema dosljedan zakonodavni i institucionalni okvir za **proizvodnju, distribuciju i stavljanje na tržište industrijskih proizvoda**. Ne postoji cjelodržavni pristup ili strategija za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, a proturječni propisi nisu stavljene izvan snage. Na tehničkoj razini se provode aktivnosti na izradi sveobuhvatne strategije.

Neusklađeno područje

Nisu poduzeti koraci za usklađivanje s obvezama iz **članaka od 34. do 36.** Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Ne postoji tijelo koje je ovlašteno da obavještava o tehničkim propisima.

Usklađeno područje: infrastruktura kvaliteta

Pravna osnova i administrativna struktura za osiguravanje tehničkih propisa, standarda, ocjenjivanje usklađenosti, akreditaciju, mjeriteljstvo i nadzor tržišta fragmentirani su i neusklađeni s pravnom stečevinom EU-a. Još uvijek ne postoji cjelodržavna strategija za infrastrukturu kvaliteta, a koordinacija među nadležnim institucijama i dalje je slaba. Tijela za

standardizaciju, akreditaciju i nadzor tržišta nemaju dovoljan broj zaposlenih.

Institut za **standardizaciju je u 2024.** godini usvojio 1.136 europskih standarda. Međutim, proturječni obavezujući standardi iz bivše Jugoslavije još uvijek nisu stavljeni van snage na sistematičan način.

Kad je riječ o **akreditaciji**, imenovanje tijela i primjena postupaka za ocjenu usklađenosti ne primjenjuju se dosljedno u cijeloj zemlji. U Bosni i Hercegovini postoji 184 tijela za ocjenjivanje usklađenosti koja se sastoje od 95 ispitnih laboratorija, 3 medicinska i 9 kalibracijskih laboratorija, 6 tijela za certificiranje proizvoda i 71 inspeksijsko tijelo.

Pravila o **mjeriteljstvu** ne primjenjuju se jednako u cijeloj zemlji, čime se ugrožava pravna sigurnost i jedinstveni ekonomski prostor. Institut za mjeriteljstvo mora surađivati i koordinirati svoje aktivnosti s entitetskim tijelima za mjeriteljstvo. U prosincu 2024. godine Sud Bosne i Hercegovine poništio je pravilnik o mjeriteljskim i tehničkim uvjetima za mjerila gledanosti („peplemeter”). U srpnju 2025. godine Vijeće ministara potvrdilo je nacrt zakona o mjernim jedinicama čiji je cilj usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a. U tijeku je njegovo usvajanje u parlamentu.

Nadzor nad tržištem i dalje se uglavnom temelji na obveznim standardima i inspekcijama prije stavljanja na tržište. Tijekom 2024. provedeno je 198 inspeksijskih nadzora nad tržištem za 197 proizvoda, što je dovelo do povlačenja 4.396 proizvoda s tržišta, od čega je 3.699 uništeno.

Usklađeno područje: sektorsko zakonodavstvo

Što se tiče **pravne stečevine EU-a o proizvodima novog i globalnog pristupa**, u Bosni i Hercegovini nije bilo usklađivanja u ovom sektoru u posljednjih 13 godina. Zakonodavstvo usvojeno u cilju usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a ne primjenjuje se u cijeloj državi budući da je zakonodavni okvir rascjepkan. Entitet Republika Srpska provodi svoje zakonodavstvo zasebno, suprotno odluci Ustavnog suda.

Nije ostvaren napredak u usklađivanju s **pravnom stečevinom EU-a za zakonodavstvo starog pristupa za proizvode**, među ostalim u pogledu registracije, evaluacije, autorizacije i ograničavanja kemikalija (REACH) i jačanja administrativnih kapaciteta u tom području, ili za klasifikaciju, označivanje i pakiranje (CLP) ili za **procesne mjere**.

Ne postoje antikorupcijske mjere za praćenje rizika u pogledu sigurnosti proizvoda niti transparentnosti javnih tijela kada vrše kontrolu proizvoda u okviru nadzora nad tržištem i ocjenjivanja usklađenosti.

Poglavlje 2.: Sloboda kretanja radnika

Građani jedne države članice imaju pravo raditi u drugoj državi članici i moraju imati jednake radne i socijalne uvjete kao i ostali radnici.

Uvjeti za **pristup građana EU tržištu rada** u Bosni i Hercegovini utvrđeni su Zakonom o strancima. Zakoni o zapošljavanju stranaca u entitetima i Brčko distriktu još nisu u potpunosti usklađeni sa zakonom na državnoj razini. U 2024. izdano je ukupno 5.798 radnih dozvola, od čega 3.422 radne dozvole u okviru kvote i 2.376 radnih dozvola neovisno o kvoti.

Zapošljavanje u javnoj upravi rezervirano je za građane Bosne i Hercegovine. Bosni i Hercegovini i dalje nedostaje baza podataka za cijelu BiH o slobodnim radnim mjestima koja je potrebna za pristupanje mreži **Europskih službi za zapošljavanje (EURES)**.

Agencija za rad i zapošljavanje sklopila je 2024. sporazume o suradnji sa službama za zapošljavanje Slovenije, Crne Gore i Turske. Koordinacija **programa socijalne sigurnosti** i dalje je rascjepkana, uz ograničene administrativne kapacitete i suradnju među tijelima. Bosna i Hercegovina je sklopila sporazume o socijalnoj zaštiti s 18 država članica EU-a. Nisu

zaključeni novi sporazumi. Sporazumi o socijalnom osiguranju sklopljeni su sa Slovenijom, Srbijom, Crnom Gorom, Sjevernom Makedonijom, Austrijom, Njemačkom i Mađarskom.

Tijekom izvještajnog razdoblja nije ostvaren napredak u pogledu **Europske kartice zdravstvenog osiguranja (EKZO)**. Bosna i Hercegovina treba nastaviti sklapati dodatne sporazume o koordinaciji sustava socijalnog osiguranja posebno s državama članicama EU-a, te razvijati informatičku infrastrukturu za potrebe EKZO-a i Elektroničke razmjene informacija o socijalnoj sigurnosti (EESSI), kao i administrativne kapacitete u cilju pridruživanja budućoj mreži EESSI-ja.

Poglavlje 3.: Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga

Fizičke i pravne osobe iz EU-a imaju pravo poslovnog nastana u bilo kojoj državi članici i mogu pružati prekogranične usluge. Za određene regulirane profesije postoje pravila o uzajamnom priznavanju kvalifikacija. Pravila EU-a o poštanskim uslugama usmjerena su na poboljšanje kvalitete univerzalnih usluga, postupno otvaranje tržišta konkurenciji i uspostavu neovisnog regulatornog tijela.

Propisi o **pravu poslovnog nastana i slobodi pružanja prekograničnih usluga** nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a. Nije postignut napredak u izradi cjelodržavnog zakona o uslugama u skladu s Direktivom EU-a o uslugama te nije bilo *screeninga* propisa u ovom sektoru za potrebe pripreme zakona. Nije uspostavljena jedinstvena kontakt točka. Potreban je popis administrativnih i tehničkih mjera za cijelu BiH kako bi se uklonile prepreke jedinstvenom ekonomskom prostoru i osiguralo da poduzeća mogu poslovati diljem zemlje. Dobra koordinacija među svim razinama vlasti preduvjet je za osiguravanje usklađenosti zakonodavstva u ovom području.

Pravni okvir u području **poštanskih usluga** djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Potrebno je izraditi strategiju na državnoj razini kako bi se tržište poštanskih usluga pripremilo za potpuno otvaranje konkurenciji. Potrebno je izraditi i usvojiti novi zakon o poštanskim uslugama na državnoj razini kako bi se osigurala dosljedna usklađenost i provedba pravne stečevine EU-a u području poštanskih usluga u cijeloj BiH, uključujući Direktivu o poštanskim uslugama i Uredbu o uslugama prekogranične dostave paketa. U tijeku su pripreme za izradu zakona o poštanskim uslugama i konzultacije s ključnim dionicima. Agenciji za poštanski promet su potrebni snažniji institucionalni i administrativni kapaciteti za praćenje i provedbu novih pravila o poštanskom tržištu.

Zakonodavstvo još nije usklađeno s pravnom stečevinom EU-a, te stoga ne predviđa **uzajamno priznavanje kvalifikacija za regulirane profesije** i minimalne zahtjeve u pogledu osposobljavanja za pristup određenim profesijama. Nacionalni kvalifikacijski okvir još se ne spominje u europskom kvalifikacijskom okviru. Vijeće ministara imenovalo je kontaktnu točku za regulirane profesije. Međutim, to ne funkcioniše u potpunosti, jer je zakonodavstvo u cijeloj zemlji i dalje fragmentirano. Još uvijek nedostaje detaljan popis reguliranih profesija.

Poglavlje 4.: Slobodno kretanje kapitala

U EU mora postojati mogućnost kretanja kapitala i investicija bez ograničenja, kao i zajednička pravila za prekogranična plaćanja. Banke i drugi privredni subjekti primjenjuju određena pravila u podršci borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma.

U pogledu **kretanja kapitala i plaćanja** ostvaren je ograničen napredak u liberalizaciji kratkoročnih ograničenja kapitala. Ograničenja, kao što su uvjeti povezani s odobravanjem zajmova, i dalje postoje.

Bosna i Hercegovina nije osigurala jednako postupanje prema stranim i domaćim fizičkim osobama za stjecanje nekretnina, što se zasniva na reciprocitetu. Ovo je trebalo biti riješeno

do 2021., u skladu s obvezama iz SSP-a. Stranci također ne mogu posjedovati poljoprivredno zemljište.

Kad je riječ o platnim uslugama, Bosna i Hercegovina i dalje treba usvojiti propise radi usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a u području plaćanja. Entitet Republika Srpska je u studenome 2024. usvojio provedbene uredbe o elektronskom novcu radi reguliranja izdavatelja i uvođenja obveze dobivanja licence od entitetske Agencije za bankarstvo te je izdao tri takve licence. U entitetu Federacija ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo i nije izdana nijedna licenca.

Kad je riječ o **sprječavanju pranja novca i borbi protiv financiranja terorizma** (SPNFT), još nije uspostavljen registar stvarnog vlasništva pravnih osoba u skladu s pravnom stečevinom EU-a, niti je uspostavljena središnja pristupna točka za nadležna tijela. Bosna i Hercegovina treba hitno poduzeti preporučene mjere iz petog kruga izvješća o uzajamnoj evaluaciji Moneyvala iz prosinca 2024. Financijsko-obavještajna jedinica samostalno, operativno i neovisno obavlja zadaće utvrđene Zakonom o SPNFT-u.

Poglavlje 6.: Pravo privrednih društava

EU ima zajednička pravila o uspostavljanju, registraciji i zahtjevima za objavljivanjem podataka o poduzećima, pored komplementarnih pravila za računovodstveno i financijsko izvješćivanje te zakonsku reviziju.

Kad je riječ o **pravu trgovačkih društava i korporativnom upravljanju**, zakonodavstvo Bosne i Hercegovine u ograničenoj je mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU-a te ga je potrebno revidirati i uskladiti u cijeloj zemlji. Bosna i Hercegovina treba pojednostaviti i uskladiti zahtjeve za poduzeća i privredna društva za registraciju i poslovanje diljem zemlje u jedinstvenom ekonomskom prostoru, posebno povezivanjem i koordinacijom poslovnih registara u entitetima i Brčko distriktu. Potrebno je daljnje usklađivanje određenih aspekata prava privrednih društava, upotrebe digitalnih alata i postupaka u pravu trgovačkih društava, prekograničnog poslovanja (spajanja, podjele, konverzije) i prava dioničara, uključujući poticanje dugoročnog sudjelovanja dioničara.

Kad je riječ o korporativnom izvješćivanju, zakonodavstvo je u određenoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU-a. Potrebno je daljnje usklađivanje s najnovijom *pravnom stečevinom* EU-a, posebno u pogledu zahtjeva za izvješćivanje po zemljama i transparentnost za uvrštena privredna društva. Što se tiče financijskog izvješćivanja, propisi u entitetima i u Brčko distriktu propisuju primjenu međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) za godišnja i konsolidirana financijska izvješća svih pravnih osoba. Još uvijek ostaje obveza da Bosna i Hercegovina imenuje jedinstveno nadzorno tijelo koje će preuzeti krajnju odgovornost za nadzor nad ovlaštenim revizorima u cijeloj zemlji, u skladu s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 7.: Pravo intelektualnog vlasništva

EU je u velikoj mjeri uskladila propise za pravnu zaštitu i provođenje prava intelektualnog vlasništva (PIV), što uglavnom obuhvata patente i žigove, dizajn, biotehnoške izume i lijekove, oznake zemljopisnog podrijetla (zanatske i industrijske), te autorska i srodna prava.

Strategija intelektualnog vlasništva je istekla i još nije zamijenjena. Započele su određene pripreme za nastavak usklađivanja s pravnom stečevinom o **autorskom pravu i srodnim pravima**, što uključuje i nacрте amandmana na zakone koji čekaju usvajanje u parlamentu.

Kad je riječ o **pravima industrijskog vlasništva**, potrebno je daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a u području patenata, žigova i poslovnih tajni, kao i topografije poluvodičkih proizvoda i industrijskog dizajna. U lipnju 2025., Vijeće ministara je usvojilo šest nacрта zakona koji su usklađeni s pravnom stečevinom EU-a. U tijeku je njihovo usvajanje u parlamentu.

Bosna i Hercegovina još nije pristupila Europskoj patentnoj konvenciji kako je predviđeno SSP-om.

Kad je riječ o **provedbi**, Uprava za neizravno oporezivanje zaprimila je 91 zahtjev za carinske mjere na temelju zaštićenih žigova, jedan na temelju dizajna, jedan na temelju patenta, jedan na temelju autorskih prava ili srodnih prava i jedan na temelju oznaka zemljopisnog podrijetla. Donijela je 75 odluka o privremenom oduzimanju i zapljeni robe. Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) istražila je 21 slučaj, od kojih su četiri zaključena. Administrativni i pravosudni kapaciteti institucija za provedbu prava intelektualnog vlasništva nedostatni su i potrebno je poboljšati njihovu koordinaciju. Potrebno je nastaviti s obukama i podizanjem svijesti, posebno za sudske službenike. Bosna i Hercegovina nastavila je suradnju s Uredom Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO), posebno u pogledu integracije u baze podataka i mreže EUIPO-a.

Poglavlje 8.: Konkurencija

Pravila EU štite slobodnu konkurenciju. To su antimonopolska pravila protiv restriktivnih sporazuma između poduzeća i zlouporabe dominantnog položaja, te pravila o koncentracijama među poduzećima koja bi znatno ometala efikasnu konkurenciju. Pravila EU također utvrđuju sistem kontrole državne pomoći. Vlastima je dopuštena dodjela državne pomoći samo u slučaju da su ispunjeni ograničavajući uvjeti, s ciljem sprječavanja narušavanja konkurencije.

Antitrustovi i spajanja

Zakonodavni okvir o antitrustovima i spajanjima djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Zakon o konkurenciji Bosne i Hercegovine u velikoj mjeri odražava pravila iz ugovora EU-a o ograničavajućim sporazumima i zlouporabi dominantnog položaja, ali ga je potrebno uskladiti s najnovijom pravnom stečevinom EU-a, uključujući i provedbene propise.

Kad je riječ o **institucionalnom okviru**, rad Konkurencijskog vijeća znatno je otežan zbog donošenja odluka na etničkoj osnovi, budući da je za usvajanje odluka potrebna potpora barem jednog predstavnika iz svakog konstitutivnog naroda. Zakon o konkurenciji treba izmijeniti i dopuniti prije svega da bi se u skladu s *pravnom tečevinom* EU-a revidirale takve procedure glasanja. Kad je riječ o **provedbenim kapacitetima**, zaposleni u Konkurencijskom vijeću trebaju dodatno unaprijediti svoju stručnost putem obuka.

Kad je riječ o **provedbi, Konkurencijsko vijeće** je u 2024. godini provelo 28 istraga, donijelo 48 odluka (u usporedbi s 11 u 2023.) i izreklo novčane kazne u sedam postupaka. Također je izdalo 18 stručnih mišljenja. U prvoj polovini 2025. provelo je 12 istraga, donijelo sedam odluka, bez izrečenih novčanih kazni, i izdalo osam mišljenja. Vijeće treba poboljšati svoje rezultate u provedbi, posebno (i) o kartelima, provođenjem većeg broja inspekcija na licu mjesta i podizanjem svijesti o programu oslobađanja ili ublažavanja kazne, te (ii) o spajanjima uvođenjem korektivnih mjera ako je to potrebno. Kapaciteti pravosuđa za rješavanje složenih predmeta u području konkurencije se poboljšavaju, ali ih treba dodatno ojačati. Kako bi se riješio problem nepoštene tržišne konkurencije, potrebno je povećati suradnju s drugim regulatornim tijelima.

Državna pomoć

Zakonodavni okvir, uključujući Zakon o sistemu državnih **pomoći**, djelomično je usklađen s najnovijom pravnom stečevinom EU-a i odredbama SSP-a. Provedbeno zakonodavstvo neujednačeno je u cijeloj zemlji. Federalna Vlada je donijela u ožujku 2025. podzakonski akt o *de minimis* potporama. Zakonodavstvo o *de minimis* potporama, o uslugama od općeg ekonomskog interesa te o svrsi i uvjetima dodjele državnih potpora treba uskladiti s pravnom stečevinom EU-a na državnoj razini i u Brčko distriktu. Mapa regionalnih potpora još nije izrađena, a postojeći programi potpora nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a i odredbama SSP-a.

Kad je riječ o **institucionalnom okviru**, funkcioniranje Vijeća za državnu pomoć značajno je otežano procedurama odlučivanja zasnovanim na etničkom principu, prema kojima odluke Vijeća moraju imati podršku najmanje jednog člana iz svakog konstitutivnog naroda. Zakon o državnoj pomoći potrebno je izmijeniti kako bi se revidirali postupci glasovanja u skladu s pravnom stečevinom EU-a.

Vijeće za državnu pomoć nema dostatne **provedbene kapacitete** i ne može ispuniti svoj mandat. Imenovano je svih osam članova, uključujući iz Federacije, i oni obavljaju svoje dužnosti uz svoje primarne poslove sastajući se jednom mjesečno. S obzirom na to da ima samo sedam zaposlenih, potrebno je i ojačati i tajništvo Vijeća.

Kad je riječ o **provedbi**, Vijeće je donijelo samo jednu odluku tijekom izvještajnog razdoblja. Većinu mjera državne pomoći provode tijela koja dodjeljuju pomoć bez prethodne obavijesti ili odobrenja. U Bosni i Hercegovini nije osigurana transparentnost mjera državne pomoći.

Liberalizacija

Što se tiče liberalizacije, Zakon o konkurenciji i Zakon o državnoj pomoći primjenjuju se na javna poduzeća i poduzeća s posebnim ili ekskluzivnim pravima. Bosna i Hercegovina treba osigurati provedbu ovih pravila. Pravila o financiranju usluga od općeg ekonomskog interesa nisu u potpunosti usklađena s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 9.: Financijske usluge

Pravila EU imaju za cilj osigurati pravičnu konkurenciju i stabilnost financijskih institucija, odnosno bankarstva, osiguranja, dopunskih mirovina, investicijskih usluga i tržišta vrijednosnih papira. Navedeno uključuje pravila o odobrenju, radu i nadzoru tih institucija.

Kad je riječ o **bankarskim i financijskim konglomeratima**, zakonodavstvo zahtijeva daljnje usklađivanje s najnovijom pravnom stečevinom EU-a o kapitalnim zahtjevima (Uredba i Direktiva). Obje entitetske agencije za bankarstvo donijele su metodologije za utvrđivanje sistemski važnih banaka, u skladu sa smjernicama Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA).

Zemlja je nastavila primjenjivati metodologiju za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP). Novim propisima trebale bi se uvesti veće korektivne i provedbene ovlasti nadzornih tijela i konsolidirani nadzor bankovnih grupa u cijeloj zemlji.

Kad je riječ o sanaciji banaka, nisu poduzeti konkretni koraci za daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a i smanjenje institucionalnih i pravnih prepreka za dobro funkcioniranje okvira za sanaciju. To uključuje uspostavu sanacijskog fonda za cijelu BiH, u skladu s Direktivom o oporavku i sanaciji banaka, kako bi se osigurala dostupnost odgovarajućih resursa za učinkovito rješavanje mogućih kriza.

Kad je riječ o **osiguranju i strukovnim mirovinama**, entitetski propisi o obveznom osiguranju vozila dodatno su usklađeni s ciljem primjene cjelodržavnog pristupa liberalizaciji tržišta osiguranja. Agencija za osiguranje Bosne i Hercegovine pripremila je analizu usklađenosti entitetskih zakona s Direktivom Solventnost II. Nije postignut napredak u području dobrovoljnih mirovina. Nije bilo usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a kojom se uređuje financijski nadzor institucija za strukovno mirovinsko osiguranje.

Kad je riječ o **infrastrukturi financijskog tržišta**, u izvještajnom razdoblju nisu poduzete mjere za daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a kako bi se postigao siguran i učinkovit obračun i poravnanje vrijednosnih papira ili pouzdano pružanje povezanih usluga nakon trgovanja.

Kad je riječ o **tržištima vrijednosnih papira i investicijskim uslugama**, entitetsko zakonodavstvo i regulatorna tijela nisu usklađeni u cijeloj zemlji niti su usklađeni s pravnom

stečevinom EU-a. Potrebno je poboljšati koordinaciju među entitetima. Nije postignut napredak u pogledu investicijskih fondova. Prvi alternativni investicijski fond i prvo društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima osnovani su u entitetu Republika Srpska s ciljem usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a.

Kad je riječ o **održivim i digitalnim financijama**, u izvještajnom razdoblju nije bilo promjena. Ne postoji pravni i regulatorni okvir za digitalni identitet, a banke mogu ponuditi samo hibridna rješenja.

Poglavlje 28.: Zaštita potrošača i zdravlja

Pravilima EU-a štite se gospodarski interesi potrošača i osigurava sigurnost proizvoda, sprječavaju opasne imitacije i utvrđuje odgovornost za neispravne proizvode. EU također jamči visoku razinu zaštite javnog zdravlja, a posebno osigurava visoke zajedničke standarde za kontrolu duhana, krvi, tkiva, stanica i organa te lijekova za ljudsku primjenu i veterinarsko-medicinskih proizvoda. EU ima i pravila za poštovanje prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti, te u pripremi za ozbiljne prekogranične zdravstvene rizike, zarazne bolesti i odgovor na njih.

Zaštita potrošača

Kad je riječ o **horizontalnim aspektima**, Zakon o **zaštiti potrošača** na državnoj razini iz 2006. nije usklađen s najnovijom pravnom stečevinom EU-a. Potrebno je usklađivanje na svim nivoima vlasti s najnovijom pravnom stečevinom EU-a, među ostalim u području digitalnih tržišta, kako bi se uklonio rizik od nejednake zaštite potrošača u cijeloj BiH. Potrebno je dodatno poboljšati administrativne kapacitete, posebno institucije ombudsmana. Pravni okvir za potrošačke kredite i prodaju financijskih usluga na daljinu također nije usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Ured ombudsmana za zaštitu potrošača donio je odluke i pružio pravne savjete u 1 100 pritužbi potrošača 2024.

Vijeće za zaštitu potrošača nije pripremlilo godišnji državni program zaštite potrošača, a pravni okvir za **sigurnost proizvoda** još uvijek nije usklađen s pravnom stečevinom EU-a. Agencija za nadzor tržišta na državnoj razini pokrenula je reaktivni mehanizam nadzora tržišta koji se temelji na informacijama o nesigurnim proizvodima, te na svojim internetskim stranicama objavljuje obavijesti o nesigurnim proizvodima, kao i tjedna izvješća sustava brzog uzbunjivanja EU-a Safety Gate.

Javno zdravstvo

Nije postignut napredak u izradi strategije **javnog zdravstva** na državnoj razini i u Brčko distriktu. Ne postoji strategija informiranja o zdravstvu na državnoj razini, a u izvještajnom razdoblju nije bilo promjena u pogledu e-zdravstva. Kad je riječ o **kontroli duhana**, zakonodavstvo u entitetima i Brčko distriktu nije usklađeno s *relevantnom pravnom stečevinom* EU-a. Zakon o kontroli duhana Federacije se ne provodi u cijelosti zbog nedostatka nadzora. Ne postoji sustavno praćenje provedbe Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije (WHO) o nadzoru nad duhanom. U listopadu 2025. godine Vijeće ministara odobrilo je pristupanje Protokolu o uklanjanju nezakonite trgovine duhanskim proizvodima. U izvještajnom razdoblju nije bilo promjena u pogledu antimikrobne otpornosti.

Nije ostvaren napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom EU-a o **lijekovima za ljudsku i veterinarsku upotrebu**, veterinarsko-medicinskim proizvodima, medicinskim uređajima ili procjeni zdravstvenih tehnologija. Pacijenti imaju ograničen pristup određenim lijekovima zbog dugih postupaka registracije i kontrole. Pravni okvir o **krvi, tkivima, stanicama i organima** nije usklađen s pravnom stečevinom EU-a, a ne postoji ni administrativni kapacitet za njegovu primjenu. Suradnja među entitetskim transfuzijskim institutima vrlo je ograničena i ne postoji cjelodržavni sustav nadzora koji bi osigurao učinkovitu koordinaciju.

Propisi o **ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju**, uključujući **zarazne bolesti**, nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a. Potrebno je ojačati koordinaciju među entitetskim i državnim institucijama u pogledu nadzora zaraznih bolesti i odgovora na zarazne bolesti. Sudjelovanje Bosne i Hercegovine u tehničkim aktivnostima Europskog centra za sprječavanje i kontrolu bolesti (ECDC) i dalje je ograničeno. Propisi nisu usklađeni s pravnom stečevinom EU-a o pravima pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti.

Mjere za promicanje zdravog načina života i sprječavanje **nezaraznih bolesti** djelomično provode nadležne institucije entiteta i Brčko distrikta.

Što se tiče preventivnih mjera i *screeninga* za rak, oba entiteta imaju registre oboljelih od raka, ali ne postoji cjelodržavni plan kontrole raka ni program ranog otkrivanja. U Republici Srpskoj postoji program ranog otkrivanja. Nije ostvaren napredak u području mentalnog zdravlja, preventivnih mjera za suzbijanje zloupotrebe droga i smanjenja njihovog štetnog djelovanja, kao ni u području pravilne ishrane i tjelesne aktivnosti. Grupe civilnog društva sudjeluju u aktivnostima na suzbijanju konzumacije alkohola i sprječavanju poremećaja izazvanih upotrebom alkohola.

U pogledu nejednakosti u zdravstvenoj zaštiti, pristup zdravstvenoj zaštiti i dalje je ključni problem, naročito za marginalizirane grupe, uključujući Rome, žene iz ruralnih krajeva i žene s invaliditetom. Žene i djevojke se suočavaju s problemima zdravstvene zaštite između ostalog i zbog nedostatka zdravstvenog osiguranja, te loše organiziranih usluga vezanih za spolno i reproduktivno zdravlje. Treba poboljšati uvjete u bolnicama i porodilištima i zabraniti nasilje nad porodicama. Specijalizirana podrška za žrtve seksualnog nasilja nije dostupna u cijeloj zemlji, već postoje samo tri krizna centra i sva tri se nalaze u Federaciji. Iako je došlo do poboljšanja u rješavanju pitanja rodno zasnovanog nasilja, potrebno je razviti mehanizam višesektorskog odgovora za potrebe žrtava. (*Vidjeti i Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje*)

Stalna **korupcija** na svim razinama i dalje znatno utječe na zdravstvenu politiku i pružanje zdravstvenih usluga u cijeloj BiH. Korupcija se posebno događa na visokoj razini i pri nabavi osnovne medicinske opreme i lijekova za najteže bolesti. Za borbu protiv korupcije u ovom sektoru potrebne su sveobuhvatne reforme, jačanje pravnog okvira, povećanje transparentnosti i odgovornosti te poticanje profesionalne kulture integriteta.

KLASTER 3.: KONKURENTNOST I UKLJUČIV RAST

Ovaj klaster obuhvaća: digitalnu transformaciju i medije (poglavlje 10.); oporezivanje (poglavlje 16.); ekonomsku i monetarnu politiku (poglavlje 17.); socijalnu politiku i zapošljavanje (poglavlje 19.); industrijsku politiku (poglavlje 20.), znanost i istraživanje (poglavlje 25.); obrazovanje i kulturu (poglavlje 26.); i Carinsku uniju (poglavlje 29.).

Poglavlje 10.: Digitalna transformacija i mediji

EU podržava neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta za elektronske komunikacije, elektronsku trgovinu i audio-vizualne usluge. Pravila štite potrošače i podržavaju univerzalnu dostupnost modernih usluga.

Kad je riječ o **elektronskim komunikacijama**, Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u usklađivanju propisa s pravnom stečevinom EU-a, uključujući Direktivu o smanjenju troškova širokopojasnog pristupa (BCRD) i Akt o gigabitnoj infrastrukturi (GIA). Bosna i Hercegovina treba usvojiti politiku za sektor telekomunikacija i izraditi strategiju za širokopojasni pristup. Izdavanje dozvola za radiofrekvencijski spektar za mobilne komunikacije 5G i dalje se odgađa. Regulatorna agencija za komunikacije (RAK) i dalje nema financijsku ni političku neovisnost.

Kad je riječ o **digitalnim uslugama**, Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u donošenju cjelodržavne strategije i akcijskog plana za razvoj informacijskog društva. Bosna i

Hercegovina nije poduzela mjere za uspostavu politike otvorenih podataka. Potrebno je izvršiti usklađivanje s Aktom EU-a o digitalnim uslugama, Aktom o digitalnim tržištima, Aktom o umjetnoj inteligenciji, europskim okvirom za interoperabilnost i Aktom o interoperabilnoj Europi. Još uvijek ne postoji koordiniran i zajednički planiran pristup digitalnoj transformaciji javnih usluga u cijeloj zemlji, a razmjena podataka između službi je veoma ograničena.

Kad je riječ o **digitalnom povjerenju i cyber sigurnosti**, Bosna i Hercegovina još uvijek nema sveobuhvatan zakonodavni okvir o sigurnosti mreža i informacijskih sustava. Još nije određena jedinstvena kontaktna točka za cijelu BiH. Bosna i Hercegovina treba uspostaviti jedan ili više timova za odgovor na računalne sigurnosne incidente (CSIRT-ovi) kako bi se olakšala strateška suradnja i razmjena informacija. Kontinuirani nedostatak sveobuhvatnog zakonodavnog ili strateškog okvira za cyber sigurnost povećava razmjere potencijalnih prijetnji. BiH treba nastaviti provoditi paket instrumenata EU-a za cyber sigurnost 5G mreža, među ostalim procjenom profila rizičnosti dobavljača i uvođenjem odgovarajućih ograničenja i isključenja za visokorizične dobavljače. Nije postignut napredak u donošenju Zakona o elektronskoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektronske transakcije u skladu s pravnom stečevinom EU-a. Preporuka EU-a i dalje je uspostava jedinstvenog nadzornog tijela za cijelu zemlju. Nije ostvaren napredak u osiguravanju interoperabilnosti elektronskog potpisa na razini cijele zemlje.

Kad je riječ o **medijima**, televizijske postaje obustavile su analogno zemaljsko emitiranje, zbog čega su javne radiodifuzijske službe nabavile opremu za prelazak na digitalno zemaljsko emitiranje. BiH treba da osnuje Korporaciju javnih emitera, kao što je predviđeno zakonom. Potrebno je revidirati model financiranja za lokalne javne radiotelevizijske kuće kako bi se smanjio rizik od političkog pritiska i utjecaja. Bez stabilnih, neovisnih i primjereno financiranih javnih medija zemlja ne može ispuniti temeljne obveze povezane s medijskim pluralizmom, digitalnom transformacijom i demokratskom odgovornošću.

Poglavlje 16.: Oporezivanje

Pravila EU o oporezivanju obuhvaćaju porez na dodatnu vrijednost i akcize, kao i aspekte korporativnog oporezivanja. Ova pravila se odnose i na saradnju između poreznih uprava i razmjenu informacija radi sprječavanja utaje poreza.

Zakonodavni okvir za **neizravno oporezivanje** djelomično je usklađen s pravnom stečevinom EU-a. U travnju 2025. izmijenjen je Zakon o porezu na dodanu vrijednost (PDV) kako bi se omogućio povrat PDV-a na kupnju prve nekretnine. Međutim, potrebni podzakonski akti tek trebaju biti doneseni.

Kad je riječ o **trošarinama/akcizama** na duhan, alkohol i energiju te općim pravilima za proizvodnju, držanje, skladištenje, kretanje i kontrolu proizvoda koji podliježu akcizama, potrebno je potpuno usklađivanje zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a.

Kad je riječ o **izravnom oporezivanju**, sustavi poreza i socijalnih doprinosa u entitetima i dalje se razlikuju, što otežava napredak prema jedinstvenom ekonomskom prostoru. Federalni Parlament donio je izmjene kojima je smanjeno porezno opterećenje rada smanjenjem kumulativne stope doprinosa za socijalno osiguranje, posebno smanjenjem doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje koje plaćaju poslodavci. Republika Srpska izmijenila je Zakon o porezu na dohodak, usklađujući pragove za samozaposlene osobe s entitetom Federacija.

U pogledu **administrativne suradnje i uzajamne pomoći** Bosna i Hercegovina još nije preuzela obvezu u pogledu automatske razmjene informacija o financijskim računima na temelju jedinstvenog globalnog standarda OECD-a.

Kad je riječ o **operativnom kapacitetu i digitalizaciji**, različite porezne uprave trebale bi dodatno unaprijediti koordinaciju, suradnju i razmjenu podataka. Administrativni kapaciteti i

broj zaposlenih u Upravi za neizravno oporezivanje i dalje su nedostatni. Bosna i Hercegovina treba poboljšati suradnju između Uprave za neizravno oporezivanje i poreznih uprava, među ostalim putem zajedničkih revizija.

Poglavlje 17.: Ekonomska i monetarna politika

Pravila EU nalažu neovisnost centralnih banaka i zabranjuju im izravno financiranje javnog sektora. Države članice koordiniraju svoje ekonomske politike i podliježu fiskalnom, ekonomskom i financijskom nadzoru.

Kad je riječ o **monetarnoj politici**, aranžman valutnog odbora veže konvertibilnu marku (KM) za euro. Cilj Centralne banke da održi domaću valutu stabilnom i dalje je u suprotnosti s primarnim ciljem monetarne politike u EU-u, a to je stabilnost cijena. Zakonom o Centralnoj banci ne osigurava se bezuvjetna neovisnost banke i on nije u potpunosti usklađen s pravnom stečevinom EU-a u pogledu zabrane monetarnog financiranja. Očuvanje integriteta aranžmana valutnog odbora i neovisnosti Centralne banke i dalje je od presudne važnosti.

Kad je riječ o **ekonomskoj politici**, fiskalna pravila ostaju na entitetskoj razini i ne postoji neovisna fiskalna institucija za nadzor i provedbu pravila u cijeloj zemlji. Temeljni statistički okvir nije dovoljno usklađen sa zahtjevima i definicijama Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010). BiH ponovno nije pravodobno donijela globalni fiskalni okvir, kako je to utvrđeno zakonom, kako bi osigurala cjelodržavni srednjoročni proračunski okvir kao smjernice za koordinirano i pravodobno donošenje godišnjih proračuna na svim razinama vlasti. Fiskalno vijeće BiH ne ispunjava zahtjeve pravne stečevine EU-a, a osobito kada je u pitanju institucionalnu neovisnost. Centralna banka odgodila je obavijest o postupku u slučaju prekomjernog deficita za 2025. (Vidjeti poglavlje 18.: Statistika)

Nije bilo znatnih poboljšanja u kvaliteti **Programa ekonomskih reformi** (PER), koji je ponovno dostavljen s velikim kašnjenjem. Smjernice politike, zajednički dogovorene u svibnju 2024., provedene su samo u ograničenoj mjeri, što je pogoršanje u odnosu na prethodnu godinu. Kapaciteti za izradu, provedbu i praćenje strukturnih reformi i dalje su ograničeni, dok nedovoljna politička potpora doprinosi kašnjenjima u formuliranju cjelodržavnog programa reformi. Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara još uvijek nema dovoljno resursa, ovlasti i političke potpore za učinkovitu koordinaciju procesa.

Poglavlje 19.: Socijalna politika i zapošljavanje

Pravila EU-a u pogledu socijalnih pitanja uključuju minimalne standarde u području radnog prava, jednakosti i nediskriminacije, zdravlja i sigurnosti na radu. Promiču i socijalnu inkluziju i socijalnu zaštitu te socijalni dijalog na razini EU-a.

Kako bi se u potpunosti ispunili europski standardi u pogledu radnog prava, pravni okvir zahtijeva daljnja poboljšanja u nekoliko područja, posebno u pogledu zaštite radnika od diskriminacije. Provedba je i dalje neodgovarajuća, posebno u pogledu socijalnog dijaloga, zaštite radnika i inspekcija rada.

Potrebno je donijeti i uskladiti podzakonske akte o **zdravlju i sigurnosti na radu** kojima se uređuju posebni aspekti sigurnosti i zdravlja na radu s pravnom stečevinom EU-a u cijeloj zemlji. Provedba i primjena zakonodavstva ostaju djelomične, posebno kad je riječ o inspekcijskim kapacitetima, sprječavanju ozljeda, ulaganju u sigurnost i osposobljavanje te procjeni rizika. Potrebno je poboljšati prikupljanje i diseminaciju podataka o ozljedama i bolestima povezanim s radom. Podaci o nesrećama i smrtnim slučajevima se ne prikupljaju za cijelu zemlju.

Socijalni dijalog slab je na svim razinama, bez znatnih poboljšanja. Socijalni partneri nisu dovoljno uključeni u osmišljavanje i provedbu politika. Njihovi kapaciteti su ograničeni i potrebno ih je ojačati, posebno u privatnom sektoru. Ne postoje opći kolektivni ugovori, a samo

je nekoliko njih sklopilo kolektivne granske ugovore i ugovore na razini sektora, uglavnom u javnom sektoru. Entitetska ekonomska i socijalna vijeća ne djeluju na isti način, a takvo tijelo ne postoji na državnoj razini. I dalje postoje znatni nedostaci u osiguravanju slobode udruživanja sindikata i prava na kolektivno pregovaranje.

Vijeće ministara još uvijek nije donijelo cjelodržavnu strategiju **politike zapošljavanja**, 11 godina nakon što je prethodna istekla 2014. Prema anketi o radnoj snazi za 2024. stopa aktivnosti iznosi 49,1%, stopa zaposlenosti 42,9%, stopa nezaposlenosti 12,6%, a stopa neaktivnosti 50,9%. (*Vidjeti statistički prilog i odjeljak o funkcioniranju tržišta rada u odjeljku 2.3. Ekonomski kriteriji*).

Žene čine 31,6% svih zaposlenih i 48,4% nezaposlenih. Nezaposlenost posebno pogađa mlade, a za dobnu skupinu od 15 do 24 godine iznosi 30,2%. Neformalno zapošljavanje i dalje je visoko. Javne službe za zapošljavanje opterećene su administriranjem socijalnih davanja, umjesto pružanjem pomoći aktivnim tražiteljima zaposlenja. Prijava u javne službe za zapošljavanje omogućuje pristup socijalnim naknadama, uključujući osnovno zdravstveno osiguranje. Ovo podstiče čak i radnike u neformalnom sektoru i osobe koje ne traže aktivno posao da se registriraju kao nezaposleni. Iako oba entiteta imaju strategije koje uključuju Garanciju za mlade, Bosna i Hercegovina mora brzo dovršiti i usvojiti provedbeni plan za Garanciju za mlade.

Po pitanju **socijalne inkluzije i zaštite**, još uvijek ne postoje cjelodržavne strategije za smanjenje siromaštva, socijalnu inkluziju i zaštitu niti sistem na državnom nivou za praćenje realizacije politika. Što se tiče osoba sa invaliditetom, i dalje prevladava institucionalna zaštita, a pristupačnost ostaje značajan izazov, uključujući pristup javnim objektima pri čemu postoji samo nekoliko usluga u zajednici koje omogućavaju samostalan život. Ostvaren je određen napredak u reformi sustava procjene djece s invaliditetom. Sustav socijalne zaštite i dalje je nedovoljno razvijen i neučinkovit. Velik broj osoba nije pokriven javnim zdravstvenim osiguranjem, dok se uvjeti za dobivanje socijalne pomoći razlikuju u entitetima i kantonima. Suradnja između centara za socijalnu skrb i biroa za zapošljavanje nije dobro uspostavljena. Nisu poduzete nikakve mjere za rješavanje problema iskorištavanja djece, prosjačenja djece i siromaštva djece. Djeca romske nacionalnosti su posebno ranjiva skupina kada su u pitanju najgori oblici dječjeg rada. Država mora osigurati zdravstveno osiguranje za svu djecu. Na poziv Europske komisije imenovana je državna kontaktna točka za europsko jamstvo za djecu.

Entiteti i Brčko distrikt usvojili su mapu puta i izrađuju akcijski plan za **deinstitucionalizaciju** u suradnji s UNICEF-om i Ministarstvom civilnih poslova, kako bi poboljšali stanje i status institucionalizirane djece. (*Vidjeti poglavlje 23. Temeljna prava*)

Bosna i Hercegovina bi trebala donijeti mjere za cijelu zemlju za poboljšanje životnih uvjeta starijih osoba. Bosna i Hercegovina tek treba objaviti statističke podatke EU-a o prihodima i životnim uvjetima (EU-SILC), iz anketa provedenih u razdoblju 2022.-2023.

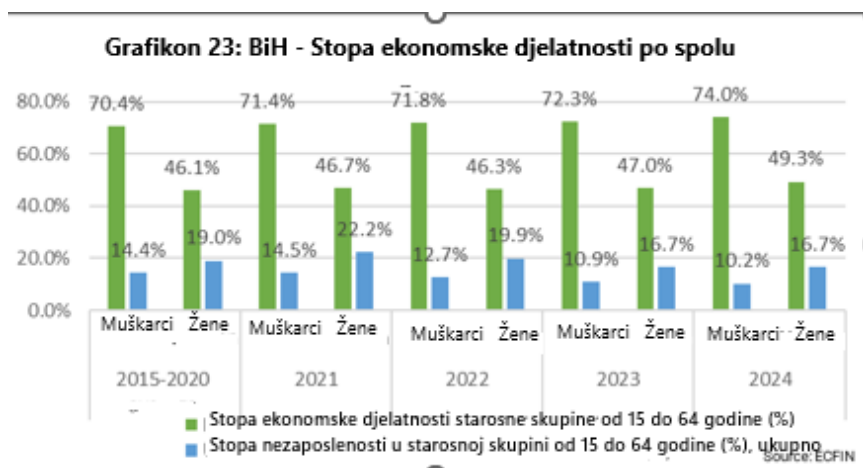
Pozitivno je to što se Bosna i Hercegovina pridružila tematskom području „Zapošljavanje i socijalne inovacije” (EaSI) Europskog socijalnog fonda plus (ESF+), čime se organizacijama civilnog društva i tijelima javne uprave omogućuje da razviju praksu socijalnih inovacija, mjere za izgradnju kapaciteta te socijalne politike i politike zapošljavanja.

Ne postoje sveobuhvatne strategije ili akcijski planovi za **nediskriminaciju u području zapošljavanja i socijalne politike**. Iako se entitetski zakoni o radu bave pitanjima nediskriminacije na

radnom mjestu, mora se dovršiti usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a, uključujući direktive o jednakosti pri zapošljavanju i rasnoj jednakosti. Većina javnih tijela nema mehanizme za rješavanje pritužbi o zlostavljanju i diskriminaciji u skladu sa Zakonom o nediskriminaciji.

Načelo jednakih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i socijalne politike uređeno je zakonima o ravnopravnosti spolova i zabrani diskriminacije te entitetskim zakonima o radu, ali je provedba ovih zakona i dalje slaba. Prava propisana Direktivom EU-a o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i skrbnika samo su djelomično priznata zakonom. Država treba uspostaviti jedinstvene minimalne naknade za porodiljni dopust u cijeloj zemlji i uskladiti definiciju porodiljnog, očinskog i roditeljskog dopusta kako bi se uklonila diskriminacija i uskladile odgovarajuće naknade u javnom i privatnom sektoru. Unatoč postojećem zakonodavstvu o seksualnom uznemiravanju na radnom mjestu, provedba je i dalje slaba. Razlika u plaćama između spolova i dalje postoji, pri čemu žene za isti rad zarađuju samo 78–85% plaće muškaraca. Ne postoje sredstva za provedbu Akcijskog plana za ravnopravnost spolova za razdoblje 2023.–2027. kao ni sustav praćenja provedbe. Bosna i Hercegovina stagnira ili nazaduje u većini područja indeksa ravnopravnosti spolova, a razlika u odnosu na prosjek EU-a nastavlja rasti. Iako je njezin pravni okvir djelomično usklađen s pravnom stečevinom EU-a, i dalje postoje rodni stereotipi, a žene obavljaju većinu neplaćenog pružanja skrbi. Pristup povoljnim ustanovama za skrb o djeci i rani odgoj i obrazovanje i dalje je ograničen. Sustav poreza i naknada uglavnom odražava tradicionalne rodne uloge.

Zakon o ravnopravnosti spolova Bosne i Hercegovine sadrži samo opće odredbe o jednakim pravima na pristup gospodarskim djelatnostima. Zakon zabranjuje uskraćivanje promaknuća na temelju spola, ali ne sadrži posebne odredbe o postizanju rodne ravnoteže među direktorima uvrštenih privrednih društava. Upravljačka struktura odabranih poduzeća u 2022. godini (posljednji dostupni podaci) sastojala se od 15% žena i 85% muškaraca. Samo dvije tvrtke su imale predsjednice, dok je preostalih osam tvrtki imalo predsjednike. Provedba akcijskog plana za ravnopravnost spolova pokazala je predanost rodnoj ravnopravnosti, pri čemu su poduzeti određeni koraci u borbi protiv nasilja nad ženama i prikupljanju podataka. Međutim, i dalje postoje izazovi u osiguravanju dosljedne provedbe na svim razinama vlasti i usklađivanju praksi prikupljanja podataka. Bosna i Hercegovina je ostvarila određeni napredak u pogledu institucijskih okvira i dijaloga o rodno osviještenim politikama no, promjene su ograničene i rascjepkane u cijeloj zemlji. Zemlja je još 2009. godine ugradila rodno odgovorno budžetiranje u zakonodavstvo, uz obvezu korištenja rodni pokazatelja u planiranju proračuna

koji se provode na entitetskoj razini. Tradicionalne norme i dalje postoje, pri čemu 25% kućanstava skrb o djeci smatra isključivo odgovornošću žene, a 50% navodi da žene same obavljaju kućanske poslove. Nema dokaza o sustavima poreza i naknada kojima se izjednačavaju finansijski poticaji za ulazak oba roditelja na tržište rada. Postoje obiteljske naknade i priznavanje naknade za njegovatelja/skrbnika, ali su skromne i nedosljedne. Aktivno usklađivanje sa sustavima EU-a još nije postignuto. Usklađivanje s Direktivom o transparentnosti plaća još nije započelo.

Poglavlje 20.: Poduzetnička i industrijska politika

Industrijskom politikom EU-a jača se konkurentnost, olakšavaju strukturne promjene i potiče okruženje pogodno za poslovanje koje pruža poticaj malim i srednjim poduzećima (MSP).

Tijekom izvještajnog razdoblja oba su entiteta povećala i diversificirala poticaje za MSP-ove kako bi se povećala konkurentnost putem tehnološke modernizacije i energetske učinkovitosti.

U siječnju 2025. entitet Federacija donio je Zakon o socijalnim poduzećima radi poboljšanja potpore skupinama koje je teško zaposliti, a u ožujku 2025. i strategiju za razvoj MSP-ova, koja vrijedi do 2027. Entitet Federacija donio je podzakonske akte za poticajnije okruženje za MSP-ove. U studenome 2024. entitet Republika Srpska donio je propise o pojedinačnim trgovcima i poticajima, kao i godišnje izvješće o MSP-ovima. Entitet Republika Srpska također je izmijenio svoj zakon o MSP-ovima kako bi se uskladio s načelima EU-a o drugoj prilici kod poslovnog neuspjeha. Još uvijek ne postoje smjernice za cijelu BiH za usklađivanje potpore MSP-ovima u skladu s Aktom EU-a o malom poduzetništvu. Usklađenost zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a tek treba ocijeniti.

Kad je riječ o **načelima poduzetničke i industrijske politike**, još uvijek ne postoji cjelodržavna strategija razvoja ni tijelo na državnoj razini koje promiče usklađenost politika s industrijskim strategijama. U veljači 2025. entitet Republika Srpska donio je akcijski plan za svoju strategiju industrijskog razvoja.

Poduzeti su ograničeni koraci za poboljšanje poslovnog okruženja i privlačenje ulaganja. Entitet Republika Srpska izmijenio je svoj zakon o izravnim stranim ulaganjima i donio akcijski plan za svoju strategiju izravnih stranih ulaganja za razdoblje 2025.-2027. i odluke o funkcioniranju Savjeta za strane investitore i dodjeli statusa slobodne zone Gradišci. Započeo je i rad na planu za poboljšanje konkurentnosti slobodnih zona za cijelu državu. Potrebno je ukloniti velike prepreke osnivanju poduzeća, pravila o porezima i parafiskalnim (neporeznim) pristojbama te regulatorne razlike na različitim razinama vlasti. Odvojeni poslovni registri otežavaju poduzećima poslovanje u cijeloj zemlji. (*Vidjeti poglavlje 6. – Pravo trgovačkih društava*)

Kad je riječ o **investicijskom okruženju**, stopa rješavanja trgovinskih sporova i dalje je niska, a arbitraža slabo razvijena. Postoji prostor za usklađivanje mehanizama alternativnog rješavanja sporova sa standardima i najboljim praksama EU-a.

Funkcionalni mehanizmi i kapaciteti za učinkovit **nadzor i upravljanje javnim poduzećima** još uvijek nedostaju. Naime, samo je entitet Republika Srpska objavio godišnje izvješće o uspješnosti 20 najvećih javnih poduzeća, što ukazuje na značajne nedostatke kada je u pitanju transparentnost i odgovornost na svim razinama vlasti. Iako za to postoje preduvjeti, u entitetu Republika Srpska još uvijek ne postoji jedinstveni registar javnih poduzeća, dok je entitet Federacija službeno uspostavio jedinice za nadzor i upravljanje, koje još uvijek nisu funkcionalne. (*Vidjeti odjeljak 2.3. Ekonomski kriteriji – Privatizacija i restrukturiranje*)

Pripreme za **zelenu i digitalnu tranziciju, otpornost i globalnu konkurentnost industrije** u vrlo su ranoj fazi. Potrebno je napredak u diversifikaciji energetske izvora i veća usmjerenost na zelena ulaganja u proizvodnju. Potrebno je poboljšati finansijsku potporu za uvođenje

inovacija u zelenu i digitalnu transformaciju, posebno za MSP-ove, uključujući novoosnovana poduzeća.

Nije došlo do poboljšanja transparentnosti i odgovornosti u korištenju javnih sredstava. Kapaciteti i financijska sredstva za **praćenje i evaluaciju** mjera poduzetničke i industrijske politike i dalje su veoma ograničeni, a statistički podaci i dalje su nedostatni.

Kad je riječ o **instrumentima poduzetničke i industrijske politike**, nije ostvaren napredak u usklađivanju propisa o kašnjenju u plaćanju u poslovnim transakcijama s pravnom stečevinom EU-a.

Bosna i Hercegovina nastavlja sudjelovati u programu jedinstvenog tržišta EU-a putem dvaju entitetskih konzorcija koji su odabrani u okviru poziva na podnošenje prijedloga za Europsku poduzetničku mrežu. Kad je riječ o **sektorskim politikama**, u nekim se kantonima provode posebni programi za razvoj turizma. Međutim, razinu usklađenosti svih propisa usvojenih u ovom sektoru s pravnom stečevinom EU-a i standardima tek treba ocijeniti. U siječnju 2025. entitet Federacija je usvojio sektorsku strategiju za tekstil i odjeću za razdoblje 2024.-2033.

Poglavlje 25.: Znanost i istraživanje

EU pruža znatnu potporu istraživanju i inovacijama. Sve države članice mogu sudjelovati u istraživačkim i inovacijskim programima EU-a i imati koristi od njih, posebno u područjima u kojima postoje znanstvena izvrsnost i stabilno ulaganje u istraživanje i inovacije.

Zakonodavni okvir za **politiku istraživanja i inovacija** je i dalje rascjepkan i potrebno ga je poboljšati. Bosna i Hercegovina treba izraditi i usvojiti novu strategiju i akcijski plan za znanstveni razvoj, kao i strategiju pametne specijalizacije.

Procijenjena ukupna izdvajanja za istraživanje i inovacije i dalje su ispod 0,3% BDP-a, što je daleko ispod cilja europskog istraživačkog prostora. Ne postoji cjelodržavna politika o temama povezanim s Europskim istraživačkim prostorom jer odluke donosi svako sveučilište pojedinačno.

Bosna i Hercegovina je uključena u Europsku ljestvicu uspjeha u inoviranju s rezultatima od 33,1% prosjeka EU-a u 2024. godini. Učinak zemlje je ispod prosjeka „novih inovatora“ (48%), a razlika u učinku u odnosu na EU se povećava. Trebalo bi ostvariti daljnji napredak kako bi se osigurali pouzdani i sveobuhvatni statistički podaci o istraživanju i inovacijama, korisni, primjerice, za Europsku ljestvicu uspjeha u inoviranju i Europski istraživački prostor.

Kad je riječ o **okvirnim programima EU-a**, Bosna i Hercegovina sudjeluje u programu Horizon Europe kao pridružena zemlja. Zaprimala je 1,7 milijuna eura u 2024. godini, u usporedbi s 3,2 milijuna eura u 2023. godini.

Poglavlje 26.: Obrazovanje i kultura

EU podupire suradnju u području obrazovanja i kulture kroz programe financiranja i koordinaciju politika država članica putem „otvorene metode koordinacije“. EU i države članice također moraju spriječiti diskriminaciju i osigurati kvalitetno obrazovanje djece radnika migranata, uključujući djecu u nepovoljnom položaju.

Kad je riječ o **obrazovanju i osposobljavanju**, Bosna i Hercegovina se treba preorijentirati s pristupa obrazovanju usmjerenog na sadržaj na pristup obrazovanju koji se temelji na kompetencijama. Potrebna je transformacija i usklađivanje nastavnih planova i programa kako bi se osiguralo sustavno reguliranje procesa učenja i podučavanja.

Bosna i Hercegovina nije sudjelovala u procjeni TALIS za 2024. Samo je djelomično sudjelovala u procjenama ICILS 2023. i TIMSS 2023. jer ih entitet Republika Srpska i Zapadnohercegovački kanton nisu proveli. BiH je odustala od PIRLS 2021. Budući da nije sudjelovala u dva kruga PISA (2022. i 2025.), potrebno je intenzivirati pripreme za pridruživanje

PISA za 2029. Nisu poduzete sustavne mjere za postupanje po nalazima PISA iz 2018. i TIMSS iz 2019. U nedostatku cjelodržavnog pristupa, neki kantoni su počeli reformirati svoje nastavne planove i programe na temelju ishoda učenja učenika kako bi poboljšali kvalitetu u skladu s preporukama. Bosna i Hercegovina je pristupila TIMSS 2027.

Iako je pravni okvir uspostavljen, još uvijek ne postoji mehanizam za sustavno mjerenje ili praćenje kvalitete ulaznih podataka, izlaznih rezultata ili ishoda, a podaci se ne unose u procesu izrade politika. Zbog demografskih promjena se smanjuje broj upisanih učenika i studenata.

Nastavljaju se sporovi oko obrazovanja, a sustavna rješenja nisu uspostavljena kako bi se osiguralo uključivo i nediskriminirajuće obrazovanje i ukinula praksa „dvije škole pod jednim krovom“. Zajednički nastavni plan i program je i dalje nepotpun i ne primjenjuje se u cijeloj zemlji, a dostupnost nastave nacionalne skupine predmeta i dalje je ograničena. Unatoč odlukama Ustavnog suda, naziv bosanskog jezika još uvijek nije priznat u školama u entitetu Republika Srpska, što dovodi do opetovanih napetosti. Pristrani narativi o ratnim herojima i žrtvama prisutni su u svim nastavnim planovima i programima, što doprinosi politiziranom obrazovanju. U siječnju 2025. Ustavni sud je ukinuo kao neustavne određene pouke iz povijesti o ratu 1992.-1995.

Bosna i Hercegovina je članica Europskog prostora visokog obrazovanja. Kad je riječ o visokom obrazovanju, prema izvješću o provedbi Bolonjskog procesa za 2024. zemlja i dalje treba osigurati potpunu provedbu ključnih obveza, posebno u pogledu nacionalnih kvalifikacijskih okvira, automatskog priznavanja i osiguravanja kvalitete.

Kad je riječ o **uključivosti**, u okviru mape puta za poboljšanje uključivog obrazovanja poduzeti su određeni pozitivni koraci, posebno odlukom Vijeća ministara iz rujna 2025. da se pojačaju naponi za potporu kvalitetnom obrazovanju za sve. Sva obrazovna tijela trebala bi intenzivirati rad na provedbi plana za 2020., ispuniti sve preporuke te izvješćivati o napretku. Također je potrebno osigurati infrastrukturu i financijska sredstva za obrazovanje djece s posebnim potrebama.

Ne postoji cjelodržavni koordinirani pristup. Do sada su poduzeti ograničeni naponi u podupiranju digitalne transformacije obrazovanja i osposobljavanja, uključujući razvoj digitalnih vještina ključnih za pravilan razvoj temeljnih kompetencija učitelja i nastavnika. Nadležna tijela trebaju intenzivirati aktivnosti u skladu s akcijskim planom EU-a za digitalno obrazovanje za razdoblje 2021.-2027. Osnivanje savjetodavnog odbora za digitalno obrazovanje predstavlja pozitivan pomak, ali potrebni su dodatni naponi.

Na temelju zaključaka iz Rige od 2021. godine je na snazi je dokument o cjelodržavnim politikama o **strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (VET)**. Međutim, nije došlo do primjetnog napretka. Kao ohrabrujući iskorak, Bosna i Hercegovina je pristupila Europskom savezu za naukovanje (EaFA) u listopadu 2024., što pokazuje njezinu predanost poboljšanju zapošljavanja mladih. Također je potrebno pojačati mjere za promicanje cjeloživotnog učenja odraslih (uključujući žene).

Državni kvalifikacijski okvir Bosne i Hercegovine još uvijek nije povezan s Europskim kvalifikacijskim okvirom (EKO) niti postoji mehanizam za vrednovanje prethodnog učenja. Nastavljena je suradnja dviju akreditacijskih agencija, jedne na državnoj razini i jedne u entitetu Republika Srpska. Bosna i Hercegovina treba dodatno poboljšati sustav osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju i intenzivirati proces akreditacije studijskih programa s ciljem pridruživanja Europskoj udruzi za osiguravanje kvalitete (ENQA).

Bosna i Hercegovina koristi pogodnosti međunarodne dimenzije programa Erasmus+ za razdoblje 2021.-2027. Zemlja sudjeluje u svim radnim skupinama za razdoblje 2021.-2025. u okviru europskog obrazovnog prostora (bolonjski proces). Četiri sveučilišta iz Bosne i

Hercegovine odabrana su kao partneri u savezima koje financira Europska sveučilišna inicijativa.

Bosna i Hercegovina je nastavila sudjelovati u Europskom tjednu **sporta**.

U području **kulture** Bosna i Hercegovina nastavlja provoditi mjere predviđene UNESCO-vom Konvencijom o zaštiti i promicanju raznolikosti kulturnog izričaja. Država još uvijek treba pronaći trajno rješenje za pravni status i financiranje sedam kulturnih institucija od značaja za Bosnu i Hercegovinu. Bosna i Hercegovina i dalje u potpunosti sudjeluje u programu Kreativna Europa.

Dodjela proračunskih sredstava za kulturu na svim razinama vlasti bila bi učinkovitija kada bi se temeljila na dugoročnim, višegodišnjim odlukama o financiranju čime bi se osigurala financijska stabilnost za kulturno stvaralaštvo i djelovanje. Bosna i Hercegovina bi imala koristi i od uspostave formalnih partnerskih struktura koje bi omogućile transparentno i organizirano sudjelovanje u oblikovanju politika u oblasti kulture.

Poglavlje 29.: Carinska unija

Sve države članice dio su carinske unije EU-a i slijede ista carinska pravila i postupke. To zahtijeva usklađivanje zakonodavstva, adekvatne kapacitete za provedbu i primjenu te pristup i interoperabilnost s elektroničkim carinskim okruženjem EU-a.

Uprava za neizravno oporezivanje (UNO) je zadužena za provedbu carinskog **zakonodavstva** i politika, koje bi trebalo dodatno uskladiti s pravnom stečevinom EU-a, uključujući Carinski zakonik Unije. Četiri trgovačka društva priznata su kao ovlaštene privredne subjekti, od kojih su dva priznata u izvještajnom razdoblju. Carinska tarifa i razvrstavanje robe usklađeni su s kombiniranom nomenklaturom EU-a. Bosna i Hercegovina nastavlja primjenjivati Paneuromediteransku konvenciju i počela je donositi prijelazna pravila o podrijetlu u trgovini s EU-om.

Bosna i Hercegovina je i dalje je promatrač u Konvenciji o zajedničkom proвозnom postupku, a namjerava joj se pridružiti nakon što ispuni sve pravne i tehničke zahtjeve, uključujući nadogradnju svojeg novog računalnog sustava provoza, koji je u funkciji od kolovoza 2022. Bosna i Hercegovina bi trebala nastaviti usklađivati svoje odredbe o carinskoj provedbi prava intelektualnog vlasništva s pravnom stečevinom EU-a. Zemlja bi trebala provesti dodatni protokol 5. CEFTA-e o uzajamnom priznavanju programa za ovlaštene privredne subjekte. CEFTA je pozitivno ocijenila program za ovlaštene privredne subjekte tijekom izvještajnog razdoblja. Bosna i Hercegovina bi trebala poboljšati suradnju, među ostalim s Europskim uredom za borbu protiv prijevара (OLAF), te u većoj mjeri koristiti alate za suzbijanje prijevара u borbi protiv prekograničnog krijumčarenja duhanskih proizvoda i drugih nezakonitih aktivnosti. Bosna i Hercegovina tek treba pristupiti Okvirnoj konvenciji Svjetske zdravstvene organizacije o nadzoru nad duhanom i njezinu protokolu za iskorjenjivanje nezakonite trgovine duhanskim proizvodima. U listopadu 2025. Vijeće ministara odobrilo je pristupanje ovom protokolu. Razmjena carinskih informacija u okviru uzajamne administrativne pomoći za otkrivanje, sprječavanje i suzbijanje carinskih prijevара mora biti učinkovita i potpuno operativna.

Administrativni i operativni kapaciteti Uprave za neizravno oporezivanje trebali bi se znatno ojačati, posebno na operativnim radnim mjestima. Sustav upravljanja rizikom i dalje je neodgovarajući, a carinska tijela i dalje fizički vrše 40% provjera (smanjenje sa 60% u 2023.). Bosna i Hercegovina mora uskladiti svoje carinske informacijske sustave sa zahtjevima EU-a kako bi postigla interoperabilnost sa zajedničkim carinskim informacijskim sustavima.

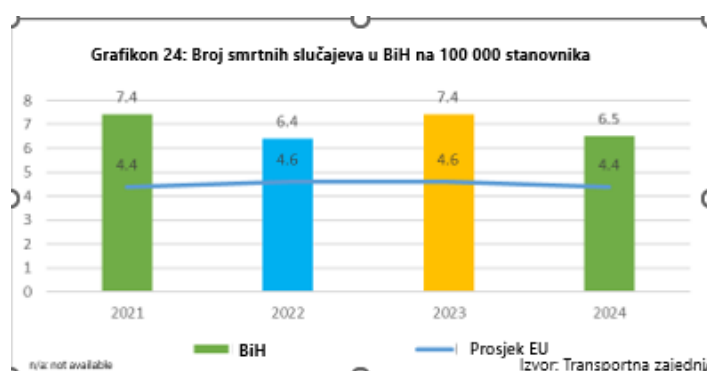
Ovaj klaster obuhvaća Prometnu politiku (poglavlje 14.); Energiju (poglavlje 15.); Transeuropske mreže (poglavlje 21.) te Okoliš i klimatske promjene (poglavlje 27.).

Poglavlje 14.: Prometna politika

EU ima zajednička pravila za tehničke standarde i standarde sigurnosti i zaštite, socijalne standarde, standarde u području državne potpore i liberalizacije tržišta u cestovnom prometu, željeznicama, unutarnjim plovnim putovima, multimodalnom prijevozu, zračnom i pomorskom prometu.

Kad je riječ o **općoj pravnoj stečevini EU-a u području prometa**, Bosna i Hercegovina provodi svoju prometnu strategiju koja vrijedi do 2030. Međutim, ažurirana strategija s realističnijim mjerama i rokovima još nije donesena. Reforme u prometnom sektoru već su nekoliko godina nedovoljne. Zemlja bi trebala ubrzati pravilnu provedbu u svim vrstama prijevoza. Aktivnosti se uglavnom odnose na infrastrukturne projekte, dok se malo ili nimalo pozornosti posvećuje ispunjavanju obveza iz Ugovora o Prometnoj zajednici (TCT), njegovim akcijskim planovima i elementima iz strategije pametne i održive mobilnosti za zapadni Balkan. Planovi održive gradske mobilnosti trebali bi se izrađivati u skladu s praksom EU-a, uz poštivanje okolišnih i socijalnih standarda. Još uvijek nije donesena opća strategija za inteligentni prometni sustav koja bi obuhvatila sve vrste prijevoza, a za njenu provedbu potrebno je osigurati odgovarajuća sredstva.

Kad je riječ o **cestovnom prometu**, provedba zakonodavstva o sigurnosti na cestama i dalje izaziva zabrinutost, jer je broj nesreća i smrtnih slučajeva i dalje vrlo visok. Još uvijek postoje razlike između domaćih podataka i podataka Svjetske zdravstvene organizacije. Ne postoji krovna agencija za sigurnost na cestama ili sustav za prikupljanje podataka o prometnim nesrećama u cijeloj zemlji.

Nije postignut napredak u području prijevoza opasnih tvari. Zakonodavstvo o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture tek treba uskladiti s pravnom stečevinom EU-a, uključujući i inspekcijske preglede i revizije. Također je potrebno uskladiti socijalna i tržišna pravila u cestovnom prometu, pri čemu je prelazak na tehnologiju pametnih tahografa bio prvi korak.

Kad je riječ o **željezničkom prijevozu**, polovina željezničke infrastrukture i dalje je nesigurna, zastarjela i nepouzdana te ne može osigurati odgovarajući međunarodni provoz. Bosna i Hercegovina i dalje treba u potpunosti uskladiti Zakon o željeznicama sa četvrtim željezničkim paketom EU-a, posebno u pogledu otvaranja željezničkog tržišta, odvojenosti funkcija upravljanja infrastrukturom i prijevoza te jačanja neovisnosti i administrativnih kapaciteta regulatornog tijela, tijela nadležnog za sigurnost i istražnog tijela. Bosna i Hercegovina još uvijek treba donijeti višegodišnji plan održavanja za cijelu mrežu. Pri izgradnji i obnovi željezničkih dionica potrebno je upotrebljavati moderne sustave u skladu sa standardima EU-a u pogledu interoperabilnosti i sigurnosti željeznica. Entitetsko zakonodavstvo o željeznicama, koje treba omogućiti nediskriminirajući pristup mreži, treba uskladiti s pravnom stečevinom EU-a. Nije postignut napredak u pregovorima s Hrvatskom o protokolima za postupke prelaska granice na željeznici.

Bosna i Hercegovina treba pripremiti i donijeti zakonodavstvo o **pomorskom prometu** u skladu s pravnom stečevinom EU-a, čime bi joj se omogućilo da postane država pod čijom zastavom plove brodovi (država nositelj zastave pomorskog prometa). Kad je riječ o prijevozu unutarnjim

plovnim putovima, Bosna i Hercegovina treba donijeti zakonodavstvo na državnoj razini u skladu s pravnom stečevinom EU-a kako bi se osigurala sigurnost plovidbe i održavanje unutarnjih plovnih putova.

Još uvijek je potrebno uskladiti Zakon o **civilnom zrakoplovstvu** iz 2009. sa zahtjevima Sporazuma o Europskom zajedničkom zračnom prostoru (ECAA). Nadležna tijela bi trebala nastaviti ulagati napore u rješavanje kroničnog nedostatka adekvatno osposobljenog i kvalificiranog osoblja u Direkciji za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (BHDCA), jer zbog nedostatka ovog osoblja raste rizik od propusta u nadzoru sigurnosti.

Bosna i Hercegovina nije počela razvijati svoju politiku, institucije, pravni i regulatorni okvir o **multimodalnom prijevozu**. Bosna i Hercegovina još nije usklađena s pravnom stečevinom EU-a o kombiniranom prijevozu. Nije postignut napredak u pogledu prava putnika u EU-u, iako je zakonodavstvo o pravima putnika u zračnom prometu u velikoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU-a.

Poglavlje 15.: Energija

Energetska politika EU-a obuhvaća opskrbu energijom, infrastrukturu, unutarnje energetske tržište, potrošače, obnovljivu energiju, energetske učinkovitost, nuklearnu energiju i nuklearnu sigurnost, zaštitu od zračenja i mjere nuklearne zaštite.

Nije postignut napredak u uspostavi usklađenog pravnog okvira za **sigurnost opskrbe** električnom energijom, pri čemu je potrebno preusmjeriti proizvodnju s ugljena na obnovljive izvore energije. U sektorima plina i nafte nije postignut napredak u usklađivanju zakonodavnog okvira s pravnom stečevinom EU-a, uključujući, među ostalim, izradu zakonodavstva o zalihama nafte za slučaj nužde.

Iako samo 3% opskrbe energijom dolazi iz prirodnog plina, BiH je i dalje u potpunosti ovisna o jednom izvoru iz Rusije. Uredba o sigurnosti opskrbe plinom se tek treba provesti u potpunosti, a potrebno je izraditi i procjenu rizika, akcijski plan prevencije i interventni plan za hitne slučajeve, u skladu s pravnom stečevinom Energetske zajednice. Zemlja još uvijek mora donijeti i provesti novi zakon o razdvajanju, certificiranju i radu operatora transportnog sustava za plin u skladu s trećim energetske paketom.

Kako bi se osiguralo otvaranje **unutarnjeg energetskeg tržišta**, Bosna i Hercegovina još uvijek treba donijeti preostalo zakonodavstvo o električnoj energiji i plinu. Bosna i Hercegovina kasni s usklađivanjem i provedbom paketa za integraciju električne energije koji je usvojila Energetska zajednica, a što je preduvjet za integraciju tržišta. To, između ostalog, uključuje razdvajanje i certificiranje operatora prijenosnog sustava, imenovanje nominiranog operatora tržišta električne energije (NEMO) i uspostavu burze električne energije, te tržišta za kupnju dan unaprijed i unutar dana. Tek treba usvojiti novi zakon o regulatornom tijelu, prijenosu električne energije i tržištu električne energije, čiji je cilj usklađivanje s paketom za integraciju električne energije. Entitetski zakoni moraju se u potpunosti uskladiti s tim pravnim okvirom i provesti. Kad je riječ o električnoj energiji, politička uplitanja i dalje otežavaju neovisnost regulatornih tijela na svim razinama.

Kad je riječ o plinu, veleprodajno i maloprodajno tržište i dalje je zatvoreno, bez odgovarajućeg regulatornog nadzora i nedovoljno transparentno, posebno u pogledu određivanja cijena za krajnje potrošače.

Još uvijek nedostaje pravni okvir na državnoj razini za **obnovljivu energiju**, iako i entiteti i Brčko distrikt nastavljaju pripremati podzakonske akte. Entiteti i Brčko distrikt trebaju pokrenuti aukcije programa potpore obnovljivoj energiji. U entitetu Republika Srpska je uspostavljen elektronički registar o izdavanju, poništenju i trgovini jamstvima o podrijetlu, dok entitet Federacija još uvijek provodi postupke nabave za njegovo uvođenje.

Unatoč velikom kapacitetu, u BiH postoje samo tri vjetroparka, uz sve veći broj solarnih elektrana. Planiranje u oblasti hidroenergije i dalje se provodi bez poštovanja Konvencije iz Espooa. Unatoč postojećim zakonskim obvezama, procjene utjecaja na okoliš još uvijek se dosljedno ne pripremaju, što dovodi do prosvjeda i sudskih postupaka. (*Vidjeti poglavlje 27. Okoliš i klimatske promjene*)

Nije postignut napredak u usklađivanju zakonodavstva o **energetskoj učinkovitosti** s pravnom stečevinom EU-a, uključujući energetske učinkovitost zgrada. Poticajne mjere moraju biti rodno i društveno-ekonomski uravnotežene.

U području **upravljanja**, nacionalni energetske i klimatski plan, u skladu s energetskim i klimatskim ciljevima Energetske zajednice za 2030., tek treba dovršiti i donijeti.

Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u području **nuklearne energije, nuklearne sigurnosti i zaštite od zračenja**. Zemlja tek treba dovršiti preostale mjere potrebne za pristupanje Europskoj zajednici za hitnu razmjenu radioloških informacija (ECURIE). Kad je riječ o **nuklearnim zaštitnim mjerama**, nakon pristupanja EU-u potrebno je prilagoditi postojeći sustav računovodstva i kontrole nuklearnih materijala u skladu sa zaštitnim odredbama poglavlja 7. Ugovora o Euratomu.

Poglavlje 21.: Transeuropske mreže

EU promiče transeuropske mreže (TEN-ove) u području prometa, telekomunikacija i energetike kako bi se ojačalo unutarnje tržište i doprinijelo rastu i zapošljavanju.

Kad je riječ o **prometnim mrežama**, Bosna i Hercegovina bi trebala ubrzati provedbu reformskih mjera povezivosti i nastaviti donositi višegodišnje planove održavanja za cijelu osnovnu cestovnu i željezničku mrežu. Potrebni su dodatni naponi kako bi se ojačali međusobni odnosi i prekogranična suradnja sa susjednim zemljama u pogledu sporazuma o prelasku granice.

Bosna i Hercegovina bi trebala nastaviti s razvojem planiranog proširenja osnovnih transeuropskih prometnih mreža (TEN-T) i transeuropskih energetskih mreža (TEN-E) u skladu s prioritetima utvrđenima u Gospodarskom i investicijskom planu za zapadni Balkan, Zelenoj agendi i petogodišnjem kontinuiranom planu rada Prometne zajednice.

Jedinstvena lista prioriteta projekata povezivosti u okviru mreže TEN-T nije ažurirana od 2019., što dovodi u pitanje njenu daljnju važnost. Kad je riječ o autocesti Koridor Vc, radovi su se nastavili na šest dionica, a jedna pod-dionica se treba otvoriti (Poprikuše – Nemila). Federacija i dalje treba premostiti financijske prepreke kako bi dovršila izgradnju autoceste. U pogledu dvaju infrastrukturnih ulaganja koja se nalaze u entitetu Republika Srpska (cestovni i željeznički koridor Vc), Komisija će nastaviti s potpisivanjem sporazuma o doprinosu tek nakon završetka političke krize, uz povratak na potpuno funkcioniranje državnih institucija. Još uvijek nije postignut dogovor s Hrvatskom o kategoriji graničnog prijelaza Svilaj. Granični prijelaz Gradiška čeka dovršetak pristupne brze ceste na teritoriji Hrvatske.

Kad je riječ o željezničkoj infrastrukturi, dovršene su projektne studije za željezničku dionicu Doboj – Rasputnica – Miljacka. Potrebno je uložiti napore kako bi se ubrzao napredak u osnovnoj željezničkoj mreži u kojoj su ulaganja i dalje ograničena. U tijeku su aktivnosti na sanaciji plovnosti rijeke Save, uključujući i luku Brčko, dok natječaj za aktivnosti razminiranja tek trebaju biti pokrenuti.

Kad je riječ o energetskim mrežama, Bosna i Hercegovina se treba uskladiti s revidiranom Uredbom TEN-E, u skladu sa zahtjevima Energetske zajednice, te dovršiti svoju listu prioriteta projekata kako bi se uključio i energetski sektor. Bosna i Hercegovina i dalje treba razvijati svoje regionalne elektroenergetske veze u skladu sa Zelenom agendom za zapadni Balkan, Akcijskim planom za energetske povezanost središnje i jugoistočne Europe (CESEC) u

području električne energije i obnovljive energije te projektima od interesa za Energetsku zajednicu (PECI) koji uključuju Bosnu i Hercegovinu, posebno povećanjem kapaciteta postojeće interkonekcije od 220 kV s Crnom Gorom (220 kV nadzemne linije Trebinje – Perućica) i Transbalkanskim koridorom: dvostruka nadzemna linija 400 kV Bajina Bašta (Srbija) – Višegrad (Bosna i Hercegovina) / Pljevlja (Crna Gora).

Poglavlje 27.: Okoliš i klimatske promjene

EU promiče snažno djelovanje u području klime, održivi razvoj i zaštitu okoliša. Pravila EU-a sadržavaju odredbe o klimatskim promjenama, kvaliteti vode i zraka, gospodarenju otpadom, zaštiti prirode, industrijskom onečišćenju, kemikalijama, buci i civilnoj zaštiti.

Okoliš

Horizontalno zakonodavstvo je u ograničenoj mjeri usklađeno s pravnom stečevinom EU-a. U ovom sektoru nije postignut napredak, kao ni u provedbi cjelodržavne strategije približavanja okolišnom zakonodavstvu, provedbi strategije zaštite okoliša, niti u oblasti usklađivanja s horizontalnim direktivama (o procjeni utjecaja na okoliš, strateškoj procjeni utjecaja na okoliš, okolišnoj odgovornosti, infrastrukturi za prostorne informacije – INSPIRE i u oblasti kaznenih djela protiv okoliša), niti u oblasti jačanja pristupa informacijama i sudjelovanja javnosti u donošenju odluka u skladu s obvezama iz Konvencije iz Espooa. Bosna i Hercegovina bi trebala osigurati kvalitetu u pripremi za i provedbi ulaganja u području okoliša, uključujući transparentnost postupaka, usklađenost s procjenom utjecaja na okoliš / strateškom procjenom utjecaja na okoliš i drugim elementima horizontalne pravne stečevine, posebno kako bi se osigurala institucionalna struktura za koordinirano strateško planiranje ulaganja u području okoliša. Bosna i Hercegovina i dalje treba formalizirati postupak za transparentno imenovanje kontaktne točke za Bosnu i Hercegovinu na temelju zasluga kako bi se osigurala njezina neosporna zastupljenost u konvencijama o okolišu kojih je zemlja potpisnica.

Kad je riječ o **kvaliteti zraka**, Bosna i Hercegovina i dalje treba razviti cjelodržavnu strategiju za sustavnu i učinkovitu borbu protiv onečišćenja zraka.

Bosna i Hercegovina i dalje treba donijeti cjelodržavnu strategiju za **gospodarenje otpadom**, s naglaskom na kružnom gospodarstvu, strategiji EU-a za plastiku i Direktivi o plastici za jednokratnu upotrebu. Bosna i Hercegovina se i dalje treba uskladiti s Direktivom o odlagalištima, kao i s pravnom stečevinom EU-a o kanalizacijskom mulju, baterijama, ambalaži, polikloriranim bifenilima / polikloriranim terfenilima i dotrajalim vozilima.

Kad je riječ o **kvaliteti vode**, još uvijek nedostaju dosljedna i usklađena cjelodržavna strategija i plan održivih ulaganja u upravljanje vodama i komunalne otpadne vode. Ne postoji zakonodavstvo na razini države kojim se uređuje upravljanje vodama, a usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a je vrlo rascjepkano. I dalje je potrebno donijeti posebne planove za provedbu zakonodavstva EU-a o vodi za piće, komunalnim otpadnim vodama i upravljanju rizicima od poplava. Bosna i Hercegovina i dalje treba usvojiti krovno izvješće o planovima upravljanja riječnim slivovima, planovima opasnosti i rizika od poplava te revidirani akcijski plan za zaštitu od poplava i upravljanje rijekama.

Kad je riječ o **zaštiti prirode**, daljnje usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a bi se trebalo odvijati koordinirano u cijeloj zemlji. Bosna i Hercegovina i dalje treba donijeti popis potencijalnih područja mreže Natura 2000 i provedbene propise, te uspostaviti sustav praćenja biološke raznolikosti. Potrebno je u potpunosti provesti Konvenciju o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore (CITES). Bosna i Hercegovina bi trebala pripremiti zakonodavstvo za ratifikaciju i pristupiti Protokolu iz Nagoye uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti iz 1992.

Kad je riječ o **kontroli industrijskog onečišćenja i upravljanju rizikom**, Protokol o registru ispuštanja i prijenosa onečišćujućih tvari uz Aarhušku konvenciju tek treba ratificirati. Bosna i

Hercegovina mora osigurati provedbu svojeg plana za smanjenje emisija (NERP). Mora se uskladiti s direktivama EU-a o industrijskim emisijama, ekološkom označivanju, te sustavima upravljanja okolišem i revizije u oblasti okoliša, kao i s Direktivom Seveso III o kontroli opasnosti od teških nesreća koje uključuju opasne tvari.

Kad je riječ o **kemikalijama**, Bosna i Hercegovina mora osigurati usklađenost s propisima EU-a (o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija – REACH, o razvrstavanju, označivanju i pakiranju tvari i smjesa – CLP i o biocidnim proizvodima – BPR) te imenovati nadležna tijela. Bosna i Hercegovina i dalje treba provesti Rotterdamsku konvenciju o trgovini opasnim kemikalijama, čija je potpisnica. Nije ostvaren napredak u pristupanju Minamatskoj konvenciji o živi.

I dalje su potrebni znatni dodatni napor za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a o **buci** iz okoliša.

U području **civilne zaštite** Bosna i Hercegovina aktivno sudjeluje u aktivnostima Mehanizma Unije za civilnu zaštitu (UCPM). Potrebno je da uspostavi transeuropske telematske usluge među upravama (TESTA) kao preduvjet za povezivanje sa zajedničkim komunikacijskim i informacijskim sustavom za hitne slučajeve (CECIS). Za proaktivniji pristup smanjenju rizika od katastrofa u cijeloj zemlji potrebni su odgovarajući sustavi ranog upozoravanja i planiranje utemeljeno na riziku. Bosna i Hercegovina još uvijek mora donijeti zakonodavstvo za uvođenje jedinstvenog europskog broja za hitne slučajeve 112 u cijeloj državi. Entiteti i Brčko distrikt trebali bi nakon toga provoditi to zakonodavstvo.

Klimatske promjene

Tijekom izvještajnog razdoblja nije ostvaren napredak u području klimatskih promjena. Bosna i Hercegovina trebala bi hitno pojačati napore za usklađivanje s pravnom stečevinom EU-a u području klime.

Bosna i Hercegovina treba donijeti zakon o klimi BiH i dugoročnu cjelodržavnu klimatsku strategiju u skladu s ciljem klimatske neutralnosti do 2050. BiH bi se trebala hitno uskladiti s pravnom stečevinom EU-a o praćenju, izvješćivanju, verifikaciji i akreditaciji (MRVA) i provoditi je kako bi utvrdila cijene ugljika i potpuno se uskladila sa sustavom EU-a za trgovanje emisijama (ETS).

Bosna i Hercegovina mora dovršiti i donijeti svoj nacionalni energetske i klimatski plan. Potrebno je ubrzati provedbu revidiranog nacionalno utvrđenog doprinosa BiH i Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) te podnijeti novi i ambiciozni nacionalno utvrđeni doprinos u skladu s nastojanjima da se globalno zagrijavanje ograniči na 1,5°C. Nadalje, Bosna i Hercegovina bi bez odgode trebala dostaviti svoje prvo dvogodišnje izvješće o transparentnosti.

Bosna i Hercegovina hitno treba znatno ojačati svoje administrativne kapacitete u ovom sektoru kako bi ostvarila napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom *EU-a u području klime*. Potrebno je ojačati aktivnosti podizanja svijesti.

Ovaj klaster obuhvaća: poljoprivredu i ruralni razvoj (poglavlje 11.); sigurnost hrane, veterinarsku i fitosanitarnu politiku (poglavlje 12.); ribarstvo i akvakulturu (poglavlje 13.); regionalnu politiku i koordinaciju strukturnih instrumenata (poglavlje 22.); te financijske i proračunske odredbe (poglavlje 33.).

Poglavlje 11.: Poljoprivreda i ruralni razvoj

Zajednička poljoprivredna politika EU podupire poljoprivrednike i osigurava sigurnost opskrbe hranom u Europi. Pomaže u borbi protiv klimatskih promjena i održivom upravljanju nacionalnim resursima; održava ruralna područja i krajolike diljem EU; te održava ruralno gospodarstvo vitalnim promicanjem radnih mjesta u poljoprivredi, poljoprivredno-prehrambenoj industriji i povezanim sektorima. Za to su potrebni snažni sustavi upravljanja i kontrole. Postoje i zajednička pravila EU za tržišne standarde, politiku kvalitete i organski uzgoj.

Kad je riječ o **horizontalnim pitanjima**, nije ostvaren napredak u uspostavi administrativnih struktura potrebnih za zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP), uključujući agenciju za plaćanja, te u razvoju elemenata integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) ili mreže podataka o održivosti poljoprivrednih gospodarstava (FSDN). Bosna i Hercegovina mora znatno poboljšati sustav prikupljanja i obrade podataka za planiranje poljoprivrednih politika i politika ruralnog razvoja te osigurati njegovu provedbu, praćenje i izvješćivanje. Provedba „Strateškog plana ruralnog razvoja Bosne i Hercegovine za razdoblje 2023. - 2027. – okvirni dokument”, potvrđenog u listopadu 2024., nije napredovala. Bosna i Hercegovina i dalje treba razviti višegodišnju cjelodržavnu strategiju za poljoprivredu i ruralni razvoj, poboljšati koordinaciju sektora i ojačati administrativne kapacitete na svim razinama vlasti. Bosna i Hercegovina još treba uspostaviti potrebne institucionalne strukture kako bi iskoristila Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj (IPARD). Također bi trebala razviti savjetodavnu službu za poljoprivredna gospodarstva.

Kad je riječ o **poljoprivrednim tržištima – zajedničkoj organizaciji tržišta (ZOT)**, nije ostvaren napredak u usklađivanju regulatornog okvira s pravnom stečevinom EU. Bosna i Hercegovina i dalje treba donijeti propise za provedbu Zakona o organizaciji tržišta vina na državnoj razini i uspostaviti registar proizvođača grožđa i vina te registar vinograda.

Bosna i Hercegovina nije ostvarila napredak u usklađivanju programa **ruralnog razvoja** i mjera potpore. Nije postignut napredak u poboljšanju i usklađivanju pravnog okvira za **politiku kvalitete** s pravnom stečevinom EU i osiguravanju jasnoće u raspodjeli nadležnosti. Nije ostvaren napredak ni u donošenju zakona na državnoj razini o **organskoj poljoprivredi** i proizvodnji, u skladu s pravnom stečevinom EU, niti regulatornog okvira usklađenog na svim razinama vlasti.

Kad je riječ o **mjerama za borbu protiv korupcije**, opći pravni okvir za borbu protiv korupcije jednako se primjenjuje na poljoprivredu, a za taj sektor još nisu uspostavljene posebne odredbe.

Poglavlje 12.: Sigurnost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

Pravna stečevina EU o hrani, uključujući higijenska pravila za proizvodnju hrane, osigurava visoku razinu sigurnosti hrane i hrane za životinje te visoku razinu zaštite interesa potrošača. Zdravlje i dobrobit životinja te sigurnost hrane životinjskog podrijetla štite se zajedno s kvalitetom sjemena, sredstvima za zaštitu bilja, zaštitom od štetnih organizama i prehranom životinja.

Kad je riječ o **općoj sigurnosti hrane**, pravilima o sigurnosti hrane i posebnim pravilima za hranu za životinje, Bosna i Hercegovina tek treba osigurati usklađenost sa zahtjevima u pogledu javnog zdravlja i zdravlja životinja, posebno u vezi sa službenim kontrolama za izvoz goveđeg, ovčjeg i kozjeg mesa u EU, te osigurati pouzdane certificirane izjave o zdravlju

životinja koje su sastavni dio izvoznih certifikata. Još nije uspostavljena pouzdana središnja baza podataka za životinje i službene kontrole, a nadzor bolesti koje se moraju prijaviti ne provodi se redovito. Sustav nacionalnih referentnih laboratorija još nije uspostavljen, a postojeći laboratoriji još nisu akreditirani za otkrivanje bolesti koje se moraju prijaviti.

Poboljšanje sustava službenih kontrola i dalje je ključno, posebno za identifikaciju životinja i registraciju gospodarstava kako bi se osigurala pouzdanost podataka. Usklađivanje se tek treba osigurati za nadzor bolesti koje se moraju prijaviti, posebno za sustav ranog otkrivanja i podizanje svijesti među poljoprivrednicima. Sustav međulaboratorijskih usporednih ispitivanja još nije uspostavljen, kao ni sustav referentnih laboratorija za analizu hrane i hrane za životinje, službene kontrole higijene te zdravlja životinja i bilja. Bosna i Hercegovina tek treba ispuniti kriterije za izvoz konzumnih jaja u EU i u potpunosti provesti svoj ažurirani plan kontrole salmonele.

Usklađivanje zakona o hrani (2004.) i veterinarstvu (2002.) s pravnom stečevinom EU i dalje je na niskoj razini. Potreban je daljnji rad na pripremi i donošenju zakona o službenim kontrolama, o zdravlju životinja i o dobrobiti životinja. Potrebni su dodatni naponi za provedbu higijenskog paketa.

Kad je riječ o **veterinarskoj politici**, zemlja tek treba znatno ojačati kontrolu, sprječavanje i iskorjenjivanje prenosivih bolesti životinja te poboljšati praćenje i nadzor bruceloze i bjesnoće, koje još nisu iskorijenjene. Potrebni su daljnji naponi kako bi se poboljšala koordinacija za upravljanje izbijanja bolesti životinja. Središnji sustav za upravljanje obavješćivanjem o bolestima životinja i informacijama o izbijanju te središnji sustavi identifikacije i registracije životinja za ovce, koze, svinje i konje tek trebaju biti usklađeni s pravnom stečevinom EU.

Kad je riječ o **stavljanju na tržište hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla**, Bosna i Hercegovina tek treba uskladiti svoj sustav kontrole hrane i hrane za životinje s pravnom stečevinom EU. Neophodne su daljnje reforme na svim razinama vlasti, posebno u pogledu inspekcijskih službi i laboratorija. Još ne postoji cjelodržavna strategija ni učinkovit sustav za upravljanje nusproizvodima životinjskog podrijetla. Nije zabilježen napredak u pogledu **pravila o sigurnosti hrane i posebnih pravila za hranu za životinje**.

Kad je u pitanju o **fitosanitarna politika**, Bosna i Hercegovina tek treba donijeti ključne državne zakone, posebno o zdravlju bilja i službenim kontrolama. Usvajanje cjelodržavnih programa za nadzor karantenskih štetnih organizama za sve poljoprivredne usjeve i šume i dalje je važno, a ne samo za krumpire koji se izvoze u EU. Zemlja tek treba uskladiti svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU o pravilima za odobravanje sredstava za zaštitu bilja u komercijalnom obliku i za njihovo stavljanje na tržište, uporabu i kontrolu. I dalje su potrebne reforme kako bi Bosna i Hercegovina mogla izdavati biljne putovnice, donijeti programe OECD-a za sjeme i uspostaviti svoje referentne laboratorije za fitosanitarne provjere. Potrebno je ojačati nadzore, rano otkrivanje i iskorjenjivanje štetnih organizama.

Usklađivanje s pravnom stečevinom EU o **genetski modificiranim organizmima (GMO)** i dalje je na niskom nivou. Potrebno je ojačati nadležna tijela na svim razinama vlasti i uspostaviti referentni laboratorij za ispitivanje, kontrolu i praćenje prisutnosti GMO-a u hrani i hrani za životinje.

Poglavlje 13.: Ribarstvo i akvakultura

Zajedničkom ribarstvenom politikom utvrđuju se pravila o upravljanju ribarstvom, štite se živi morski resursi i ograničava utjecaj ribarstva na okoliš. To uključuje utvrđivanje kvota ulova, upravljanje kapacitetom flote, pravila o kontroli i inspekciji, pravila o tržištima i akvakulturi te potporu ribarstvu i obalnim zajednicama. Nadalje, njom se promiče održiva akvakultura.

Bosna i Hercegovina treba razviti cjelodržavni okvir politike (strategiju) i propise na državnoj razini o ribarstvu i akvakulturi kako bi se pripremila za zajedničku ribarstvenu politiku (CFP)

EU. Zemlja treba znatno ojačati svoje institucionalne kapacitete i administrativne strukture za potporu malom i/ili kopnenom ribarstvu i akvakulturi.

Nije postignut napredak u upravljanju **resursima i flotom**. Bosna i Hercegovina i dalje treba uspostaviti registar flote i sustav za upravljanje ribolovnim aktivnostima i njihovu kontrolu u skladu sa zajedničkom ribarstvenom politikom. Kad je riječ o **inspekciji i kontroli**, Bosna i Hercegovina i dalje treba poboljšati i uskladiti podatke o ulovima i iskrcajima po vrsti ribolova te poboljšati metodologije i planiranje za prikupljanje podataka. Bosna i Hercegovina tek treba uskladiti **strukturne mjere** i mjere **državne potpore** s pravnom stečevinom EU.

Kad je riječ o **tržišnoj politici**, Bosna i Hercegovina i dalje treba uvesti većinu odredaba pravne stečevine EU o zajedničkoj organizaciji tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture, između ostalog uspostavom okvira za priznavanje organizacija proizvođača.

Kad je riječ o **međunarodnim sporazumima**, Bosna i Hercegovina nastavlja surađivati s Općom komisijom za ribarstvo Sredozemlja (GFCM) u okviru Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO), čija je neugovorna stranka koja surađuje.

U izvještajnom razdoblju nije ostvaren napredak u **području akvakulture** ili **prostornog planiranja morskog područja**.

Poglavlje 22.: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Regionalna politika je glavni alat EU-a za smanjenje regionalnih razlika i ulaganje u održiv i uključiv socioekonomski rast. Ova politika djeluje u vidu „zajedničkog upravljanja“ između Komisije i država članica EU-a. Za provedbu programa kohezijske politike potrebni su odgovarajući administrativni kapaciteti na razini programa i projekata, uspostava sustava dobrog financijskog upravljanja i kontrola te postojanje drugih elemenata pravne stečevine EU-a kao što su zakonodavstvo o okolišu ili javnoj nabavi.

Kad je riječ o **zakonodavnom okviru**, u područjima koja se tiču regionalnog razvoja (*vidjeti poglavlja 5., 8., 15., 19., 27., 32.*) Bosna i Hercegovina se treba dodatno uskladiti s pravnom stečevinom i standardima EU-a i obvezati se na provedbu reformi u oblasti regionalnog razvoja, uključujući definiranje planskih regija (npr. NUTS) i njihovih ovlasti, statističkog profila i financiranja. BiH mora donijeti cjelodržavnu strategiju koja će usmjeravati ovaj proces.

Institucionalni okvir za upravljanje fondovima EU-a još nije uspostavljen. BiH još nije imenovala državnog IPA koordinatora (DIPAK) za IPA-u III, kako bi se osiguralo upravljanje programiranjem i upotrebom sredstava EU-a te poticale reforme u ovom poglavlju. Nepostojanje DIPAK-a može se smatrati ključnom slabošću sustava upravljanja i kontrole, posebno u okviru zajedničkog upravljanja. Ne postoji cjelodržavni strateški okvir koji bi usmjeravao pripreme za strukturne i kohezijske fondove i regionalni razvoj. Koordinacija je otežana zbog institucionalne i administrativne rascjepkanosti i nedostatka kvalitetnih statističkih i administrativnih podataka za potporu zajedničkoj strateškoj viziji.

Administrativni kapaciteti za programiranje i upravljanje pretpristupnim fondovima EU-a i dalje su slabi zbog kašnjenja u reformi javne uprave i nepostojanja učinkovitih IPA struktura, uključujući DIPAK, uz ograničeno razumijevanje regionalne i kohezijske politike EU-a.

Kad je riječ o **programiranju**, Bosna i Hercegovina je završila programiranje preostalih sredstava iz instrumenta IPA III (dodijeljena sredstva za razdoblje 2025.-2027.). Program reformi u okviru Instrumenta za reforme i rast dostavljen je Komisiji na usuglašavanje u rujnu 2025. Bosna i Hercegovina treba poboljšati planiranje kapitalnih ulaganja diljem zemlje i osigurati da ažurirana jedinstvena lista prioritetnih projekata dosljedno usmjerava ulaganja EU-a i domaća ulaganja, obuhvaćajući prioritetne sektore na temelju pouzdane, transparentne i inkluzivne metodologije. Zemlja nastavlja stjecati iskustvo u programiranju i provedbi regionalne politike kroz sudjelovanje u devet programa suradnje EU. Bosna i Hercegovina

sudjeluje u tri prekogranična programa, tri transnacionalna programa i tri međuregionalna programa. U 2025. godini BiH je predsjedavala Strategijom EU-a za dunavsku regiju (EUSDR). U razdoblju 2021.-2027. bilježi se veći interes podnositelja zahtjeva iz BiH za uključivanje u programe teritorijalne suradnje.

Kad je riječ o **praćenju i evaluaciji**, Bosna i Hercegovina treba znatno unaprijediti kvalitetu praćenja i izvješćivanja o korištenju sredstava EU-a te osigurati višu stopu provedbe preporuka iz procesa SSP-a i Odbora za praćenje IPA-e. Budući da DIPAK ne postoji, Odbor za praćenje IPA-e nije se održao od svibnja 2022.

U pogledu **sustava financijskog upravljanja, kontrole i revizije**, Bosna i Hercegovina treba utvrditi mapu puta za uspostavu sustava upravljanja i kontrole za strukturne i kohezijske instrumente te osigurati njihovu provedbu.

U oblasti **borbe protiv korupcije**, potrebno je uspostaviti i provoditi mjere za borbu protiv korupcije i prijevara u bliskoj koordinaciji među tijelima za borbu protiv korupcije na svim razinama vlasti.

Poglavlje 33.: Financijske i proračunske odredbe

Ovo poglavlje obuhvaća pravila o financiranju proračuna EU („vlastita sredstva“). Ta se sredstva uglavnom sastoje od: i. vlastitih sredstava temeljenih na bruto nacionalnom dohotku svake države članice; ii. carinskih pristojbi; iii. vlastitih sredstava temeljenih na plastičnom otpadu od ambalaže koji nije recikliran i iv. vlastitih sredstava temeljenih na porezu na dodanu vrijednost. Države članice moraju imati adekvatne administrativne kapacitete za koordinaciju i osiguravanje ispravnog izračuna, naplate, plaćanja i kontrole vlastitih sredstava.

Nije bilo napretka ili je ostvaren ograničen napredak u politikama koje neizravno utječu na sustav vlastitih sredstava. (Za napredak u ovim područjima vidjeti poglavlja 16. Oporezivanje, 17. Ekonomska i monetarna politika, 18. Statistika, 29. Carinska unija i 32. Financijska kontrola)

Ostvaren je ograničen napredak u unapređenju kapaciteta Uprave za neizravno oporezivanje i u primjeni računovodstvenog sustava za carine kako bi se razlikovala naplaćena i nepodmirena potraživanja, u skladu s **tradicionalnim** računovodstvom **vlastitih sredstava** EU-a. Uprava sada omogućuje učitavanje datoteka iz carinskih i drugih podsustava u jedinstvenu knjigu računa. Zakon o PDV-u tek treba uskladiti s pravnom stečevinom EU-a, posebno u pogledu posebnih programa i iznimaka.

Kad je riječ o **sredstvima iz bruto nacionalnog dohotka (BND)**, Bosna i Hercegovina upotrebljava definicije i računovodstvena pravila ESA-a 2010. za sastavljanje svojeg BND-a. Uspostava sustava nacionalnih računa dugogodišnji je prioritet koji bi trebalo hitno riješiti, posebno donošenjem glavnog plana u tu svrhu, u skladu s ESA-om 2010.

Kad je riječ o **administrativnoj infrastrukturi**, nije ostvaren napredak u osiguravanju dostatnih ljudskih i administrativnih resursa kako bi se osigurala potpuna i pravilna primjena relevantnih pravila u skladu s pravnom stečevinom EU-a o plaćanjima u proračun EU-a. Potrebno je bolje koordinirati administrativne strukture i provedbena pravila kako bi se osiguralo ispravno predviđanje, izračun, računovodstvo, naplata, plaćanje i praćenje vlastitih sredstava.

KLASTER 6.: VANJSKI ODNOSI

Ova skupina obuhvaća: vanjske odnose (poglavlje 30.); vanjsku, sigurnosnu i obrambenu politiku (poglavlje 31.).

Poglavlje 30.: Vanjski odnosi

EU ima zajedničku trgovinsku politiku prema trećim zemljama koja se temelji na multilateralnim

i bilateralnim sporazumima i autonomnim mjerama. Postoje također i pravila EU u području humanitarne pomoći i razvojne politike.

Kad je riječ o **zajedničkoj trgovinskoj politici**, Bosna i Hercegovina treba zaključiti pregovore o pristupanju STO i nastaviti s provedbom dodatnog protokola br. 5 CEFTA-e o olakšavanju trgovine i dodatnog protokola br. 6 CEFTA-e o trgovini uslugama. Bosna i Hercegovina treba usvojiti dodatni protokol br. 7 o rješavanju sporova, što će omogućiti provedbu Akcijskog plana za zajedničko regionalno tržište za razdoblje 2025. - 2028.

Bosna i Hercegovina vrši kontrolu izvoza **robe s dvojnomo namjenom** u skladu sa svojim propisima iz 2003. godine, koje treba uskladiti s relevantnom pravnom stečevinom EU, odnosno Uredbom o kontrolama izvoza iz 2021. te popisima o robi s dvojnomo namjenom koji se ažuriraju na godišnjoj osnovi. Bosna i Hercegovina se još uvijek nije uskladila s pravnom stečevinom EU o provjeri izravnih stranih ulaganja.

Kad je riječ o **bilateralnim sporazumima s trećim zemljama**, Bosna i Hercegovina treba dodatno ojačati svoje administrativne kapacitete i poboljšati suradnju i koordinaciju među svim razinama vlasti kako bi se osigurala dosljednost provedbe i primjene. Na snazi je 37 bilateralnih ugovora o ulaganju, uključujući 18 s državama članicama EU.

Nije ostvaren napredak u područjima **razvojne politike i humanitarne pomoći**. Zemlja je primatelj programa pomoći i dosad je pružala samo humanitarnu pomoć na *ad hoc* osnovi. Bosnu i Hercegovinu se potiče da uspostavi pravni okvir u skladu s politikama i načelima EU, te da izgradi namjenske administrativne strukture.

Poglavlje 31.: Vanjska, sigurnosna i obrambena politika

Države članice moraju biti u stanju voditi politički dijalog u okviru vanjske, sigurnosne i obrambene politike EU, uskladiti se s izjavama EU, sudjelovati u aktivnostima EU i primjenjivati dogovorene sankcije i restriktivne mjere.

Nastavljen je **politički dijalog** između EU i Bosne i Hercegovine o pitanjima vanjske i sigurnosne politike, uključujući i na visokoj razini. Bosna i Hercegovina je u travnju 2025. sudjelovala na 11. sastanku političkih direktora EU i zapadnog Balkana o zajedničkoj vanjskoj i sigurnosnoj politici (ZVSP), te je bila domaćin 12. sastanka u Sarajevu u listopadu 2025.

Strategija vanjske politike Bosne i Hercegovine je istekla 2023. i nije zamijenjena. Na njenu provedbu utjecala su česta različita stajališta u Predsjedništvu, uključujući i u vezi s domaćim zbivanjima, agresijom Rusije na Ukrajinu, Bliskim istokom ili rezolucijama Opće skupštine UN-a.

U kolovozu 2025. Bosna i Hercegovina je imenovala političkog direktora i europskog korespondenta u Ministarstvu vanjskih poslova. Pravila i prakse koji se temelje na nacionalnim kvotama pri imenovanju diplomatskog i konzularnog osoblja negativno utječu na sposobnost Ministarstva, a što opet ima negativan utjecaj na ciljeve vanjske politike zemlje.

Bosna i Hercegovina je zadržala potpunu usklađenost sa **zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom** EU (izjave Visokog predstavnika u ime EU i odluke Vijeća o sankcijama), što ukazuje na njezinu jasnu predanost putu prema EU.

Bosna i Hercegovina se uskladila sa stajalištima EU u Ujedinjenim narodima, OESS-u i Vijeću Europe o ruskoj agresiji na Ukrajinu, te je supotpisnica Rezolucije Opće skupštine UN-a o unaprjeđenju sveobuhvatnog, pravednog i trajnog mira u Ukrajini", kojom se obilježava tri godine od opće ruske invazije na Ukrajinu. Međutim, vlasti Republike Srpske nastavljaju održavati česte kontakte s Rusijom na najvišim razinama.

Usklađivanje s restriktivnim **mjerama** EU i dalje je sporno u političkom smislu, jer se član predsjedništva izabran iz entiteta Republika Srpska zalagao za neutralan stav, a bivši

predsjednik entiteta Republika Srpska otvoreno je podupirao rusku agresiju protiv Ukrajine. To je dovelo do značajnih prepreka u njihovoj provedbi od strane ministarstava pod kontrolom stranke SNSD, uključujući zabranu letova iz Rusije ili emitiranje ruskih medija pod pokroviteljstvom države. Ministarstva i tijela na državnoj razini pod kontrolom SNSD-a također su počela jačati suradnju s ruskim kolegama. Konkretno, u rujnu 2025. Institut za mjeriteljstvo i Institut za standardizaciju su potpisali memorandume o razumijevanju s *Rosstandartom*, ruskim subjektom koji je pod sankcijama EU-a. Bosna i Hercegovina bi trebala nastaviti jačati kapacitete za provedbu i primjenu međunarodnih restriktivnih mjera, uključujući sankcije EU s kojima se uskladila, između ostalog i donošenjem zakonodavstva u skladu s relevantnim propisima EU-a.

U pogledu **suradnje s međunarodnim organizacijama**, Bosna i Hercegovina je aktivna članica glavnih međunarodnih organizacija, uključujući Ujedinjene narode, Vijeće Europe i OESS. Od 2019. godine, BiH sudjeluje u Akcijskom planu NATO-a za članstvo. Usvajanje Akcijskog plana koji se odnosi na žene, mir i sigurnost je na čekanju od 2023. godine.

Bosna i Hercegovina održava bilateralni sporazum o imunitetu sa Sjedinjenim Američkim Državama, kojim se državljanima SAD odobravaju izuzeća od nadležnosti **Međunarodnog kaznenog suda**. Takva praksa nije u skladu sa zajedničkim stajalištima EU-a o integritetu Rimskog statuta niti povezanim smjernicama EU-a o bilateralnim sporazumima o imunitetu. Stoga je potrebno usklađivanje sa stajalištem EU.

Bosna i Hercegovina podupire sve mjere i instrumente EU za **sprječavanje sukoba**.

Kad je riječ o **neširenju oružja**, Bosna i Hercegovina još nije država sudionica multilateralnih režima kontrole izvoza. Usklađivanje sa Zajedničkim stajalištem EU 2008/944 o kontroli izvoza oružja u velikoj je mjeri dovršeno, a preostale su aktivnosti na certifikatima za krajnje korisnike. BiH je članica Sporazuma o trgovini oružjem, ali još uvijek nije utvrdila učinkovite mjere za sprječavanje preusmjerenja oružja i municije. Njezina strategija neširenja oružja je istekla.

U pogledu kontrole **malog i lakog oružja**, Bosna i Hercegovina provodi novu regionalnu mapu puta za razdoblje 2025. - 2030. Potrebno je uskladiti zakonodavstvo o vatrenom oružju unutar zemlje i dalje ga uskladiti s pravnom stečevinom EU. Iako je postignut određen napredak u Brčko distriktu, Posavskom kantonu i Kantonu 10, Bosna i Hercegovina još uvijek mora označiti i registrirati svo oružje snaga sigurnosti u jedinstveni registar kako bi se osigurala odgovarajuća sljedivost.

Kad je riječ o **sigurnosnim mjerama**, BiH je nastavila provoditi Sporazum o sigurnosnim procedurama za razmjenu i zaštitu povjerljivih informacija između EU i Bosne i Hercegovine. Državni sigurnosni organ (DSO) u okviru Ministarstva sigurnosti, nema dovoljan broj zaposlenih ni imenovanog direktora od travnja 2024. Zakon o zaštiti tajnih podataka je potrebno dodatno uskladiti sa standardima EU, čime bi za nadzor bio zadužen DSO.

Kad je riječ o **zajedničkoj sigurnosnoj i obrambenoj politici** (ZSOP), Oružane snage Bosne i Hercegovine (OSBiH) nastavile su doprinositi misiji EU za osposobljavanje (EUTM) u Centralnoafričkoj Republici. Bosna i Hercegovina je pozvana da dodatno poveća sudjelovanje u vojnim misijama i operacijama ZSOP. Bosna i Hercegovina doprinosi regionalnoj suradnji u vojnoj medicini putem Balkanske medicinske radne skupine (BMTF).

Bosna i Hercegovina nema sveobuhvatnu procjenu ili okvir politike za rješavanje **hibridnih prijetnji**, a njezine javne institucije i dalje su izložene ozbiljnim cyber napadima. Pružatelj usluga M:tel sa sjedištem u Banja Luci nastavio je prenositi signal RT kanala unatoč usklađenosti Bosne i Hercegovine s relevantnim sankcijama EU protiv Rusije. BiH je usklađena i sa stajalištima EU o hibridnim i cyber prijetnjama. Bosna i Hercegovina treba uložiti jasne napore u suzbijanje vanjskih manipulacija informacijama i uplitanje (FIMI), uključujući dezinformacije, te poduzeti mjere na podizanju otpornosti društva na sve oblike hibridnih

prijetnji.

PRILOG I. – ODNOSI IZMEĐU EU-A I BOSNE I HERCEGOVINE

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) stupio je na snagu u lipnju 2015. Nastavljen je dijalog o politikama u zajedničkim tijelima u okviru Sporazuma. Sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje održan je u rujnu 2024. Bosna i Hercegovina sudjeluje i u ekonomskom i financijskom dijalogu između EU i zapadnog Balkana i Turske; zajedničke preporuke donesene su na ministarskoj razini u svibnju 2025.

Na temelju SSP-a i njegova Privremenog sporazuma (koji se počeo primjenjivati 2008.) došlo je do postupne liberalizacije **trgovine** i uzajamnog bescarinskog pristupa za većinu proizvoda. Od 2000. godine, Bosna i Hercegovina ostvaruje korist i od autonomnih trgovinskih mjera. Bosna i Hercegovina je pristupila Srednjoeuropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA) 2007. godine. EU je glavni trgovinski partner Bosne i Hercegovine i čini 64% njezine trgovine robom (73% izvoza i 59% uvoza), a ukupni obujam trgovine 2024. iznosio je 15,2 milijarde eura.

Bosna i Hercegovina je podnijela zahtjev za članstvo u EU u veljači 2016. godine, a Komisija je u svibnju 2019. donijela **Mišljenje** u kojem je utvrdila 14 ključnih prioriteta u područjima demokracije i funkcionalnosti, vladavine prava, temeljnih prava i reforme javne uprave. U prosincu 2022. godine, Europsko vijeće dodijelilo je Bosni i Hercegovini status **zemlje kandidatkinje** podrazumijevajući pri tome da se poduzme niz koraka, kako je navedeno u preporuci Komisije iz listopada 2022. Europsko vijeće odlučilo je 21. ožujka 2024. **otvoriti pregovore o pristupanju** s Bosnom i Hercegovinom. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da pripremi pregovarački okvir kako bi ga Vijeće moglo donijeti čim se poduzmu svi relevantni koraci utvrđeni u preporuci Komisije iz listopada 2022.

Liberalizacija viznog režima za građane Bosne i Hercegovine koji putuju u schengensko područje na snazi je od prosinca 2010. godine, a Sporazum o readmisiji na snazi je od 2008. godine. U sedmom izvješću Komisije u okviru mehanizma suspenzije viza iz prosinca 2024. zaključeno je da Bosna i Hercegovina i dalje ispunjava mjerila za liberalizaciju viznog režima. Komisija je u travnju 2025. predložila da se zemlje kojima je dodijeljen status država kandidatkinja, uključujući Bosnu i Hercegovinu, odrede kao sigurne zemlje podrijetla na razini EU.

Bosna i Hercegovina je u potpunosti usklađena sa stavovima i deklaracijama EU-a u **području zajedničke vanjske i sigurnosne politike**. Bosna i Hercegovina je nastavila sudjelovati u misijama i operacijama EU za upravljanje krizama u okviru zajedničke sigurnosne i obrambene politike. Vojna operacija **EUFOR Althea** je i dalje raspoređena u BiH, zadržavajući funkciju prevencije sukoba i podrške sigurnom okruženju. Vijeće sigurnosti UN-a produljilo je izvršni mandat operacije EUFOR Althea do studenoga 2026.

Oružane snage Bosne i Hercegovine (OSBiH) primaju 20 milijuna eura pomoći iz **Europskog instrumenta mirovne pomoći** (EPF), čime se povećava njihov kapacitet za sudjelovanje u vojnim misijama i operacijama ZSOP-a. Njihov bataljun za razminiranje, koji je ključan za uklanjanje mina u Bosni i Hercegovini, dobio je potporu Europskog instrumenta mirovne pomoći za nabavku vozila i detektora metala. OSBiH su također dobile potporu EPF-a u kemijskoj, biološkoj, radiološkoj i nuklearnoj zaštiti te sudjeluju u mjeri pomoći Balkanske medicinske snage u iznosu od 6 milijuna eura.

EU je glavni donator **financijske pomoći** Bosni i Hercegovini, s 539,6 milijuna eura u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA) II za razdoblje 2014. - 2020. i 357,3 milijuna eura u okviru IPA III za razdoblje 2021. - 2024. Za osnove pristupanja EU – dobro upravljanje, vladavina prava i ljudska prava – je izdvojeno 43,97% pomoći u okviru IPA III, dok je 56,03% usmjereno na održiv i uključiv rast. Pomoć EU uključuje i financiranje civilnog društva i sufinanciranje sudjelovanja u programima Unije.

Od 2009. godine, Bosna i Hercegovina je primila i pomoć EU u iznosu od 1,1 milijarde eura putem Investicijskog okvira za zapadni Balkan (WBIF), za ukupna ulaganja u iznosu od 6,7 milijardi eura. Općenito, u okviru Ekonomskog i investicijskog plana (EIP) Bosna i Hercegovina ostvaruje korist od 1 milijarde eura od sredstava IPA, čime se mobiliziraju dodatna sredstva u iznosu od 2,9 milijardi eura za prioritetne projekte s velikim učinkom.

U okviru novog Instrumenta za reforme i rast, Bosna i Hercegovina može iskoristiti do 976,6 milijuna eura u zajmovima i bespovratnim sredstvima, nakon smanjenja od 10% koje je doneseno u srpnju 2025. Isplate će uslijediti nakon provedbe reformi utvrđenih u Reformskoj agendi koju je Bosna i Hercegovina dostavila Komisiji na odobrenje u rujnu 2025.

EU pruža potporu jačanju otpornosti Bosne i Hercegovine na hibridne prijetnje, uključujući cyber prijetnje te vanjske manipulacije informacijama i uplitanje (FIMI).

Bosna i Hercegovina sudjeluje u tri programa prekogranične suradnje, kao i u transnacionalnoj suradnji za jadransko-jonsku regiju i dunavsku regiju.

Bosna i Hercegovina sudjeluje u osam **programa EU**: Fiscalis 2020., Customs 2020., Program za konkurentnost poduzeća, te malih i srednjih poduzeća (COSME), Erasmus+, Kreativna Europa, Europa za građane, Horizon 2020. i Zdravstveni program za razdoblje 2014. - 2020. Kako bi se poboljšao pristup inicijativama i fondovima EU-a te podržao razvoj državnih planova obnove, Bosna i Hercegovina sudjeluje kao promatrač u dva pilot-projekta u okviru instrumenta za tehničku potporu.

Prilog II. Statistički podaci
STATISTIČKI PODACI (od 11.9.2025.)

Osnovni podaci

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Stanovništvo (u tisućama)		3 839 i	:	:	3 464 pi	3 441 pi	3 417 pi
Ukupna površina zemlje (km2)		51 209 w	51 209 w	51 209 w	51 209 w	51 209 w	51 209 w

Nacionalni računi

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Bruto domaći proizvod (BDP) (u milijunima u nacionalnoj valuti)		26 223	34 728	39 145	45 618	49 920	51 233
Bruto domaći proizvod (BDP) (u milijunima eura)		13 408	17 756	20 015	23 324	25 524	26 195
BDP po stanovniku (u eurima)		3 492 i	:	:	6 733 pi	7 417 pi	7 666 pi
BDP po stanovniku (u standardima kupovne moći)		8 000	10 100	:	:	:	:
BDP po stanovniku (mjeren SKM-om), u odnosu na prosjek EU-a (EU-27 = 100)		30.3. i.	32,8 i	:	:	:	:
Stopa rasta realnog BDP-a: promjena obujma BDP-a u prethodnoj godini (%)		- 0.8	- 3.0	7.4	4.2	2.0	2.5
Rast zaposlenosti (podaci iz nacionalnih računa) u odnosu na prethodnu godinu (%)		:	:	:	:	:	:
Rast produktivnosti rada: rast BDP-a (u obujmu) po zaposlenoj osobi u odnosu na prethodnu godinu (%)		:	:	:	:	:	:
Rast jediničnih troškova rada u odnosu na prethodnu godinu (%)		:	:	:	:	:	:
*trogodišnja promjena (T/T-3) u indeksu rasta nominalnih jediničnih troškova rada (2015. = 100)		:	:	:	:	:	:
Produktivnost rada po zaposlenoj osobi: BDP (u SKM-u) po zaposlenoj osobi u odnosu na prosjek EU-a (EU-27 = 100)		:	:	:	:	:	:
Bruto dodana vrijednost po glavnim sektorima							
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (%)		7.3	7.0	6.0	5.7	5.5	5.0
Industrija (%)		20.9	22.8	24.6	24.2	22.7	20.6
Izgradnja (%)		4.7	5.4	5.1	5.2	5.4	5.5
Usluge (%)		67.2. i.	64.7 i	64.3 i	64.9 i	66.3 i	68.8 i
Izdaci za finalnu potrošnju, kao udio u BDP-u (%)		108.2	92.7	87.5	86.1	87.5	88.6
Bruto investicije u fiksni kapital, kao udio u BDP-u (%)		21.9	22.1	21.5	22.1	23.1	24.7
Izvoz robe i usluga u odnosu na BDP (%)		32.4	34.6	42.8	48.3	43.9	42.8
Uvoz robe i usluga u odnosu na BDP (%)		55.8	47.9	53.9	61.9	55.7	57.2
Bruto investicije u fiksni kapital sektora opće države, kao postotak BDP-a (%)		:	:	:	:	:	:

Poslovanje

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Indeks obujma industrijske proizvodnje (2015. = 100)		92.3	96.7	106.1	107.2	103.1	:
Broj aktivnih poduzeća (broj)		:	:	78 877	81 436	84 211	:

Stopa osnutka: broj osnovanih poduzeća u referentnom razdoblju (t) podijeljen s brojem poduzeća aktivnih u t (%)		:	:	:	:	:	:
Stopa likvidacije: broj likvidiranih poduzeća u referentnom razdoblju (t) podijeljen s brojem poduzeća aktivnih u t (%)		:	:	:	:	:	:
Osobe zaposlene u MSP-ovima kao udio svih zaposlenih osoba (u nefinancijskom poslovnom gospodarstvu) (%)	1)	:	:	91.7	91.8	91.7	:
Dodana vrijednost MSP-ova (u nefinancijskom poslovnom gospodarstvu) (u milijunima EUR)	1)	:	:	7 175 i	8 709 i	9 723 i	:
Ukupna dodana vrijednost (u nefinancijskom poslovnom gospodarstvu) (u milijunima EUR)		:	:	11 228	13 419	14 484	:

Stopa inflacije i cijene stambenih nekretnina	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Indeks potrošačkih cijena (CPI), promjena u odnosu na prethodnu godinu (%)	2)	2.1 w	– 1,1 w	2,0 w	14.0 w	6.1 w	1,7 w

Platna bilanca	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Platna bilanca: ukupni tekući račun (u milijunima eura)		- 1 158.7	- 501.3	- 295.8	- 1 022.9	- 591.6	- 1 088.3
Tekući račun platne bilance: trgovinska bilanca (u milijunima eura)		- 3 977.1	- 3 204.5	- 3 666.0	- 5 206.6	- 5 245.2	- 6 006.0
Tekući račun platne bilance: neto usluge (u milijunima eura)		833.8	836.3	1 445.6	2 036.5	2 245.2	2 251.7
Tekući račun platne bilance: neto saldo primarnog dohotka (u milijunima eura)		104.8	- 98.4	- 255.2	- 305.6	- 147.3	- 82.2
Tekući račun platne bilance: neto saldo sekundarnog dohotka (u milijunima eura)		1 879.7	1 965.3	2 179.8	2 452.9	2 555.8	2 748.2
Neto saldo za primarni i sekundarni dohodak: od čega državni transferi (u milijunima eura)		53.8	66.7	47.2	20.2	- 8.7	- 2.6
*3 godine unatrag pomični prosjek salda tekućeg računa u odnosu na BDP (%)		- 8.0	- 2.9	- 2.3	- 2.9	- 2.7	- 3.6
*Petogodišnja promjena udjela svjetskog izvoza robe i usluga (%)		:	15.5	22.9	16.6	14.3	13.8
Neto saldo (priljev – odljev) izravnih stranih ulaganja (u milijunima eura)	3)	258,8 w	357.4 w	561,3 w	730,7 w	863,7 w	:
Izravna strana ulaganja u inozemstvo (u milijunima eura)	3) 4)	46.4 w	70,5 w	76,9 w	74,9 w	93,5 w	:
od čega izravna strana ulaganja izvještajnog gospodarstva u 27 država članica EU-a (u milijunima eura)	7)	:	32,1 w	33,5 w	20,5 w	74,0 w	:
Izravna strana ulaganja u izvještajno gospodarstvo (u milijunima eura)	3) 4)	305.2 w	427.9 w	638.1 w	805,5 w	957,2 w	:
od čega izravna strana ulaganja 27 država članica EU-a u izvještajno gospodarstvo (u milijunima eura)	5)	153,7 w	267,7 w	256,6 w	419.8 w	495.0 w	:
*Neto stanje međunarodnih ulaganja u odnosu na BDP (%)		- 57.9	- 33.5	- 28.9	- 26.1	- 22.3	- 23.7
Godišnja stopa promjene bruto priljeva doznaka (u nacionalnoj valuti) od radnika migranata (%)	4)	:	7.3 i	7.8 i	7.9 i	7.6 i	:

Javne financije	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Deficit/višk opće države u odnosu na BDP (%)		:	:	:	:	:	:
Bruto dug opće države u odnosu na BDP (%)		:	:	:	:	:	:
Ukupni državni prihodi izraženi kao postotak BDP-a (%)		:	:	:	:	:	:
Ukupni državni rashodi kao postotak BDP-a (%)		:	:	:	:	:	:

Financijski pokazatelji	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Bruto inozemni dug cjelokupnoga gospodarstva u odnosu na BDP (%)	4)	73.6 iw	63.2 iw	57.5 iw	51,6 iw	47.4 iw	:
Bruto inozemni dug cjelokupnoga gospodarstva u odnosu na ukupni izvoz (%)	4)	227,5 w	182,8 w	134,3 w	106,7 w	107,9 w	:
Ponuda novca: M1 (novčanice, kovanice, prekonoćni depoziti, milijuni eura)	6)	3 140,7 w	7 697,6 w	9 166,2 w	10 163,8 w	11 051,4 w	12 328,6 w
Ukupni krediti monetarnih financijskih institucija rezidentima (konsolidirani) (u milijunima eura)		:	:	:	:	:	:
*Godišnja promjena obveza financijskog sektora (%)		:	:	:	:	:	:
*Privatni dug, konsolidiran, u odnosu na BDP (%)		:	:	:	:	:	:
Kamatne stope: dnevna novčana stopa, godišnje (%)		:	:	:	:	:	:
Tečajevi eura: prosjek razdoblja (1 euro = ... nacionalna valuta)		1.956	1.956	1.956	1.956	1.956	1.956
Indeks efektivnog deviznog tečaja ponderiran trgovinom, 42 zemlje (2015. = 100)		99,2 w	106.1 m	107.4 w	108,5 w	111,0 w	112,5 w
*trogodišnja promjena (T/T-3) indeksa efektivnog deviznog tečaja ponderiranog trgovinom, 42 zemlje (2015. = 100)		0,0 iw	0,1 iw	0,1 iw	0,1 iw	0,1 iw	0,1 iw
Vrijednost pričuvne imovine (uključujući zlato) (u milijunima eura)		37.2	637.1	1 377.8	72.8	26.5	555.4

Vanjska trgovina robom	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Vrijednost uvoza: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		7 799	8 634	11 042	14 641	14 197	14 651
Vrijednost izvoza: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		4 018	5 379	7 298	9 190	8 538	8 219
Trgovinska bilanca: sva roba, svi partneri (u milijunima eura)		- 3 781	- 3 254	- 3 744	- 5 451	- 5 659	- 6 432
Uvjeti trgovanja (indeks izvoznih cijena / indeks uvoznih cijena * 100) (broj)		98.3 iw	105.6 iw	104,4 iw	98.5 iw	106.1 iw	105.9 iw
Udio izvoza u zemlje EU-27 u vrijednosti ukupnog izvoza (%)		72.3 iw	72,4 iw	72,8 iw	73.6 iw	73.0 iw	73.1 iw
Udio uvoza iz zemalja EU-27 u vrijednosti ukupnog uvoza (%)		60.6 iw	60.8 iw	58.9 iw	56,9 iw	59.0 iw	59.2 iw

Demografija	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Sirova stopa prirodne promjene stanovništva (stopa prirodnog rasta): broj rođenih umanjen za smrt (na tisuću stanovnika)		- 0.9	:	:	4,2 p	- 2,8 p	- 3,2 p
Stopa smrtnosti novorođenčadi kod djece mlađe od jedne godine (na tisuću živorođene djece)		5.4	:	:	:	:	:
Očekivani životni vijek pri rođenju: muški (godine)		:	:	:	:	:	:
Očekivani životni vijek pri rođenju: žene (godine)		:	:	:	:	:	:

Tržište rada	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Stopa gospodarske aktivnosti za osobe u dobi od 20 do 64 godine: udio gospodarski aktivnog stanovništva u dobi od 20 do 64 godine (%)		:	:	63,4 b	63.6	64.3	66.6
Stopa zaposlenosti osoba u dobi od 20 do 64 godine: udio stanovništva u dobi od 20 do 64 godine koje je zaposleno (%)		:	:	52.6 b	53.9	55.9	58.2
Stopa zaposlenosti muškaraca za osobe u dobi od 20 do 64 godine (%)		:	:	66.0 b	67.7	69.5	71.9

Stopa zaposlenosti žena za osobe u dobi od 20 do 64 godine (%)		:	:	39.1 b	40.0	42.1	44.3
Stopa zaposlenosti osoba u dobi od 55 do 64 godine: udio stanovništva u dobi od 55 do 64 godine koje je zaposleno (%)		:	:	35.6 b	36.3	38.6	40.9
Zaposlenost prema glavnim sektorima							
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (%)		:	:	9.4 bi	7.3 i	7.6 i	7.7. i.
Industrija (%)		:	:	24.4 bi	25.4 i	25.1 i	24.2. i.
Izgradnja (%)		:	:	9.1 bi	9.2. i.	9.2. i.	9,5 i
Usluge (%)		:	:	57.0 bi	58.2. i.	58.0 i	58.6 i
Osobe zaposlene u javnom sektoru kao udio u ukupnoj zaposlenosti, osobe u dobi od 20 do 64 godine (%)	7) 8)	18,5 bw	19.1 bw	19,8 bw	19,0 w	19,0 w	:
Osobe zaposlene u privatnom sektoru kao udio u ukupnoj zaposlenosti, osobe u dobi od 20 do 64 godine (%)	7) 8)	81,5 bw	80,9 bw	80,2 bw	81,0 w	81,0 w	:
Stopa nezaposlenosti: udio nezaposlene radne snage (%)		:	:	17.4 b	15.4	13.2	12.6
Stopa nezaposlenosti muškaraca (%)		:	:	14.4 b	12.6	10.9	10.1
Stopa nezaposlenosti žena (%)		:	:	22.0 b	19.8	16.7	16.6
Stopa nezaposlenosti mladih: udio nezaposlene radne snage u dobi od 15 do 24 godine (%)		:	:	38.3 b	35.1	30.1	30.2
Stopa dugotrajne nezaposlenosti: udio radne snage koja je nezaposlena 12 mjeseci ili više (%)		:	:	13.4	11.4	9.6	9.0
Stopa nezaposlenosti osoba (u dobi od 25 do 64 godine) koje su završile najviše niže srednjoškolsko obrazovanje (razine ISCED 0 – 2) (%)		:	:	24,7 b	25.1	22.9	24.0
Stopa nezaposlenosti osoba (u dobi od 25 do 64 godine) koje su završile tercijarno obrazovanje (razine ISCED 5 – 8) (%)		:	:	11.3 b	10.7	9.0	7.5

Socijalna kohezija

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Prosječne nominalne mjesečne plaće i nadnice (nacionalna valuta)		826 w	956 w	998 w	1 122 w	1 263 w	:
Indeks realnih nadnica i plaća (indeks nominalnih nadnica i plaća podijeljen s indeksom inflacije) (2016. = 100)		:	:	:	:	:	:
Gini koeficijent		:	:	:	:	:	:
Jaz siromaštva		:	:	:	:	:	:

Životni standard

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Broj osobnih automobila u odnosu na broj stanovnika (broj na tisuću stanovnika)		196.0 i	268.0 pi	284.0 str.	292.0 str.	306.0 p	321.0 p
Broj pretplata na mobilne telefone u odnosu na broj stanovnika (broj na tisuću stanovnika)		873,2 ew	1 010.0 w	1 095,5 ew	1 110,1 w	1 061,9 w	:
Mobilna širokopojasna penetracija (na 100 stanovnika)		:	46.7 w	52,6 ew	60,6 w	63.1 w	:
Prodor fiksne širokopojasne mreže (na 100 stanovnika)		:	22 w	23 ew	26 w	26 w	:

Infrastruktura

	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Gustoća željezničke mreže (linije u prometu na tisuću km2)		20.1 iw	19,9 iw	19,9 iw	19,9 iw	19,9 iw	:

Dužina autocesta (kilometara)		:	218	218	231	231. p.	:
-------------------------------	--	---	-----	-----	-----	---------	---

Obrazovanje, inovacije i istraživanje	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Postotak osoba u dobi od 30 do 34 godine sa stupnjem tercijarnog obrazovanja (ISCED 2011. razine od 5 do 8)		:	:	28.8	28.6	28.2	26.7
Postotak osoba u dobi od 30 do 34 godine sa stupnjem tercijarnog obrazovanja (ISCED 2011. razine od 5 do 8), muškarci		:	:	23.9	23.4	23.5	21.3
Postotak osoba u dobi od 30 do 34 godine sa stupnjem tercijarnog obrazovanja (ISCED 2011. razine od 5 do 8), žene		:	:	34.0	34.1	33.1	32.6
Sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (djeca u dobi od 3 godine i starija)		:	25.0 w	29,6 w	43,6 w	45,0 w	:
Sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (djeca u dobi od 3 godine i starija), muškarci		:	25.2 w	29,6 w	44,1 w	45.3 w	:
Sudjelovanje u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (djeca u dobi od 3 godine i starija), žene		:	24,7 w	29,6 w	43,2 w	44,7 w	:
15-godišnjaci s lošim rezultatima u čitanju		:	:	:	:	:	:
15-godišnjaci s lošim rezultatima u matematici		:	:	:	:	:	:
15-godišnjaci s lošim rezultatima u znanosti		:	:	:	:	:	:
Osobe koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje: udio osoba u dobi od 18 do 24 godine s najviše nižim srednjoškolskim obrazovanjem (najviše na razini ISCED-a iz 2011. 2) koje nisu uključene u daljnje obrazovanje ili osposobljavanje		:	:	4.7	3.6	4.2	3.8
Osobe koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje: udio muškaraca u dobi od 18 do 24 godine s najviše nižim srednjoškolskim obrazovanjem (najviše razina 2 prema ISCED-u iz 2011.) koji ne pohađaju daljnje obrazovanje ili osposobljavanje		:	:	4.9	3.9	5.2	5.0
Osobe koje su rano napustile obrazovanje i osposobljavanje: udio žena u dobi od 18 do 24 godine s najviše nižim srednjoškolskim obrazovanjem (najviše na razini ISCED-a iz 2011. 2) koje ne pohađaju daljnje obrazovanje ili osposobljavanje		:	:	4.4	3.3	3.1	2.5
Udio osoba u dobi od 25 do 64 godine koje su sudjelovale u obrazovanju i osposobljavanju (posljednja četiri tjedna)		:	:	2.1	1.8	1.8	1.6
Udio osoba u dobi od 25 do 64 godine koje su sudjelovale u obrazovanju i osposobljavanju (posljednja četiri tjedna), muškarci		:	:	2.0	1.6	1.5	1.2
Udio osoba u dobi od 25 do 64 godine koje su sudjelovale u obrazovanju i osposobljavanju (posljednja četiri tjedna), žene		:	:	2.1	2.0	2.0	2.0
Izloženost osoba sa završenim strukovnim obrazovanjem i osposobljavanjem učenju temeljenom na radu (% stanovništva u dobi od 20 do 34 godine)		:	:	:	:	:	:
Udio pojedinaca koji posjeduju barem osnovne digitalne vještine (% stanovništva u dobi od 16 do 74 godine)		:	:	34.7	:	30.1	:
Udio pojedinaca koji imaju barem osnovne digitalne vještine (% stanovništva u dobi od 16 do 74 godine), muškarci		:	:	36.3	:	30.8	:
Udio pojedinaca koji imaju barem osnovne digitalne vještine (% stanovništva u dobi od 16 do 74 godine), žene		:	:	33.2	:	29.3	:
Javni rashodi za obrazovanje u odnosu na BDP (%)		:	4.2	:	:	:	:

Bruto domaći rashodi za R&D u odnosu na BDP (%)		0.27	0.20	0.19	:	:	:
Odobrena sredstva ili izdaci državnog proračuna za istraživanje i razvoj (GBAORD), kao postotak BDP-a (%)		:	0.09	0,18 p	:	:	:
Postotak kućanstava koja imaju pristup internetu kod kuće (%)		:	72.8	75.5	:	81.6	84.2

Okoliš	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Indeks emisija stakleničkih plinova, ekvivalent CO ₂ (1990. = 100)		64,0 w	74,7 w	76,3 w	76,3 ew	:	:
Energetski intenzitet gospodarstva (kg ekvivalenta nafte na 1000 eura BDP-a u stalnim cijenama iz 2015.)		:	435.2	420.4	399.8	:	:
Električna energija proizvedena iz obnovljivih izvora u odnosu na bruto potrošnju električne energije (%)		:	49.3	46.3	:	:	:
Cestovni udio kopnenog prijevoza tereta (na temelju tonskih kilometara) (%)	9)	65,9 w	78,8 w	78,8 w	78,4 w	77,4 w	80,9 w

Energija	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Primarna proizvodnja svih energenata (u tisućama TOE)		:	5 237	5 223	5 313	5 278	:
Primarna proizvodnja sirove nafte (u tisućama TOE)		:	0	0	0	0	:
Primarna proizvodnja krutih goriva (u tisućama TOE)		:	3 329	3 121	3 348	3 192	:
Primarna proizvodnja plina (u tisućama TOE)		:	0	0	0	0	:
Neto uvoz svih energenata (u tisućama TOE)		:	1 805 i	2 002 i	1 921 i	1 726 i	:
Bruto domaća potrošnja energije (u tisućama TOE)		:	7 108	7 374	7 310	6 951	:
Bruto proizvodnja električne energije (GWh)		:	16 874	18 536	16 381	17 185	:

Poljoprivreda	Bilješka	2012	2020	2021	2022	2023	2024
Indeks obujma poljoprivredne proizvodnje (po proizvođačkim cijenama) (2015. = 100)		:	:	:	:	:	:
Korištena poljoprivredna površina (u tisućama hektara)		1 735,3 e	1 845,6 e	1 865,8 e	1 110,4 b	1 113,7 e	:
Broj životinja: živa goveda (u tisućama grla, na kraju razdoblja)		446.0 e	427,0 e	339.5	339.2	330.1	:
Broj životinja: živa svinja (tisuću grla, kraj razdoblja)		539.0 e	547,0 e	569.6	471.6	400.7	:
Broj životinja: žive ovce i žive koze (u tisućama grla, na kraju razdoblja)		1 069.0 i	1 085.0 i	1 083.2 i	1 041,6 i	:	:
Sirovo mlijeko dostupno na poljoprivrednim gospodarstvima (u tisućama tona)		:	:	:	:	:	:
Proizvodnja požeatih usjeva: žitarice (uključujući rižu) (u tisućama tona)		916.7 e	1 966,8 e	1 425.1 e	1 173,7 b	1 110,0 e	:
Proizvodnja požeatih usjeva: šećerna repa (u tisućama tona)		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Proizvodnja požeatih usjeva: povrće (u tisućama tona)		256.4 e	323.7 e	292.7 e	238.2. b	238.0 e	:

Izvor: Eurostat i/ili statistička tijela u Bosni i Hercegovini

: = nije dostupno

b = prekid u seriji

e = procijenjena vrijednost

n = nije značajna vrijednost

p = privremena

i = procjena Eurostata

w = podaci koje dostavlja nacionalno statističko tijelo i za koje je ono odgovorno te koji se objavljuju na osnovi „kakvi jesu” i bez ikakvog jamstva u pogledu njihove kvalitete i poštovanja statističke metodologije EU

* = pokazatelj postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže (MIP)

Fusnote:

- 1) Poduzetnici (fizičke osobe) nisu uključeni.
- 2) Inflacija potrošačkih cijena
- 3) Na temelju priručnika MMF-a o platnoj bilanci, Imovina – pristup odgovornosti.
- 4) Na temelju priručnika MMF-a o platnoj bilanci, šesto izdanje.
- 5) Na temelju priručnika MMF-a o platnoj bilanci, šesto izdanje i OECD-ove referentne definicije izravnih stranih ulaganja – četvrto izdanje.
- 6) Novčana ponuda M1 obuhvaća gotovinu izvan banaka i prenosivi depozit u domaćoj valuti svih domaćih sektora (osim depozita središnje države).
- 7) Od siječnja 2021. Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine primjenjuje redizajniranu metodologiju Ankete o radnoj snazi, u skladu s novom Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća. To je rezultiralo prekidom u vremenskom nizu.
- 8) Javni sektor obuhvaća područja O, P i Q NACE-a Rev. 2, dok privatni sektor obuhvaća druga područja NACE-a.
- 9) Podaci koji nisu prikupljeni o unutarnjim plovnim putovima. Cestovni udio kopnenog prijevoza tereta na temelju cestovnog i željezničkog prijevoza.